

'Ασ'Ολα

Το Σμόβολόν μας : ΔΙ' ΟΛΙΓΩΝ ΠΟΛΛΑ

* ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ *

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ
Ν. Α. ΣΑΡΑΔΟΣ

Τίμημα έγγραφής έξαμήνου
Διά την Τουρκίαν Γρ. 10
,, τὸ έξωτερικόν Φρ. 3

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Θ. ΚΑΒΑΛΙΕΡΟΣ ΜΑΡΚΟΥΙΖΟΣ

✧ ΓΡΑΦΕΙΑ ✧
Γαλατᾶ, Πεμπτοπάζαρον, Σαατοῆ Χάν, 16

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
ΑΡ. Δ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ

Τὸ παρὸν διπλοῦν φύλλον τιμᾶται Γρ. 1.
Αἱ ἀποδείξεις δέον νὰ φέρωσι τὰς ὑπο-
γραφὰς τοῦ διευθυντοῦ και διαχειριστοῦ.

Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

ΚΟΜΨΟΤΗΣ: ΤΙΡΙΓΓ - ΓΑΛΑΤΑ

Έκτακτα δῶρα διά την Πρωτοχρονιά.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΟΜΙΛΙΑ

Η ΧΑΡΑ

Τοὺς ἀνθρώπους ἀπεμόνωσεν ὁ ἐγωϊσμός καὶ τὸ συμφέρον. Ἐκαστος, φρονιζῶν πλέον περὶ ἑαυτοῦ ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς ζωῆς, ἕκαστος, κηδόμενος μόνον τῶν συμφερόντων του, εὐρέθη ἀντιμέτωπος πρὸς ὅλους τοὺς ἄλλους, ἔδημιούργησεν ἐχθρούς, χωρὶς νὰ δύναται καὶ ν' ἀριθμῆσιν καὶ φίλους. Εἰς τὴν διάνοιαν ἑκάστου ἰδιαίτεροι σκέψεις ὀρχοῦνται καὶ εἰς τὴν καρδίαν του ποικιλία ἀντιθέτων αἰσθημάτων. Πλέον τὰ αἰσθήματα παύουσι νὰ εἶναι κοινά· ἀλλοίμονον! εἰς τὴν ἀτομικὴν χαρὰν μας ὀλιγίστων καρδίαι συμπάλλονται καὶ εἰς τὴν θλίψιν μας μεμετοημένα χεῖλη ψελλίζουσιν εἰλικρινεῖς παρηγορίας. Ὁ ἀτομικισμὸς μᾶς ἀπεμόνωσεν ἐν τῷ πελάγει τῆς ζωῆς, κατέστησεν ἡμᾶς ὡς συντρίμματα μεγάλου πλοίου, ἐπιπλέοντα τῆδε κακεῖσε εἰς τὸν ἀπέραντον πόντον.

Ἄλλ' ὅ,τι ἡ κοινωνία καὶ ἡ στενή μας ἀντίληψις κατέστρεψεν, ἔρχεται ἡ θρησκεία νὰ ἐπαναφέρῃ. Καλεῖ τὰ ἔσκορπισμένα νοσία τῆς ὑπὸ τὰς προσηλυτικὰς πτέρυγας τῆς καὶ τὰ συγκεντρώνει διὰ τῆς κοινῆς καὶ μεγάλης χαρᾶς. Ἴδου ὁ λόγος τῆς ὑπάρξεως τῶν ἑορτῶν, ἰδου τὸ μέγα αὐτῶν εὐεργέτημα.

Καὶ ὄντως φθάνουσι πρὸ ἡμῶν αἱ ἑορταὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως καὶ μὲ μίαν εὐηχον σάλπιγγα καλοῦσιν ἡμᾶς ὅπως συμμετάσχωμεν ὅλοι εἰς τὴν κοινὴν αὐτὴν τῆς χριστιανωσύνης πανήγυριν. Οἱ κρουόμενοι τῶν ἐκκλησιῶν κώδωνες καὶ ὅλη ἡ ἀλληλουχία τῶν ὡραίων ἑορτασίμων ὕμνων μὲ μίαν φωνὴν ἀπενθύνονται πρὸς πάντας ἡμᾶς καὶ μᾶς λέγουσιν:

— Ἄνθρωποι, ἄφετε πλέον τὴν λατρείαν τοῦ ἀτόμου, λησμονήσατε τὰ πάθη καὶ τὰ συμφέροντά σας, παραιτήσατε διὰ μίαν στιγμὴν τὰ σκότιά σας διανοήματα καὶ ἔλθετε, ἔλθετε ὅλοι μαζί νὰ ἐνωθῆτε ἐν τῇ μεγάλῃ χαρᾷ, ἔλθετε ὅλοι νὰ ἐπανεύρετε ὅ,τι ἀπωλέσατε καὶ νὰ αἰσθανθῆτε ὅ,τι ἀφήκατέ ποτε νὰ σᾶς διαφύγῃ. Συγκεντρωθῆτε διὰ τῆς ταυτότητος τοῦ χαρμοσύνου αἰσθήματος. Ἴδου βρέφος γεννᾶται μεταξὺ τῶν θνητῶν διὰ νὰ διδάξῃ τὸν ἄλτροισμὸν, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἐνωτικὸς δεσμὸς τῶν ἀνθρώπων.

Ὡ! ἂς μὴ ἀδιαφορήσωμεν πρὸ τῆς μεγάλης καὶ σωτηρίου φωνῆς, ἂς μὴ δειχθῶμεν πέρα τοῦ πραγματικοῦ πεπωρωμένοι· ἂς ἀφήσωμεν εἰς μίαν γωνίαν τὰς ἀτομικὰς μας λατρείας καὶ τὰ ἰδιοτελῆ μας πάθη καὶ ἂς ἐνωθῶμεν, ἄγνοι καὶ ἀποκεκαθαρμένοι, ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ χαρᾷ.

ΑΠΟΛΟΓΗΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ

ΔΕΛΤΙΟΝ

Καὶ τὸ 1910 ἀπέπτῃ ἀφ' ἡμῶν· ἐκυλίσθη ἀπὸ τοῦ παρόντος εἰς τὴν αἰωνιότητα καὶ μετεπήδησε πλέον ἀπὸ τὸν κύκλον τῆς ἐποπτείας τῶν πολιτικῶν εἰς τὴν δικαιοσύνην τῆς Ἱστορίας. Ἐπεθυμοῦμεν ἐπὶ τῇ λήξει του νὰ κάμωμεν μίαν μικρὰν ἐπισκόπησιν αὐτοῦ. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι δυνατόν; Ὁ χῶρος, ἐν πρώτοις, τῆς παρουσίας στήλης δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ ἐπεκταθῶμεν ἐπὶ πολὺ. Ἐξ ἄλλου, εὐρισκόμενοι εἰς τὸ μεταίχμιον δύο ἐτῶν καὶ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίδρασιν προσφάτων γεγονότων, δὲν δυνάμεθα νὰ ἐκφέρωμεν τὸν ἀληθῆ, χαρακτηρισμὸν τοῦ διαρρέυσαντος ἐνιαυτοῦ.

Ἐν τούτοις οὐδὲν μᾶς κωλύει νὰ εἰπώμεν ἔνταυθα ὅτι τὸ 1910 ὑπῆρξε πτωχὸν εἰς μεγάλα πολιτικὰ γεγονότα. Ὅλα τὰ φλογερὰ ζητήματα, τὰ ὁποῖα παρέλαβεν ἐκ τοῦ παρελθόντος θὰ παραδώσῃ εἰς τὸ μέλλον ἄλυτα καὶ ἐκκρεμῆ.

Κατὰ τύπους ἠλλαξέ πως ἡ ὄψις τοῦ πολιτικοῦ χάρτου· ἡ Πορτογαλία εἰσήλθεν εἰς τὸν χορὸν τῶν δημοκρατιῶν, τὸ Μαυροβούνιον ἐγένετο βασιλείον καὶ ἡ Κορέα ἔπαυσε πλέον ἀποτελοῦσα κράτος ἀνεξάρτητον.

Πάντα ταῦτα εἶναι μοιραῖα ἐπακολουθήματα τοῦ παρελθόντος, ὅπως μοιραῖος φαίνεται καὶ ὁ διαμελισμὸς τῆς Περσίας.

Καὶ δι' ἡμᾶς τὸ λήξαν ἔτος δὲν παρουσίασε μεγάλα γεγονότα· πολλάκις μᾶ ἐκράτησεν ἐν συγκινήσει· ἐξ ὑπαμοιβῆς ἐτάθησαν αἱ σχέσεις τῆς Τουρκίας πρὸς τὴν Ἑλλάδα, τὴν Βουλγαρίαν, τὸ Μαυροβούνιον καὶ ἐπῆλθον αἱ διπλωματικαὶ ψυχρότητες πρὸς τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Γαλλίαν. Ἐν τούτοις καὶ ὁ πόλεμος ἀπεσοδήθη καὶ αἱ λοιπαὶ διπλωματικαὶ προστριβαί.

Ἄν ὅμως ἀπεσοδήθησαν τ' ἀποτελέσματα, αἱ ἀφορμαὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον ἐπικίνδυνοι, μένουσι πάλιν καὶ κληροδοτοῦνται εἰς τὸ ἐπιθὸν ἔτος.

Τὰ ἐσωτερικὰ προβλήματα παραμένουσιν ἀκόμη ἄλυτα. Οἱ στασιασταὶ τῆς Ἀλβανίας ὑπετάγησαν, ἐν Μακεδονίᾳ ἐξακολουθεῖ ὁ ἀφοπλισμὸς, ἐν Ἀραβίᾳ ὅμως καὶ ἐν Κερὲκ οἱ στασιασταὶ ἐπέδειξαν δραστηριότητα, ἥτις ἠνάγκασε τὴν Κυβέρνησιν νὰ λάβῃ ριζικώτερα μέτρα.

Ἐἴθε τὸ νέον ἔτος νὰ ἄρῃ ἀπὸ τοῦ μέσου τὰς διχονοίας τῶν ἐθνῶν καὶ νὰ παγιώσῃ τὴν εἰρήνην.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΗΣ

Μεγά καὶ δεινὸν μαρτυρολόγιον ἀποτελοῦσιν ὅσα ὑφίστανται ἀτυχῶς οἱ ὁμογενεῖς πληθυσμοὶ τῆς Μακεδονίας, ὡς περὶ τούτων γράφουσι διὰ μακρῶν αὐτῶν ἐκθέσεων εἰς τὰ Πατριαρχεῖα οἱ κατὰ τόπους μητροπολίται.

Οὕτω, καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτῆς συνεδρίαν ἡ I. Σύνοδος μετὰ πολλῆς τῆς θλιψίως καὶ βαθυτάτης καταπλήξεως ἀνεγίνωσκε τὰς ἐκθέσεις καὶ γράμματα τῶν ἐν Μακεδονίᾳ μητροπολιτῶν, δι' ὧν διὰ τῶν ζυφωτέρων καὶ φρικωδεστέρων γραμμῶν περιέγραφον τὰ βασανιστήρια καὶ τὰς πληγὰς τῶν Χριστιανῶν τῶν ἀπὸ μέρους τῶν ἐπὶ τοῦ ἀφοπλισμοῦ Ἐπιτροπῶν.

Πλὴν τούτων, πλείστοι μητροπολίται καταγγέλλουσιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐξισλαμίσαις ὁμογενῶν νεανίδων καὶ παιδῶν, μὴ ἔχοντων συμπληρωμένην τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένην ἡλικίαν τῶν 15 ἐτῶν, ἀλλὰ πιεζομένων πρὸς ἐξόμωσιν, ὡς συνέβη ἐσχάτως ἐν τε τῇ Ἡρακλείᾳ, Γανοχώροις, Νικομηδείᾳ καὶ Σέρραϊς, ὅπου, ὡς γνωστόν, ἐξευλιχθήσαν φοβερὰ γεγονότα, ἐφυλακίσθησαν ὁμογενεῖς καὶ αὐτὸς ἐπι ὁ γραμματεὺς τῆς Μητροπόλεως τοῦ ἐκεῖσε ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου, ἐμμένοντος ὡς παραλάβῃ δύο ὁμογενεῖς κορασίδας, πιεζομένας ὑπὸ τῶν Ἀρχῶν πρὸς ἐξόμωσιν.

Ἐτεροὶ τῶν ἐν Θράκῃ καὶ Μικρᾷ Ἀσίᾳ μητροπολιτῶν πλείστα καταγγέλλουσιν ἐπεμβάσεις εἰς τὸ ἐκπαιδευτικὸν ἡμῶν καθεστῶς. Ὡς γνωστόν, ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἐξετυπώθη ἤδη νομοσχέδιον ἐπὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, ὅπερ ἤδη εὐρίσκεται ὑπὸ μελέτην ἐν τοῖς Δυσι Σώμασι τῶν Πατριαρχείων.

Καὶ περὶ τῶν ὁμογενῶν στρατιωτῶν προκειμένου, ἐλήφθησαν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα γράμματα καὶ ἀνεγνώσθησαν ἐπὶ Συνόδου, δι' ὧν ἀγγέλλεται ὅτι παρακαλοῦνται οἱ ὁμογενεῖς στρατιῶται εἰς τὴν τέλει τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων καὶ ὅτι τινὲς τούτων, ἀποθανόντες, ἐκηδεύθησαν ἄνευ ἱερέως, ἀλλὰ διὰ χότζα καὶ ἐτάφησαν ἐν τουρκικῷ νεκροταφείῳ.

Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὁ ἀρχιμανδρίτης κ. Ἱερόθεος ἐκ Κορυτσᾶς ἀπέστειλε Σταυρὸν, ὅστις ἀνήκεν εἰς τὸν ἀοίδιμον Πατριάρχην Γρηγόριον τὸν Ε', ἐφ' ᾧ καὶ ἡ I Σύνοδος ἔκρινε καλὸν ὅπως ἐκφρασθῇ αὐτῷ ἡ εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ αὐτοῦ πολυτίμῃ καὶ εὐσεβεῖ δωρεᾷ.

Ὁ πρεσβευτὴς τῆς Σερβίας κ. Νενάδοβις, ἐπισκεφθεὶς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα μετὰ τοῦ ἀ' διεργηγεῖς τῆς πρεσβείας, ἐκόμισεν αὐτῇ τὸν Σταυρὸν, ὃν ὁ Βασιλεὺς τῆς Σερβίας Πέτρος ὑπένευμεν αὐτῇ κατὰ τὸ τελευταῖον εἰς Βασιλεύουσαν ταξίδιον αὐτοῦ, ὡς καὶ αὐτόγραφον ἐπιστολὴν τῆς Α. Α. Μ.

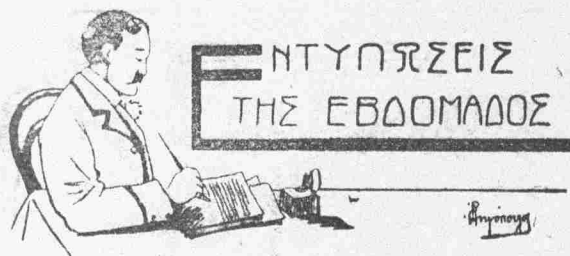
Ὁ Σταυρὸς, ἀξίας 80,000 φράγκων, εἶναι χυρσοῦς, πεποικιλμένος μετὰ πολλῶν λίθων, ἔχει δὲ ἄνωθεν μὲν τὸ πατριαρχικὸν στέμμα, κάτωθεν δὲ τὰ ἐθνικὰ σερβικὰ ἐμβλήματα.

Καθ' ὅλον τὸ διαρρέυσαν ἔτος τὸ Ἐθνικὸν ἡμῶν Κέντρον δεινότατον διεξήγαγεν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῶν νεκτεμένων αὐτοῦ δικαίων καὶ προνομίων.

Ἀρχομένου τοῦ ἔτους 1910 ἐξεργάγη, ὡς γνωστόν, ἡ πατριαρχικὴ κρίσις, ἥτις ἀρξάμενη ἀπὸ τῆς 12 Ἰανουαρίου, ἔληξε τῇ 4 Μαρτίου, τῆς Α. Θ. Π. ὑποχωρησάσης εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ἱερᾶς Συνόδου. Ἐτερον σπουδαῖον καὶ ἱστορικώτατον γεγονός ὑπῆρξε διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἡ σύγκλησις τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως.

Τὸ ζήτημα τῶν Ἀραβοφόνων ἐλύθη διὰ τῆς συστάσεως Μικτοῦ Σωματείου, ἀποτελουμένου ἐκ κληρικῶν καὶ λαϊκῶν μελῶν, ὅπερ θὰ διαθέτῃ τὸ ὑπὲρ τῶν Ἀραβοφόνων ψηφισθὲν ποσὸν τῶν 30 χιλιάδων λιρῶν.

Γ. Σ. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

ΕΝ ΤΗ ΑΚΡΟΠΟΛΕΙ

ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ

«Καθεύδοντες διατρεοίτ' ἂν εἰ μὴ τινα ἄλλον ὁ Θεὸς ἐπιπέμψει κηδόμενος ἡμῶν».
ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ἄφινω διὰ μίαν στιγμήν τὴν ἑορτάζουσιν πόλιν καὶ φέρω τὸ βῆμα μακρὰν. Στρέφομαι πρὸς τὴν κυκλοτερῆ ὁδὸν καὶ ἀναβαίνω σιγά-σιγά τὸν σεπτὸν βράχον τῆς Ἀκροπόλεως.

Ὁ οὐρανός, αἰώνιος ἀττικὸς οὐρανός, εἶναι σχεδὸν ἀνέφελος, τοῦ χειμερινοῦ ἡλίου ἡ ἔλαφρά θαλπωρὴ διαχύνεται εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν καὶ ἐπὶ τῶν γυμνῶν κλάδων δύο-τρία ἑναπομείναντα πτηνὰ τονίζουσι κάτι τι, ἐνῶ ὁ Ἰλισσὸς πέραν κυλῖει νωχελῶς τὰ νερά του.

Εἶναι Χριστούγεννα.

¶

Ἀλλὰ τί ζητῶ τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ κατειδῶλου τούτου λόφου; τί ἔρχομαι νὰ κάμω μεταξὺ τόσων ἐρειπίων, τὰ ὁποῖα καὶ οἱ φύλακές των ἀκόμη τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἐγκατέλειψαν; Μήπως μὲ ὀδηγεῖ κάποιος ἀταξισμὸς ἢ μὲ φέρει ἡ συμπάθεια πρὸς μίαν ἐποχὴν νεκρωμένην;

¶

Ἀμφιβάλλω. Ἐν τούτοις ἀναβαίνω τὸν λόφον καὶ ἰδοὺ πατῶ ἐπὶ τῶν λειψάνων τῶν ἀρχαίων βωμῶν καὶ ἐπὶ τῆς κόνεως τῶν συντετριμμένων εἰδώλων. Ἄνωθέν μου ὑψοῦνται οἱ γυμνοὶ τοῦ Παρθενῶνος κίονες καὶ αἱ κορυφαὶ Καρυάτιδες τοῦ Ἐρεχθίδου οὐδεὶς πέπλος πλέον καλύπτει τὰ εὐγραμμά στήθη των, οὐδὲν ἀνάθημα κοσμεῖ τὸν ναὸν των. Μόνον τὸ βρῦον, τρεφόμενον ἐκ τῆς ὑγρασίας τοῦ ὑπαίθρου, ἔρπει ἐπὶ τῶν σπονδύλων καὶ ἀναβαίνει ἐπὶ τῶν κιονοκράνων. Εἶναι τὸ δῶρον τῆς λήθης, μὲ τὸ ὁποῖον ὁ χρόνος στολίζει τὰς παρωχημένας λατρείας του.

¶

Τίς εἰμπορεῖ νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἄλλοτε τὰ ἐρείπια ταῦτα ἀπετέλουν τὸ κέντρον μιᾶς θρησκείας καὶ ὅτι ὑπὸ τὰς ἀναγλύφους ζωφόρους πλῆθος λαοῦ συνεκεντρωτο διὰ νὰ προσφέρῃ θυσίας; Καὶ ὅμως ὑπῆρξεν ἐποχὴ, καθ' ἣν τὰ σημερινὰ ταῦτα ἐρείπια ἀντήχουν ἀπὸ ἰαχὰς ἑορταζόντων, ἀπὸ ἄσματα αὐλητρίδων, ἀπὸ μυκηθμοῦς θυομένων βοῶν.

¶

Ἵπῆρξεν ἐποχὴ, κατὰ τὴν ὁποῖαν τὰ πλήθη ἐτόνιζον ὕμνους πρὸς τοὺς «ἀθανάτους θεοὺς» των, ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἄργυρος συνέρρεον ἐδῶ ἐν ἀφθονίᾳ καὶ ὁ πλοηγὸς ἐθεώρει ἑαυτὸν εὐτυχῆ ἂν, ἐπανακάμπτων εἰς τὸ ἄστυ, ἔβλεπεν ἀπὸ τῆς ἀκρωρείας τοῦ Σουνίου τὸ κράνος τῆς Παρθένου Θεᾶς.

¶

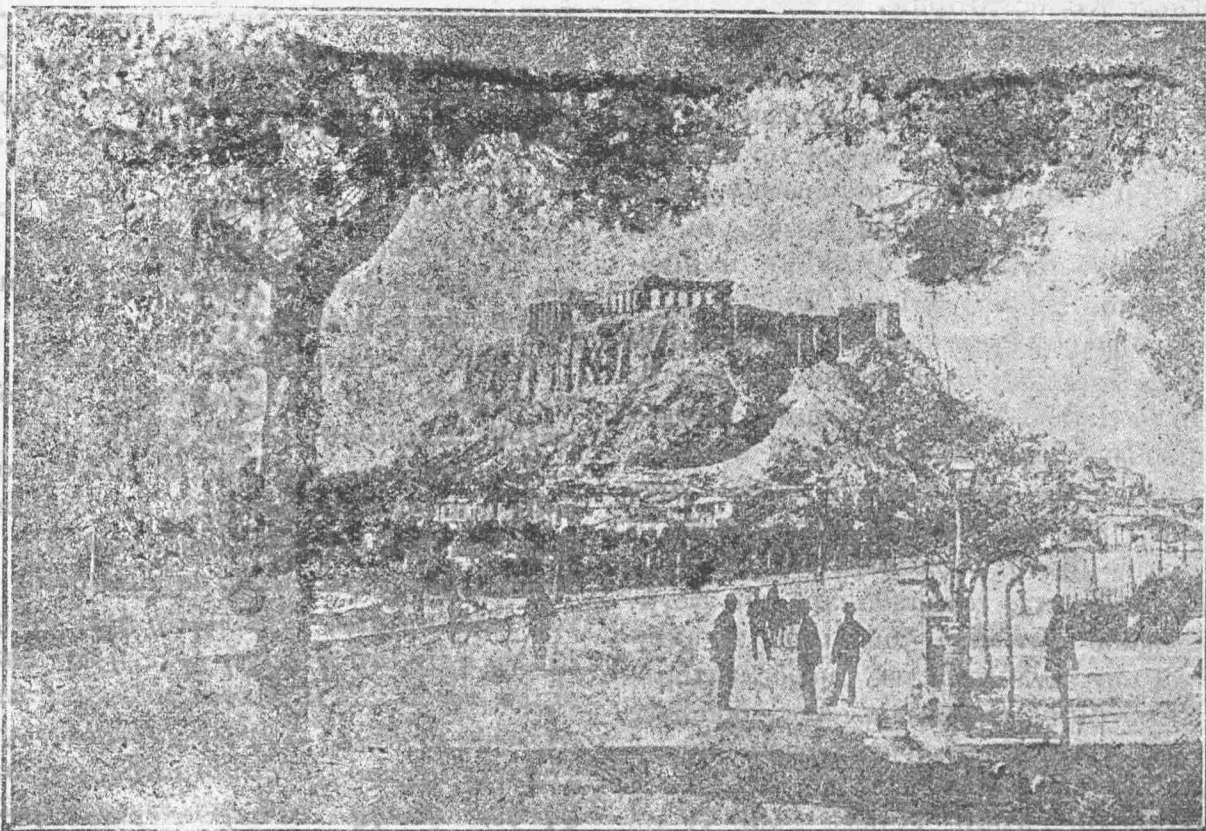
Τώρα; ὁ αὐτὸς λαός, ὁ ὁποῖος ἄλλοτε περιέβαλλε μὲ λατρείαν τὸν βράχον ταῦτον, ἀλλαχοῦ προσφέρει τοὺς ὕμνους του, οἱ βόες δὲν θύονται πλέον πρὸ τῶν εἰδώλων, ὁ λιθάνωτος ἀντικατέστησε τὰς αἱματηρὰς θυσίας, δὲν θεοποιεῖται πλέον ἡ βία καὶ ἡ ἰσχύς, τὸ δωδεκάθεον ἐκρημνίσθη ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου. Μία νέα θρησκεία ἐξέλαμψεν.

¶

Μία νέα θρησκεία; ἡ θρησκεία τοῦ ἐλέους καὶ τῆς ἀγάπης, ἡ θρησκεία τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀληθείας. Τὸ θεῖον βρέφος τῆς Βηθλεὲμ ἀπὸ τῆς πτωχῆς φάτνης του κατηύγασε διὰ τοῦ ἀσθέτου φωτός του τὴν ἐσκοτισμένην ἀνθρωπότητα, ἡ ὁποία ἀφήκεν ἀισχυρομένη τὴν πλάνην τῆς, διὰ ν' ἀκολουθήσῃ τὸν φωτοδόλον ἀστέρα του. Αἱ ἀρχαῖαι λατρεῖαι ἐγκατελείφθησαν καὶ τὰ σύμβολα τοῦ Χριστοῦ ἠπλώθησαν ἐπὶ τῶν ἀετωμάτων νέων ναῶν.

¶

Κατέρρευσαν λοιπὸν ἐν αἰσχύνη οἱ εἰδωλικοί κίονες, τὰ μάρμαρα τῶν νεκρωθεισῶν

θρησκείων ἔπεσαν εἰς συντρίμματα, καλύφθησαν ὑπ' αὐτὰ τοὺς θεοὺς των, ὅ,τι δὲ ὑψοῦνται εἰσέτι μένει διὰ νὰ δεικνύῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν πλάνην τῆς ἄλλοτε.

¶

Ἀλλὰ τῆς αἰσχύνης ταύτης δὲν μετέχουσι καὶ τὰ σεπτὰ ταῦτα τῆς ἑλληνικῆς θρησκείας σύμβολα αὐτά, ὑπερήφανα, ἠμποροῦν νὰ ὑψωσῶν ἀκόμη τὴν κεφαλὴν καὶ μετ' ἐγκαυχῆσεως νὰ προσδλέπωσιν εἰς τὴν νέαν θρησκείαν. Ἐδῶ, πρὸ τοῦ ἀκόμη ἀντηχήσῃ ἡ θεῖα διδασκαλία, τοῦ ἀνθρώπου ἡ σοφία διὰ τοῦ στόματος ἐνὸς δικαζομένου φιλοσόφου ἐβροντοφώνησε τὴν παλιγγενεσίαν καὶ ὁ «ἄγνωστος Θεός» ἐδοξάσθη πρὸ τοῦ ἐτι γεννηθῆ ἔν ἀνθρώποις.

¶

Ναί, ἡ ἑλληνικὴ σοφία, ἡ ὁποία ἐπὶ αἰῶνας ὀλοκλήρους ὑπῆρξεν ἡ δαδούχος τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἡ μόνη αὐτῆς ὀδηγός, ὅταν ἤλθεν ἡ στιγμή τῆς μεγάλης ἀνακαινίσεως, αὐτὴ πρώτη διήνοιξε τὴν ὁδὸν καὶ προσέφερεν εἰς τὴν νέαν θρησκείαν τοῦ

Ναζωραίου ὅ,τι ἠδύνατο νὰ προσφέρῃ. Οἱ γεραροὶ αὐτῆς μύσται ἐπέτελεσαν ἔργον προφητῶν ἐφ' ὅλης τῆς Ἑλληνικῆς Ἀνατολῆς, ἡ δὲ γλῶσσα τῶν γλυκυτέρων ποιητῶν καὶ βαθυτέρων φιλοσόφων ἐγένετο καὶ ἡ γλῶσσα τῆς θείας ἀληθείας, ἡ γλῶσσα τοῦ Χριστοῦ.

Τίς δύναται, ἄλλως τε, ν' ἀρνηθῇ ὅτι ἡ ἑλληνικὴ θρησκεία ὑπῆρξεν ἡ μόνη, ἥτις δὲν ἠγωνίσθη ν' ἀντιδράσῃ, δὲν ἐσκέφθη νὰ πολεμήσῃ πρὸς τὴν χριστιανικὴν; Ἄλλοτε, ὅταν ἀκόμη ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπῆρξεν αὐτοκράτωρ, ὁ ὁποῖος ἐφαντάζετο τὴν ἀναζωογόνησιν τῆς ἀρχαίας θρησκείας, Ἕλληνες ἦσαν ἱερεῖς τοῦ Ἀπόλλωνος, οἱ ὁποῖοι ἐξήγγειλαν εἰς αὐτὸν τὴν ἀπάτην του:

«Ἐἶπατε τῷ βασιλεῖ χαμαὶ πέσε δαίδαλος αὐλά, οὐκέτι Φοῖβος ἔχει καλύβαν, οὐ μάντιδα δάφνην οὐ παγὰν λαλέουσαν, ἀπέσβετο καὶ λάλον ὕδωρ».

Καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι στίχοι δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ἐν ταυτῷ ὡς ἐπιτύμβιον μιᾶς νεκρωθείσης θρησκείας καὶ ὡς προανάκρουσμα μιᾶς ἄλλης, ἥτις ἀκόμη ἐγεννᾶτο.

Ἡ ἀρχαία Ἱερουσαλήμ.

Ὅχι! Τὰ εὐγενῆ αὐτὰ ἀνάγλυφα τοῦ Παρθενῶνος καὶ αἱ καλλιτεχνικαὶ μετώπαι τῶν ἄλλων ναῶν, αἱ ζωφόροι τῆς Ὀλυμπίας καὶ «ἡ δαίδαλος τῶν Δελφῶν αὐλῆς», ὅλα αὐτὰ θὰ εἶναι πάντοτε ἄξια σεβασμοῦ παρὰ πάντων, διότι, ὅταν μὲν ὑψοῦντο ἀντεπροσώπευον ὅ,τι εὐγενέστερον ἠδυνήθη νὰ παραγάγῃ ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια, ὅταν δὲ κατέπεσαν, ἐχρησίμευσαν ὡς στηλοβάται ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ἡ θεῖα συγκατάβασις ἀπεκάλυψεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

¶

Δι' αὐτὸ λοιπὸν τὴν ἡμέραν αὐτὴν, καθ' ἣν ὁ χριστιανικὸς κόσμος ἑορτάζει τὴν μεγάλην ταύτην ἑορτήν, ἀναβαίνω τὸν σεπτὸν βράχον καὶ σταματῶν ἐκεῖ που, ζητῶ ν' ἀνεύρω τὴν σκιὰν τοῦ Σωκράτους διὰ νὰ τῆς εἶπω: — «Χαῖρε ἱερά τοῦ φιλοσόφου σκιά, διότι Ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον μᾶς πύχηθη, ἐπεπέμφθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὁ ἄλλος, τὸν ὁποῖον ἐξήγγειλες, εἶναι τῆς Βηθλεὲμ τὸ θεῖον Βρέφος».

Θ. Κ. Μ.

Η ΕΜΑΝΘΡΩΠΙΣΙΣ ΤΟΥ ΥΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«Ο λόγος σὰρξ ἐγένετο»
(^ο *Ἰωάν. α', 14*).

Ο ὅτι γράφει ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ αὐτοῦ ὁ Ἄετος τῆς Ἐφέσου, ὅτι ὁ «**ΛΟΓΟΣ** σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν».

Τὸ ὑψιστον καὶ μέγιστον γεγονός ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἡμετέρου Κόσμου!

Γεγονός, ὅπερ ἀνέπλασεν, ἀνεκαίνισε καὶ ἔσωσε τὴν γοργῶ ποδὶ πρὸς τὸ ἠθικὸν βάραθρον βαίνουσαν ἀνθρωπότητα.

Πρὸ 2,000 περίπου ἐτῶν, ἐν καιρῷ μεσονυκτίου, τῆς 24 πρὸς τὴν 25 Δεκεμβρίου, τῷ 749 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης, ἐν τῷ πρὸς νότον τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ δύο ὥρας μακρὰν αὐτῆς ἀπέχοντι μικρῶ καὶ πτωχῶ χωρίῳ τῆς Βηθλεέμ, οὐχὶ ἐντὸς ἀνακτόρων, οὐδὲ πλουσίων ιδιωτικῶν οἰκῶν, ἀλλ' ἐντὸς φάτνης, καὶ ταύτης ἐντὸς σπηλαίου κειμένης, ἠκούσθησαν οἱ κλαυθμηρισμοὶ τοῦ Βρέφους τῆς ἐκ Ναζαρετ Κόρης Μαρίας.

Τίς δὲ ὁ παῖς οὗτος Ἰησοῦς;

Ἴδου τὸ ζήτημα, ὅπερ εἰς δύο ἀνίσους μερίδας, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ μέχρι τῆς σήμερον, διχάζει τὴν ἀνθρωπότητα: οἱ μὲν ἀδιστακτικῶς πιστεύουσιν αὐτὸν **Θεὸν ἐκ Θεοῦ** καὶ **Φῶς ἐκ Φωτός**, οἱ δὲ, ἀπλῶς, ἀπλοῦν ἀνθρωπὸν ἐξ ἀπλῶν ἀνθρώπων, υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ καὶ τῆς Μαρίας.

Ἄν τὸ σήμερον γεννώμενον Βρέφος εἶνε **Θεὸς ἢ ἀνθρώπος**, περὶ τούτου πρὸ παντὸς δύναται νὰ ἀποφανθῇ ἡ παγκόσμιος ἱστορία ἑκατομμυρίων λαῶν 20 ὀλοκλήρων αἰῶνων, μετὰ λατρείας πρὸ τοῦ Σταυροῦ αὐτοῦ γόνυ κλινόντων, καὶ ἐν ταῖς θλίψεσιν αὐτῶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ μόνου ἐπικαλουμένων.

Καὶ ἰδου ἄκοντες ἰστάμεθα πρὸ τοῦ μεγάλου μυστηρίου τῶν περὶ τοῦ Ἰησοῦ προρρήσεων, καὶ τῶν πολὺ πρὸ τοῦ Ἰησοῦ λεπτομερῶς τὰ τοῦ βίου, τῆς διδασκαλίας, δράσεως καὶ τελευτῆς Αὐτοῦ προφητευσάντων ἀγίων ἀνδρῶν.

Ἄνοιξτε τὰς Ἀγίας Γραφάς, καὶ ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν Προφητῶν θέλετε εὑρεῖτε προρρήσεις περὶ τοῦ Ἰησοῦ τοσοῦτον σαφεῖς, ὥστε ἐὰν ἱστορικῶς δὲν εἴμεθα βέβαιοι περὶ τῆς γνησιότητος τῶν βιβλίων τούτων, καὶ ἐὰν τὰ βιβλία ταῦτα δὲν ἐκράτουν αὐτοὶ οἱ ἄσπονδοι τοῦ Ἰησοῦ ἐχθροί, οἱ Ἑβραῖοι, βεβαίως ἠθέλομεν εἶπε ὅτι αὐταὶ ἐγράφησαν ἐκ τῶν ὑστέρων, μετὰ τὴν νίκην, τὸν θρίαμβον καὶ τὴν ὀριστικὴν ἐγκατάστασιν τοῦ χριστιανισμοῦ εἰς τὸν κόσμον.

Οἱ Προφῆται γράφουσι τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ πρὸ χιλιᾶδων ἢ ἑκατοντάδων ἐτῶν, καὶ ὅμως γράφουσιν, ὡς ἐὰν ἦσαν παρόντες, ὡς ἐὰν ἦσαν σύγχρονοι καὶ ἀκόλουθοι αὐτοῦ.

Ἦδη ὁ Πατριάρχης Ἰακώβ πρὸ 1700 περίπου ἐτῶν προλέγει ὅτι οὐδέποτε θέλει ἐκλείψει Ἄρχων καὶ Ἡγεμῶν ἐκ μιᾶς τῶν 12 φυλῶν, καὶ ὀρισμένως ὀνομάζει τὴν φυλὴν ὅτι αὕτη ἐστὶ ἡ τοῦ Ἰούδα, ἐξ ἧς ἀληθῶς ἀνατέταλκεν ὁ Κύριος. «**Οὐκ ἐκλείψει Ἄρχων ἐξ Ἰούδα καὶ Ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ ἄποκειται καὶ ΑΥΤΟΣ προσδοκία Ἐθνῶν**» (Γεν. μθ' 8—10).

Ὁ Μωϋσῆς πρὸ 1600 ἐτῶν προλέγει τὴν ἐκ μέσου τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ ἀνάστασιν μεγάλου Προφήτου, ΟΥ τὸν λόγον διατάσσει

Ἡ Φάτνη.

ὅπως ἀκούωσι. «**Προφήτην ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου ὡς ἐμὲ ἀναστήσει σοι Κύριος ὁ Θεός σου· ΑΥΤΟΥ ἀκούσεσθε**» (Δευτ. ιθ' 15—16).

Ὁ Ἡσαΐας πρὸ 752 ἐτῶν προλέγει τὴν ἐκ Παρθένου Κόρης γέννησιν καὶ ρητῶς καλεῖ καὶ τὸ ὄνομα Αὐτοῦ **Ἐμμανουήλ**, τουτέστι «**Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός**».

«**Ἴδου ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ**» (σ. ζ' 14).

Ὁ αὐτὸς προλέγει ὅτι τὸ μέλλον νὰ γεννηθῇ παιδίον εἶναι ἀναρχον, ὅτι ἐπομένως ἡ ἀρχὴ ἐγεννήθη ἐπὶ τοῦ ὄμου αὐτοῦ, ὅτι εἶναι ἀρχὴν εἰρήνης καὶ πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος: «**ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγεννήθη ἐπὶ τοῦ ὄμου αὐτοῦ καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, μεγάλης βουλής Ἄγγελος, θαυμαστός σύμβουλος, ἰσχυρός, ἐξουσιαστής, ἀρχὴν εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος**» (θ' 5—6).

Ὁ αὐτὸς Ἡσαΐας, ἐν κεφ. ν' καὶ νγ' ζωηρότατα, ὡς παρών, περιγράφει τὸ φρικτὸν τοῦ Σωτήρος πάθη, ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν τὸν νῶτον παρέδωκεν εἰς μάστιγας, τὸς σιαγόνας αὐτοῦ εἰς ραπίσματα, τὸ δὲ πρόσωπον αὐτοῦ οὐκ ἀπέστρεψεν ἀπὸ αἰσχύνης ἐμπτυσμάτων (κεφ. ν'). βλέπει αὐτὸν ἐν τῷ Σταυρῷ, καὶ σαφέστατα λέγει περὶ αὐτοῦ, ὅτι «**εἶδομεν αὐτὸν καὶ οὐκ εἶχεν εἶδος οὐδὲ κάλλος, ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄτιμον, καὶ ἐκλείπον παρὰ πάντα ἀνθρώπους**», ὅτι **Αὐτὸς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει, ὅτι ἐτραυματίσθη διὰ τὰς τὰς καὶ ὅτι τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν, καὶ ὅτι ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, ὅτι ἀνομίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ καὶ ὅμως παρεδόθη εἰς θάνατον ἢ ψυχὴ αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη** (νγ').

Ὁ Ἀββακούμ, πρὸ 600 ἐτῶν προλέγει ὅτι τὸ Βρέφος τοῦτο θέλει γεννηθῆ ἐν φάτνῃ ἀλόγων ζώων, «**ἐν μέσῳ δύο ζώων γνωσθήσῃ**» (γ' 2): ὁ δὲ Ἡσαΐας ὀνομάζει καὶ τὰ εἶδη τῶν ζώων «**ἐγνω βοῦς τὸν κτησάμενον καὶ ὄνος τὴν φάτνην τοῦ Κυρίου αὐτοῦ**» (α' 3).

Ὁ Μιχαίας, πρὸ 700 ἐτῶν, ἐν προφητικῷ πνεύματι, οὐ μόνον βλέπει τὸν ἔνδοξον Ἄρχοντα τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τῶν ἕως ἄκρων γῆς μεγαλυνθησόμενον Ποιμένα, ἀλλὰ προλέγει ρητῶς καὶ τὸν τόπον τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου, ὅτι οὗτος ἐστὶ ἡ Βηθλεέμ, καὶ ὀρισμένως ἡ Βηθλεέμ, ἢ καὶ οἶκος τοῦ Εὐφραθῆ καλουμένη.

Ὁ Ἀμὼς προλέγει τὸ ἐπὶ τὸ πάθος τοῦ Κυρίου φρικτὸν σκότος, καὶ ὡς ἐὰν ἀντέγραφε τὸν Εὐαγγελιστὴν Ματθαῖον (ἦν δὲ ὥρα ὡσεὶ ἕκτη), λέγει ὅτι τοῦτο ἠθέλε συμβῆ ἀκριβῶς ἐν ὥρᾳ μεσημβρίας.

Ὁ Δαβὶδ προλέγει τοὺς βασιλεῖς, οἵτινες ἐμελλον νὰ ἔλθωσιν εἰς προσκύνησιν τοῦ Οὐρανίου Βρέφους καὶ προσενέγκωσιν αὐτῷ δῶρα, «**Βασιλεῖς Θαρσεῖς, δῶρα προσοίσουσί σου, βασιλεῖς Ἀράβων καὶ Σεβά, δῶρα προσάξουσιν**» (ψαλ. οα'): προφητεύει τὴν εἰς αὐτὸν ὑποταγὴν παντὸς τοῦ κόσμου, τὴν ἐσχάτην ταπείνωσιν, ἣν ἐμελλε νὰ ὑποστῇ, τὸ ὄνειδος καὶ ἐξουθένημα αὐτοῦ, τὰ τραύματα τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν (ψαλ. κα' 17) καὶ ὅτι ἱμάτια αὐτοῦ **διαμεριζόμενα, ἠθέλον τεθῆ εἰς κλῆρον** (ψαλ. κα' 19): πρὸς δὲ ὁ αὐτὸς ἐν προφητικῷ πνεύματι καὶ αὐτὸ τὸ **ἄξιον** προλέγει καὶ τὴν **χολήν**, δι' ἣν ἠθέλον ποτίσει τὸν Κύριον τῆς δόξης (ψαλ. κα', ξα', ρη'), τοὺς κατὰ τοῦ Κυρίου **ψευδομάρτυρας** (ψαλ. λδ' 11), τὸς **μάστιγας καὶ τὰ ραπίσματα** (ψαλ. λζ' 18 πρβ. Ἠσ. ν' 6), τὴν ἐκφώνησιν **Ἥλι Ἥλι** (ψαλ. κα' 1-3) τὴν ἐν τῷ Πατρὶ **παράθεσιν** τοῦ πνεύματός του (ψαλ. λ' 5-7), ὅπερ δὲ θαυμάσιον, ὅτι ὁ Δαβὶδ πρὸ 1085 ἐτῶν λέγει ὅτι μέγας ἐχθρὸς τοῦ Κυρίου ἦν ὁ τρώγων τὸν ἄρτον μετ' αὐτοῦ.

Καὶ τέλος, ὁ Δανιὴλ, οἶονεὶ ἀπάσας τὰς προφητείας συνάπτων, πρὸ 550 ἐτῶν ὀρίζει καὶ τὸν χρόνον τῆς Γεννήσεως τοῦ ΙΗΣΟΥ διὰ τῶν πολυθρυσλήτων αὐτοῦ **Ἑβδομήκοντα Ἑβδομάδων** (κεφ. θ').

Ἄρα γε πάντα ταῦτα εἰσι τυχαῖα καὶ ἀνάξια προσοχῆς γεγονότα;

Εἶναι ἅπασαι αἱ προρρήσεις καὶ ἐκπληρώσεις ἔργον τύχης;

Γ. ΛΑΜΠΑΚΗΣ

Γραμμ. τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείσεως τῶν Ἑλλήνων, ὑφηγητῆς τῆς Χριστ. Ἀρχαιολογίας κλπ.

ΟΤΕ ΕΓΕΝΝΑΤΟ Ο ΣΩΤΗΡ

«Αύγουστου μοναρχήσαντος ἐπὶ τῆς γῆς, πολυαρχία τῶν ἀνθρώπων ἐπαύσατο καὶ σοῦ ἐνανθροπίσαντος ἐκ τῆς Ἄγνης, ἡ πολυθεΐα τῶν εἰδώλων κατήργηται», λέγει ἐν τῶν τροπαρίων τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας τῶν Χριστουγέννων, παρέκτεινόν εἰς πολλὰ ἀκόμη κῶλα τὸ ρητορικὸν σχῆμα τῆς παραθέσεως, εἰς τὸ ὁποῖον τόσον ἀσμενίζουσιν οἱ ἕμνογράφοι τῆς Ἐκκλησίας μ.ς.

Πράγματι, κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκεῖνους ἡ Ρώμη ἦτο κοσμοκράτειρα καὶ ὁ εὖτυχῆς νικητὴς τοῦ Ἄκτιου ἦτο ὁ ἀπόλυτος δεσπότης τῆς γνωστῆς οἰκουμένης. Ἀπὸ τῆς παλαιᾶς Ἀρμορικῆς μέχρι τῶν ὄχθων τοῦ Εὐφράτου, πάντες οἱ λαοὶ ὑπέκυπτον εἰς τὴν ἐξουσίαν του, ὅσοι δὲ ἀκόμη διετήρουν τὸ πρόσχημα σκιάδους αὐτονομίας, ἦσαν ἐπίσης δέσμοι εἰς τὸν ζυγόν. Μερικοὶ ἡγεμονίσκοι, εἰς οὓς ἀφέθη τὸ σκῆπτρον ὡς ἄθυρμά μᾶλλον ἢ ὡς σύμβολον πραγματικῆς ἐξουσίας, δυσκόλως ἀπέγρυπτον ὑπὸ τὴν ἀλουργίδα τὸν κλοιὸν τοῦ δοῦλου. Ἡ βασιλεία τοῦ Αὐγούστου ὑπῆρξε μακρὰ καὶ εὐδαίμων· οἱ ὀλίγοι ἀπομειναντὲς ἐχθροὶ του, ἐσωτερικοὶ τε καὶ ἐξωτερικοὶ, ὑπετάγησαν. Ἡ ἐλικὴ εἰρημέρεια τοῦ Κράτους ἦτο ἐξησφαλισμένη ἐκ τοῦ φόρου τῶν ὑποτελῶν ἐθνῶν καὶ τῶν πλουσίων λαφύρων· ὁ χρυσὸς εἰσέρρεεν ἄφθονος εἰς τὴν Ρώμην, τόσον ἄφθονος, ὥστε ὁ πρότερον βαρὺς τόκος τῶν χρημάτων καταπληκτικῶς ἠλαττώθη. Ὁ ναὸς τοῦ Ἰανοῦ ἐκλείσθη ἐπὶ μακρὰ ἔτη. Μόνον μερικὰ νεφύδρια, ὡς ἡ σφαγὴ τῶν Λεγεῶνων τοῦ Οὐάρου καὶ τὰ οἰκογενειακά τοῦ αὐτοκράτορος ἀτυχήματα, περὶ τὰ τέλη κυρίως τῆς βασιλείας τοῦ ἐπέφθιναν σκιὰν παροδικὴν ἐπὶ τοῦ Παλατίου.

Ἦκμαζον δ' ἐνταυτῷ καὶ αἱ τέχναι καὶ ἦνθον τὰ γράμματα. Ἡ Ρώμη, ἀποθέσασα τὴν βαρεῖαν πανοπλίαν, ἐγεύετο τῶν ἀγαθῶν τῆς εἰρήνης, παιδαγωγουμένη ὑπὸ τοῦ ἡμέρου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ἀθρόως εἰσελάσαντος ἐπὶ τῶν ἡμερῶν Ἰδία τοῦ Καίσαρος Αὐγούστου εἰς τὸ «ἀγροῖκον Λάτιον». Τὰ ἑλληνικὰ γράμματα ἦσαν τόσον οἰκεία καὶ εἰς αὐτὸν τὸν αὐτοκράτορα, ὥστε, γράφων λατινιστί, ἐσυνήθιζε νὰ παρενείρη εἰς τὰ παρ' αὐτοῦ γραφόμενα καὶ φράσεις ἑλληνικὰς, ἀπαράλλακτα ὅπως πρῖν τὸν σήμερον οἱ ἰδιοὶ μας γαλλομαθεῖς καὶ γαλλομανεῖς ἀριστοκράται. Οὕτως, ἐν σωζομένῃ ἐπιστολῇ αὐτοῦ πρὸς τὴν Λιβίαν περὶ τοῦ μικροῦ αὐτῆς ἐγγόνου Κλαυδίου, τοῦ μετέπειτα βασιλευσαντος, ἔγραφε: «Misellus ἀτυχεῖ· nam ἐν τοῖς σπουδαίοις, ubi non aberravit eju animus, satis apparet ἡ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ εὐγένεια». Ὁ Βιργίλιος, ὁ Ὀβίδιος, ὁ Τίβουλλος, ὁ Ὀράτιος ἦσαν μετὰ τοῦ Μαικήνα καὶ τοῦ Ἀργίππα οἱ συνήθεις αὐτοῦ ὁμοτράπεζοι· ἡ μοῦσα δὲ τοῦ τελευταίου τῶν ρηθέντων ποιητῶν, εὐγνώμων διὰ τὴν τροφοδοσίαν, ἀνέμελπεν ἐγκώμια θερμά πρὸς τὸν κραταιὸν προστάτην. «Υἱὲ τοῦ Κρόνου, ἀνακράζει εἰς μίαν τῶν ῥόδων του, πάτερ καὶ συντηρητὰ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, εἰς σὲ ἐνεπιστεύθησαν αἱ Μοῖραι τὸν μέγαν Καίσαρα. Βασίλευε σὺ ὡς πρῶτος Βασιλεὺς τοῦ κόσμου καὶ ὁ Καίσαρ ὡς εἶναι δευτέρος, εἴτε ἂν ἀπωθήσῃ διὰ δικαίου θριάμβου τοὺς Πάρθους, οἵτινες ἀπειλοῦν τὸ Λάτιον, εἴτε ἂν ἀποκρούσῃ τοὺς Σῆρας καὶ τοὺς Ἰνδοὺς, οἵτινες κατοικοῦν ὑπὸ τὴν ζώνην τῆς Ἀνατολῆς· ὑποκίπτων εἰς σὲ μόνον, ἀλλὰ χωρὶς νὰ φθῶσῃ τὴν ἐξουσίαν σου, ὡς κυβερνᾷ ὁ Καίσαρ τὴν γῆν, ἐνῶ σὺ θὰ κυβερνᾷς τὸν Ὀλυμπον».

Ἡ πολυθεΐα ὅμως δὲν κατηργήθη εὐθύς ἅμα τῇ γεννήσει τοῦ Σωτῆρος. Κατὰ τύπους μὲν κατηργήθη καὶ ἐξέλιπεν ὀλοτελῶς αἰῶνας ὄλους βραδύτερον,

Φιλοφροσύνη τῶν θεῶν.

ἐδέησε δὲ νὰ ρεῦσουν ποταμοὶ μαρτυρικοῦ αἵματος, ὅπως ἐξαλειφθοῦν καὶ τὰ τελευταία αὐτῆς ἴχνη. Πλὴν κατ' οὐσίαν ἡ θρησκεία τῶν Ὀλυμπίων θεῶν εἶχε καταπέσει πρὸ πολλοῦ. Πολὺ πρὶν ἢ πλωτῆρες τῆς ρωμαϊκῆς ὀλκάδος ἀκούσουν ἐν τῷ Αἰγαίῳ, κατὰ τὴν παράδοσιν, τὴν μυστηριώδη φωνὴν τὴν ἀναγγέλλουσαν ὅτι «τέθνηκεν ὁ μέγας Πάν», ὁ ἀνθρώπινος λογισμὸς, διαμορφούμενος καὶ ἀναπτυσσόμενος ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, ὑπενόμειε τὸν Ὀλυμπον, τέσσαρας δὲ ἤδη αἰῶνας πρότερον ὁ Ἀναξαγόρας ἐδικάζετο ἐν Ἀθήναις ἐπὶ ἀσεβεία, σωθεῖς ὑπὸ τοῦ Περικλέους. Οἱ Ὀλύμπιοι εἶχον ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκτοπισθῆ ἐκ τῶν συνειδήσεων, πρὶν ἢ ἀναγκασθοῦν νὰ ἐγκαταλείψουν ὀριστικῶς τὰ καταρριφθέντα αὐτῶν τεμένη, ἅτινα μάτην ἀπειράθη ν' ἀναστλώσῃ ὁ τολμητῆς Παραβάτης, καὶ ν' ἀποσυρθοῦν εἰς τὴν ἐξορίαν, ἐνθα συνήντησεν αὐτοὺς ἡ χαρίεσσα φαντασία τοῦ Ἐρρίκου Χάϊνε. Αὐτὸς ὁ Αὐγουστος, καθὰ διηγείται ὁ Σουετώνιος, διωργάνου ἀποκρύφους ἐορτάς, καθ' ὡς οἱ προσκεκλημένοι παρίσταντο ἡμφιεσμένοι ὡς θεοὶ καὶ θεαῖναι, ὁ δὲ Καίσαρ ἐνεφανίσθη ὑπὸ τὸ σχῆμα τοῦ Ἀπόλλωνος Αἰ τοιαῦται ἀσεβεῖς καὶ ἡσεμνοὶ παραφθιαί, αἱ ὑπενθυμίζουσαι τὰ κωμειδύλλια τοῦ Ὀφρεμπαχ, ἀποδεικνύουσιν εἰς ποῖαν κατάστασιν διετέλει τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα κατ' ἐκεῖνους

τοὺς χρόνους. Ἄλλως τε, ἡ συνήθεια τοῦ θεοποιεῖν τοὺς Καίσαρας ζῶντας ἢ μετὰ θάνατον, ἡ ἀρξάμενη ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου καὶ τηρηθεῖσα ἐπὶ μακρὸν ὑπὸ τῶν διαδόχων του, δι' ἧς ἔτυχον θεῶν τιμῶν, ἔσχον δὲ καὶ ἱερά καὶ λατρείαν ἰδιαιτέραν οἱ ὀξωλέστατοι τῶν τυράννων, οἱ Καλλιγόλαι, οἱ Νέρωνες καὶ οἱ Κόμμοδοι, μαρτυρεῖ τὴν ταπεινὴν ἰδέαν, τὴν ὁποῖαν κατήντησε νὰ ἔχουν περὶ τῆς θεότητος οἱ σύγχρονοὶ των.

Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εὗρεν ἀπέναντί του τὸν Ἰθνησμόν ὡς ἐχθρὸν ἀκμαῖον. Οἱ ἀπηνεῖς διωγμοὶ τῶν ὁπαδῶν τῆς νέας θρησκείας ἐνηργούντο ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἔνεκα πολιτικῶν καὶ οὐχὶ θρησκευτικῶν λόγων. Ὁ Χριστιανισμὸς ἦτο κυρίως ὁ ἐχθρὸς τοῦ Κράτους καὶ τῆς κοινωνίας, ἥτις τὸ ἐβάσταζε καὶ τὸ συνετήρει. Τὸ πολιτικὸν καὶ τὸ κοινωνικὸν καθεστῶς δὲν ἐστηρίζετο ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς ἀρετῆς, τὴν ὁποῖαν ὁ Βροῦτος θνήσκων ἐν Φιλίπποις ἀπεκάλεσε χίμαιραν. Ὁ ἐπικουρισμὸς ἐπλεόναζεν, ὁ δὲ Στωικισμὸς, κληρὸς, ἄλλως τε, τῶν ὀλίγων καὶ τῶν ἐκλεκτῶν, δὲν ἐδίδε πτερά εἰς τὴν ψυχὴν. Ὅθεν ὁ παχυλὸς ὕλισμὸς ἐκυριάρχει καὶ ἡ τυραννία ὑπὸ πᾶσαν μορφήν ἐθριάμβευεν. Ἐκ τῆς γενομένης ἀπογραφῆς ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Αὐγούστου, ὅστις, σημειωτέον, ἠῦρνε δι' ἰδιαιτέρους αὐτοῦ σκοποὺς τὰ πολιτικά

δικαιώματα, προέκλυθεν ότι οί Ρωμαίοι πολῖται πασῶν τῶν ἐπαρχιῶν τῆς ἀχανοῦς αὐτοκρατορίας ὑπερέβαινον μόλις κατά τι τὰ τέσσαρα ἑκατομ ὄρια. Ὁ δὲ λοιπὸς μέγας πληθυσμὸς τί ἦτο; Ἀνδράποδα. Ἐπ' αὐτῶν οἱ ἄμεσοι κύριοι εἶχον δικαίωμα ζωῆς καὶ θανάτου· ἠδύνατο νὰ τὺς μαστιγῶνουν μέχρι φόνου ἢ νὰ παχύνουν διὰ τῆς σαρκὸς αὐτῶν τὰς μυραίνας τοῦ ἰχθυοτροφείου των, ὡς ἐπραττεν ὁ Ἀσίνιος Πολλίων. Ἡ ἀνθρωπίνη ζωὴ δὲν ὑπελογίζετο ὡς ἔχουσα ἀξίαν τινα. Ὁ πατρίκιος ἤνοιγε τὰς φλέβας του ἐξ ἀνίας καὶ ἀπογοητεύσεως καὶ εἰς τὰ θηριώδη θεάματα τοῦ Κίρκου οἱ μονομάχοι ἀλληλοκτονοῦντο κατὰ ἑκατοντάδας καὶ μυριάδας πρὸς τέρψιν τοῦ αἰμοβόρου δήμου. Ἀλλὰ καὶ τὸ πνεῦμα ἦτο ἐπίσης μηδαμινῆς ἀξίας καὶ ὑπόδουλον.

Τί ἦσαν οἱ πλείστοι τῶν σφῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης; Κυρίως δούλοι. Καὶ οἱ παιδαγωγοὶ καὶ οἱ γραμματικοὶ οἱ προσλαμβανόμενοι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν εὐγενῶν καὶ τῶν πλουσίων; Δούλοι. Καὶ οἱ καλλιτέχναι; Δούλοι ἢ πολὺ ἀπελεύθεροι. Ἡ γυνὴ ὄργανον ἡδονῆς μόνον, εἴτε διητᾶτο μαλθακῶς ὡς ματρῶνῃ εἰς τὰ πολυτελῆ μέγαρα, εἴτε ἐσύρρετο εἰς τὸν βόρβορον τῆς Σουβώρας, διετέλει εἰς οἰκτρὰν ταπεινώσιν. Ἡ ἄκρατος ἀκολασία ἐβασίλευε παντοῦ, καὶ τὰ αἴσχη τὰ διαπραττόμενα εἰς τὴν αὐλήν τῶν Καισάρων καὶ τὰ πέριξ αὐτῆς, σήμερον, μετὰ τόσους αἰῶνας ἀναγνωσκόμενα εἰς τὰς σελίδας τῶν ἱστορικῶν, προκαλοῦν τὸ εἶγος τοῦ ἀποτροπιασμοῦ καὶ τῆς βδελυγμῆς. Τὴν σειρὰν τῶν ρυπαροτήτων τούτων, καθήκουσαν μέχρι τῶν ἐσχάτων χρόνων τῆς παρακμῆς, ἐγκαινίαζεν ὁ διάδοχος ἀκριβῶς τοῦ Αὐγούστου, ὁ στυγνὸς Τιβέριος, ὁ καταστήσας ὀνομαστὸν τὸν βράχον τῆς Καπρέας δι' ὅσα ἐκεῖ ἀνήκουστα ὄργια ἀνηθικότητος διέπραττε μετὰ τῆς ἐπονειδίστου ἀκολουθίας του, εἰς τὴν ὁποίαν λέγεται ὅτι ἀνήκε καὶ ὁ ἐκπροσωπήσας τὸν Καίσαρα ἐν Ἰουδαίᾳ περιώνυμος Πόντιος Πιλάτος.

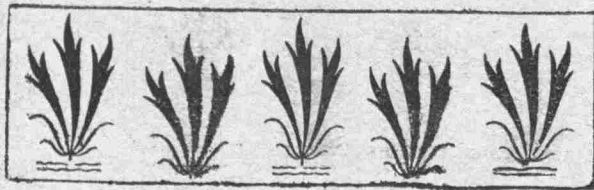
Ἄλλ' ἐνῶ ἡ φαγέδαινα ὑπὸ τὸ ἐπίπλαστον περιβλημα τῆς δόξης καὶ τῆς εὐημερίας κατέτρωγε κρυφίως τὰ σπλάγγνα τοῦ Κράτους ἐκείνου τοῦ πανισχύρου, ὅπερ ἐμελλε νὰ διασπασθῇ καὶ νὰ καταντήσῃ λεία βαρβάρων, ἐνῶ ἡ μεφιτικὴ ἀπόπνοια τοῦ λαθραίως ἀποσυντιθεμένου ὄργανισμοῦ τῆς Ρωμαϊκῆς κοινωνίας ἐμίαινε τὴν γῆν, ἡ Πρόνοια ἐγρηγόρει. Ἡ ἀνθρωπίνη συνείδησις, ἀνδρουμένη καὶ μορφουμένη βαθμηδόν, ἤρχισε νὰ συναισθάνεται καὶ τὰ δικαιώματα καὶ τὴν δύναμιν αὐτῆς. Ἡ σώτειρα ἀντίδρασις ἐνετοπίζετο τῇ ἀνεξιχνίαστω βουλῇ τοῦ θείου εἰς ἀφανῆ τινα γωνίαν τῆς αἰεράντου αὐτοκρατορίας καὶ τὸν ἀγέρωχον θρόνον τῶν Καισάρων ἀντίκρουσεν ἡ ταπεινὴ φάτνη τοῦ σπηλαίου τῆς Βηθλεέμ, ἐνθα ἐτέχθη ὁ θεόπεμπτος λυτρωτής, ὁ μέλλων νὰ εὐαγγελισθῇ τὸ παρήγορον κήρυγμα τῆς Ἀναστάσεως καὶ νὰ βοήσῃ πρὸς τὰ πλήθη τῶν καταδυναστευομένων: «Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς!»

ΜΠΑΜΠΗΣ ΑΗΝΙΝΟΣ

Η ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους αἰῶνας ἡ ἐορτὴ τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου συνεορτάζετο τῇ ἐορτῇ τῶν Θεοφανείων (6 Ἰανουαρίου), ὅπως μέχρι τῆς σήμερον ποιοῦσιν οἱ Ἀρμένιοι.

Ἐν τῇ Δύσει δὲ τὸ πρῶτον ἐχωρίσθη ἡ ἐορτὴ αὕτη, κατὰ τινὰς μὲν ὑπὸ τοῦ Πάπα Ἰουλίου (337—352), κατ' ἄλλους δέ, ὑπὸ τοῦ Πάπα Λιβερτίου (352—366), τεθεῖσα 12 ἡμέρας πρὸ τῆς 6 Ἰανουαρίου, ἤτοι τῇ 25 Δεκεμβρίου, ὑπὸ τὸν τίτλον: natalis Domini corporalis (ἡ κατὰ σάρκα γέννησις τοῦ Κυρίου) καὶ ἀπὸ τῆς Δύσεως ἡ ἐορτὴ αὕτη ἦλθε εἰς τὴν Ἀνατολήν.

ΝΥΚΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ

— ❦ —

— Τ' εἶνε τὰ κουδουνίσματα, μητέρα, στὸ σκοτάδι! μὴν εἶν' οἱ καλλικάντζαροι ποῦ μουλέγεσθες βράδυ μὲ τῆς δλόοτριφτες οὐρές, τὰ μάτια τ' ἀναμμένα; Μὴν εἶν' ἐκεῖνοι, μάννα μου, κ' ἔρχοντ' ἐδῶ γιὰ μένα; Φοβοῦμαι, τρέμω, κρύψε με.

— Σώπα, παιδί μου, σώπα· ἐγὼ τὸ παραμῦθι αὐτὸ γιὰ παραμῦθι σ' τῶπα· κ' αὐτὰ τὰ κουδουνίσματα ποῦ ἀκοῦς ἀπ' ἐξω τώρα εἶνε τῶν Μάγων τ' ἄλογα ποῦ φέρνουνε τὰ δῶρα, καὶ τὰ χρυσᾶ κουδούνιατων κτυποῦνκι ἀνεμοδέρηνουν.

— Τί δῶρα φέρνουν καὶ σὲ ποιόν, μητέρα μου τὰ φέρνουν;

— Σ' ἐκεῖνον πὺ γεννήθηκε στὴ φτωχικὴ σπηλιὰ του κ' ὁ κόσμος τὸν ἐκήρυξε σωτήρα, βασιλιὰ τ.υ.

— Ποῦ εἶν' ἡ σπηλιὰ, μητέρα μου;

— Στῆς Ἰουδαίας τῆ χώρα, στὴ Βηθλεέμ.

— Πῶς ἤθελα νὰ τᾶβλεπα τὰ δῶρα.

— Τὸ νοιώθω, στάματάκια σουλαμποκοπᾶ ἡ ψυχῆσου. Σήκω, παιδί μου, γρήγορα σήκω, παιδί μου, ντύσου, κ' ἔτσι, ἀψηφῶντας τὸ χονιά, τὰ μουγγριτὰ τοῦ ἀγέρα πᾶμε νὰ δῆς τὰ δῶρά του.

— Στὴ Βηθλεέμ, μητέρα;

— Στὴν ἐκκλησιὰ τὰ δῶρά των θὰ τὰ σκορπίσουν χύμα· κἀθ' ἐκκλησιὰ εἶνε Βηθλεέμ ἀπόψε, τ' ἅγιο Βῆμα

σπηλιὰ καὶ φάτνη ἀθάνατη γίνεται κάθε χρόνο· ἐκεῖ, χρυσό μου, θὰ τὰ δῆς νὰ λάμπουν· κ' ὄχι μόνο θὲ νὰ τὰ δῆς, μὰ ὁ βασιλιᾶς ποῦ βρέφος θὰ προβάλλῃ ἀπ' τ' ἄφθαρτα τὰ δῶρά του θὰ δώσῃ 'ς ὅλους πάλι. Πᾶμε, παιδί μου, γρήγορα,

— Θὰ δώσῃ καὶ 'ς ἐμένα;

✽

Ἔχρονια ἀθῶα κ' ἀξέχαστα καὶ χρόνια εὐλογημένα! Κτυπᾶ ἡ καμπάνα χαρωπὰ, φέγγουν χρυσᾶ καντήλια, λάμπουν οἱ πολυέλαιοι μὲ τὰ κερὰ τὰ χίλια,

τὸ θυμιατὸ ἀντηχεῖ γλυκὰ στὴν ἐκκλησιᾶς τοὺς θόλους, κ' ἀτέλειωτη κ' ἀμέριστη καὶ μοιρασμένη 'ς ὅλους ἡ θεῖα χαρὰ σκορπίζεται μὲ τοῦ Χριστοῦ τῆ γέννα...

— Μητέρα, ἀπὸ τὰ δῶρά του θὰ δώσῃ καὶ 'ς ἐμένα;

— Ναί, θὰ σοῦ δώσῃ, ἀγάπη μου.

Στὴν ἀγκαλιὰ τὸ παίρνει, σφουγγίζει τὰ χεῖλάκια του κ' ὀλόχαρη τὸ φέρνει ἔμπρὸς στ' ἅγιο Βῆμα σηκωτό, ἔμπρὸς στὴν Ὠραία [Πύλη.

Ἄνοιγει ἐκεῖνο γελαστὰ τ' ἀγὰ κ' ἄδοξα χεῖλη, παίρνει τὴ θεῖα Μετάληψι, τρεμουλιαστὰ τὰ κλείνει καὶ τὴ μητέρα του θωρεῖ καὶ τὸ ρωτᾶει ἐκεῖνη:

— Πέσμου, παιδί μου, σ' ἄρεσε τὸ δῶρο π' ἔχεις πάρει; Κι' αὐτὸ τῆς ἀποκρίνεται μὲ παιδικαῖα χάρι:

— Κανένα δῶρο σὰν αὐτὸ, μητέρα μου, κανένα.

Ἔχρονια ἀθῶα κ' ἀξέχαστα· καὶ χρόνια εὐλογημένα!

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΥΜΗΣ

ΠΡὸ ΤΗΣ ΦΑΤΝΗΣ

Γεννήθη ἐν παιδίον.

Θριαμβευτικῶς ἐξαγγέλλεται ἡ γέννησις αὐτοῦ, βροντᾶ ὁ χαλκὸς καὶ ὁ σίδηρος, λάμπει ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἀδάμας, ἀκτινοβολεῖ ἡ βασιλικὴ πορφύρα, οἱ λαοὶ καλοῦνται εἰς ἐορτὰς, αἱ πόλεις καταναγάζονται ὑπὸ φῶτων, πανηγύρεις τελοῦνται, πομπαὶ διοργανοῦνται, εὐχαριστήριοι κραυγαὶ ἀναπέμπονται.

Τὸ γεννηθὲν παιδίον εἶνε Βασιλεὺς.

Ἴδου ὁ κόσμος.

★

Ἐγεννήθη ἐν ἄλλο παιδίον.

Ἐν σταύλῳ ἐγεννήθη, ἐν ἀλόγων φάτνη ἀποτίθεται, πτωχοὶ ποιμένες ἀναγγέλλουν τὴν γέννησίν του.

Τὸ παιδίον τοῦτο εἶνε Θεός.

Ἴδου τὸ Εὐαγγέλιον.

★

Καὶ ἀπομένει ζωηρότατα πάντοτε εἰς τὸν νοῦν μου ὠραῖος διάλογος μητρὸς καὶ τέκνου, ὃν συνθέτει σοφὸς ξένος συγγραφεὺς, παραβάλλον τὰς δύο εἰκόνας:

Τὸ παιδίον. — Μητέρα, ὁ Ἰησοῦς δὲν ἦτον ἴσος μὲ ἓνα βασιλεῖα;

Ἡ μήτηρ. — Παιδί μου, ὁ Ἰησοῦς εἶναι τόσον ὑψηλότερος τῶν βασιλέων, ὅσον ὁ οὐρανὸς ἀπέχει ἀπὸ τὴν γῆν.

Τὸ παιδίον. — Ἄλλ' ἐγὼ διαβάζω ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦτο ταπεινός, ὅτι ἠγάπα τοὺς πτωχοὺς, ὅτι δὲν ἠθέλε τοὺς πλουσίους, ὅτι ἐδίδασκε νὰ συγχωρῶμεν τοὺς ἐχθροὺς μας, ὅτι ἀπεστρέφετο τὴν κολακίαν καὶ τὸ ψεῦδος.

Ἡ μήτηρ. — Ἐδίδαξε μὲ τὰ ἔργα καὶ μὲ τοὺς λόγους, καὶ οἱ ἄνθρωποι, μάλιστα οἱ βασιλεῖς, ὀφείλουν νὰ βαδίσουν ἐπὶ τὰ ἴχνη του.

Τὸ παιδίον. — Διατί λοιπὸν οἱ πτωχοὶ καταφρονοῦνται πανταχοῦ καὶ ἀποβάλλονται; διατί μόνον οἱ πλούσιοι ἔχουν τόπον εἰς τὸ τραπέζι μας;

Ἔ! τὸ ἀγαθὸν παιδίον, τὸ πλάσμα τὸ ἀθῶον!

★

Τὸ παιδίον τὸ ταπεινὸν ἐφθασεν ἀπὸ τῆς φάτνης ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ. Τὸ ἔσυρεν ἐκεῖ τὸ ἔλεος, ἡ πραότης, ἡ ἀνοχή, ἡ ταπεινώσις, ἡ φιλάνθρωπία, ἡ αὐταπάρνησις.

Ἴδου ὁ κόσμος.

Ἄλλ' ἀπὸ τῆς φάτνης μέχρι τοῦ Σταυροῦ ἐτελειώθη τὸ ἔργον τοῦ ἐν Ὑψίστοις Θεοῦ, καὶ ἡ βασιλικὴ πορφύρα σύρεται πρὸ τῆς φάτνης ταπεινῆς, ὑποτεταγμένη, τρέμουσα, ἀνίσχυρος, ἴση μὲ τὸν τρίβωνα τοῦ πτωχοῦ καὶ τὰ ράκη τοῦ πένητος.

Ἴδου ὁ Θεός.

★

Σύρεται πρὸ τῆς φάτνης καὶ τοῦ Σταυροῦ ἡ βασιλικὴ πορφύρα καὶ ταπεινοῦνται εὐλαβῶς πρὸ αὐτῆς τὰ σύμβολα τῆς ἐγκοσμίου ἰσχύος. Ἄλλ' οὔτε ἡ φιλάνθρωπία οὔτε ἡ αὐταπάρνησις μετεδόθησαν ἔτι ἐκ τῆς φάτνης εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ οἱ αἰῶνες παρερχονται καὶ οἱ λαοὶ ψάλλουσι: «**Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ . . .**» καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ μειδιῶντος Θεοῦ Βρέφους φαίνεται ὡς νὰ μειδιᾷ πικρῶς πρὸς τοὺς ψευδῶς λατρεύοντας αὐτὸν κόσμους διὰ τῶν χειλέων μόνον.

Ε. ΡΕΠΟΥΛΗΣ

Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ

(Ρωμαϊκή παράδοσις)

Μόνος μετὰ τῆς Σιβύλλης τῆς Ἐρυθραίας ὁ Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ Ὀκταβιανὸς Αὐγουστος ἠτένιζεν ἀνήσυχος τὴν πορείαν τῶν ἀστέρων.

Ἡ Ρώμη κάτωθεν ἠπλοῦτο ἤρεμος· ἡ Ρώμη, τὴν ὁποίαν ὁ Αὐγουστος εἶχεν εὖρει ξυλίνην καὶ εἶχε κτίσει μαρμαρίνην· ἡ Ρώμη, ἡ ὁποία τὸν ἀνεκῆρυσσε θεὸν καὶ τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀνυψώσει ὑπέροχον. Ἡ Ἀπία ὁδὸς ἠπλοῦτο ὡς ὁδὸς δόξης ὅλη λευκή, αὐλακωμένη ἀκόμη ἀπὸ τὰ θριαμβευτικά ἴχνη τῶν Ἀρμάτων, τὰ ὁποῖα εἶχον σύρει τὸν θρίαμβον τοῦ Αὐγούστου, ἐπιστρέφοντος νικητοῦ ἐξ Αἰγύπτου μὲ τὴν ὠραίαν Κλεοπάτραν αἰχμάλωτον.

Ὁ ναὸς τοῦ Ἰανοῦ ἐκεῖ κάτω ἐδείκνυε τὴν μαρμαρίνην του πρόσοψιν σελαγίζουσαν ὑπὸ τὴν σελήνην. Ἀπὸ ἐτῶν ἤδη ὁ θεῖος Αὐγουστος εἶχε κλείσει τὰς θύρας τοῦ ἀρηίου ναοῦ καὶ ὁ πόλεμος εἶχε λησμονηθῆ καὶ μετὰ τὴν κατάλυσιν τοῦ Πομπηίου εἰς Ναύλοχον καὶ τοῦ Λεπίδου, μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ἀντωνίου εἰς Ἀκτιον, μετὰ τὴν κατατρόπωσιν τῶν ἐχθρῶν ὅλων τῆς Αὐτοκρατορίας Ἀστουρίων καὶ Καντάβρων, Γερμανῶν καὶ Πάρθων, ἡ εἰρήνη εἶχε βασιλεύσει εἰς τὸν κόσμον, ἡ περιφημία ρωμαϊκῆ εἰρήνης, ἡ ὁποία ἐπέτρεπεν εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ Αὐγούστου νὰ μείνῃ ἀθάνατος εἰς τὰς γενεάς.

Καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τώρα μόνος μετὰ τῆς Σιβύλλης του ἠρώτα τὸ μέλλον.

Εἶχε φθάσει πλέον εἰς τὸ κατακόρυφον τῆς δόξης. Εἰς τὸν ναὸν του, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀνυψώσει τὴν προτομὴν του χρυσοῦν, μὲ ἓνα ἀστέρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, οἱ Ρωμαῖοι ἤρχοντο ἀθρόοι νὰ τὸν λατρεύσουν. Ὁ Ὀράτιος, τοῦ ὁποίου ἀνεγίνωσκε τὰ μεγάλα ποιήματα, ἐξύμνει τὴν γλυκύτητα τῆς κυριαρχίας του καὶ ὁ φίλος του Βιργίλιος ἀνεξωογόνει χάριν αὐτοῦ ὅλας τῆς Ἑλλάδος τὰς μεγαλοπρεπείας καὶ ὅλας τοῦ Ὀλύμπου τὰς χάριτας. Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ διὰ πρώτην φορὰν μετέφερεν εἰς τὴν Ρώμην τῶν Ἀθηνῶν τὰ ὑπέροχα μνημεῖα καὶ διὰ πρώτην φορὰν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Αὐτοκράτορος αἱ πρῶται πόλεις τοῦ βασιλείου ὑποῦντο καλλιμάραροι καὶ εὐτυχεῖς.

Καὶ πλήρης δόξης καὶ μεγαλείου ὁ Αὐγουστος ἠρώτα τὸ μέλλον. Τὸν εἶχε καταλάβει τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ἐν προαίσθημα καὶ ἓνας πανικός, ὅμοιος μὲ ἐκείνον, τὸν ὁποῖον εἶχεν αἰσθανθῆ, ὅταν εἰς Φιλίππους εἶχεν αἰφνιδίως ἐγκαταλείψει τὸ στρατόπεδόν του εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Βρούτου. Κάτι τι τοῦ ἔλεγεν, ὅτι ἓνας κίνδυνος μέγας ὑποῦτο δι' αὐτὸν εἰς τὸν κόσμον, κάτι τι μέγα συνέβαινε καὶ ὅτι ἄνωθι τῆς Ρώμης καὶ ἄνωθι τοῦ κόσμου μία μορφή μεγαλειτέρα τῆς ἰδικῆς του ἐνεφανίζετο.

Καὶ ἐνδεδυμένος τὴν λευκὴν του τήβεννον μὲ τὸ αἱματῶδες περιλαίμιον περιβάλλον τὴν ὡς ἱέρακος μορφήν του, μὲ τοὺς ἀτενεῖς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς παχείας ὀφρῦς, ἵστατο πρὸ τῆς Σιβύλλης, ἡ ὁποία, βυθισμένη ὡς εἰς ὕπνον, ἔβλεπε νὰ διέρχωνται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν της νέα ἀσυνήθη φαντάσματα.

— Μήπως τάχα ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον ἄλλος θεὸς ἀπὸ ἐκείνον, τὸν ὁποῖον οἱ Ρωμαῖοι ἀτενίζουν καὶ λατρεύουν καθημερινῶς χρυσοῦν εἰς τὸν ναὸν μου; Ποῖος λοιπὸν θεὸς θὰ ὑπερβῆ τὸν Αὐγουστον; ἠρώτα ἀγωνιδῶς ὁ αὐτοκράτωρ.

— Ὅλοι οἱ θεοὶ ἀπέθανον, ἐφέλλιζεν εἰς ἀπάντησιν ἡ Σίβυλλα. Τῆς Ἑτρουρίας οἱ θεοὶ καὶ οἱ θεοὶ τῆς Φοινίκης καὶ ἐκεῖνοι τῆς Αἰγύπτου ἐκυλίσθησαν εἰς τὸν τάφον τῶν αἰώνων. Ζοῦν ἀκόμη οἱ θεοὶ τῆς Ἑλλάδος, Αὐγουστε. Ἀλλὰ σήμερον τὴν πρωίαν ὁ πηδαλιούχος Θάμος, ὅστις ὠδήγει μίαν τριήρη ἐξ Ἀλεξανδρείας εἰς τὴν Σικελίαν ἤκουσεν, ἐνῶ διήρχετο τὴν Ἥλιδα, νὰ ὑποῦται μεγάλη φωνὴ καὶ μέγας ὀλολυγμὸς ἀπὸ τῆς Ἀρκαδίας τα ὄρη.

«Θάμε! Θάμε!» ἔλεγεν ἡ φωνὴ καὶ «Θάμε! Θάμε!» ἀπήντα ἡ ἠχώ. Καὶ ἔπειτα, ἐνῶ ἡ θάλασσα ἀνεφρικίασε καὶ τὸ ξύλον ἐστάθη κλονούμενον, ἡ φωνὴ ἡ ὑπερφυσικὴ ἐπανέλαβεν: «Ὁ μέγας Παν ἀπέθανεν! Ὁ μέγας Παν ἀπέθανεν! Ἀναγγείλατε εἰς τὸν κόσμον, ὅτι οἱ θεοὶ τῆς Ἑλλάδος ἀπέθανον!» Οἱ ὀλολυγμοὶ ἐδιπλασιάσθησαν καὶ ἐνόμιζε κανεῖς, ὅτι ἡ φύσις ὅλη καὶ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ θάλασσα ἔκλαιον τοὺς θεοὺς των.

— Ἡ ἡμέρα σήμερον εἶνε λοιπὸν ἀποφράς. Οἱ θεοὶ τῆς καλλονῆς ἀπέθανον, εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ.

— Ποῖος εἰξεύρει, ἀπήντησεν ἡ Σίβυλλα. Ἡ ἡμέρα ἦτο ἀποφράς. Ἀλλ' ἡ νύξ ἴσως εἶνε εὐδοίανος. Κάτι τι συμβαίνει εἰς τὸν οὐρανόν, τὸ ὁποῖον δὲν εἶμαι ἀξία νὰ διαγνώσω. Βλέπω τὰ ἀστρα νὰ λάμπουν εἰς τὸ στερέωμα φωταυγῆ καὶ δοξολογοῦντα. Εἰς μέγας θεὸς ἀπέθανε τὴν πρωίαν εἰς τὰς ὄχθας τῆς Ἥλιδος, ἀλλ' ἴσως εἰς Θεὸς γεννᾶται τὴν ἐσπέραν ταύτην, τίς οἶδε ποῦ εἰς τὰς ἄκρας τοῦ κόσμου.

— Ἀλλὰ τί βλέπεις, τί βλέπεις λοιπόν, τί ἀναγινώσκεις εἰς τὰ ἄδυστα τῶν οὐρανῶν;

— Δὲν ἠξεύρω, Καῖσαρ. Τὸ στερέωμα ὅλον πλημμυρεῖ ἀπὸ γλυκύτητα. Οἱ ἀστέρες ὕμνου. Ἐνας νέος ἀστὴρ ἐνεφανίσθη πρὸ ὀλίγου μετὰ τὸ Ἄρεως καὶ τοῦ Κρόνου εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον. Ἡ λάμψις του εἶνε ἔκπαγλος καὶ ἐν μέγα μυστήριον ἀναδίδεται ἐξ αὐτοῦ. Ἡ ἀκτίς του κλίνει ἐπὶ τῆς Ἀσίας καὶ ἵσταται ἄνωθεν τῆς Ἰουδαίας καὶ ὅλος ἀκτινοβολεῖ. Ἡ Ἰερουσαλήμ φωτίζεται. Καὶ βλέπω, βλέπω διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς τὸν κόσμον ὅλον συρόμενον εἰς τὴν λάμψιν τοῦ νέου ἀστέρος καὶ βαδίζοντα πρὸς τὴν Ἰερουσαλήμ. Ἀλλ' ἰδέ, βασιλεῦ· ὁ ἀστὴρ μεγαθύνεται, πλησιάζει, ὁ ἀστὴρ γίνεται ἥλιος δραματικός.

Καὶ ἔντρομοι, πλησίον ἀλλήλων, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὰ σκότη ὁ Αὐγουστος καὶ ἡ Σίβυλλα εἶδον τὸν ἥλιον μεγαθυνόμενον ἀπεραντον καὶ ἐντὸς αὐτοῦ μίαν Παρθένον ἔκπαλλον, αἰγλήσαν ἐκ δόξης, κρατοῦσαν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς παιδίον. Τὸ φῶς ἐχύνετο ὡς ἐκ πηγῆς ἀνυποτάκτου γύρωθεν καὶ τὸ δράμα ἐπλησίαζε καὶ ὁ ἀστὴρ, ὑπερμεγέθης, ἐνόμιζε τις, ὅτι δι' αὐτοὺς καὶ μόνον ἐνεφανίζετο.

Καὶ τότε ἀμφοτέροι, ὁ Γάιος Αὐγουστος, βασιλεὺς τῶν βασιλέων, καὶ ἡ Σίβυλλα, ἡ βασίλισσα τῶν μυστηρίων, ἔκλιναν τὴν κεφαλὴν τυφλωμένοι καὶ ἔμειναν ὡς κεραυνοβολημένοι ὑπὸ τὸ κῆμα τοῦ φωτός.

Μία φωνὴ τότε ἐκλόνισε τοῦ ἀνακτόρου τὰ τεῖχη· μία φωνὴ ὡς σάλπισμα καὶ ὡς κλαγγὴ ρομφαίας· μία φωνὴ ὁμοία τῇ βοῇ λεγεῶνων.

Καὶ ἔλεγεν ὁ φωνή:

«Ἴδοὺ ὁ Βασιλεὺς, ὁ Βασιλεὺς τῶν βασιλέων γεννᾶται εἰς τὴν Βηθλεὲμ!»

Καὶ ἐνῶ ὁ Αὐγουστος ἔμενεν ἔντρομος, ἡ Σίβυλλα ἐνεπλήσθη αἰφνιδίως ἀπὸ θεῖαν ἐμπνευσιν καὶ μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔξω τῶν κογχῶν, μὲ τὰς χεῖρας τεταμένας πρὸς ἀνατολάς, μὲ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς φορικιάσας, ἠνωρθώθη πλήρης μεγαλοπρεπείας καὶ μυστηρίου καὶ εἶπεν εἰς τὸν Καῖσαρα:

— Ἐνας Θεὸς γεννᾶται, παντοδύναμη αὐτοκράτωρ. Ἐνας Θεὸς γεννᾶται μεγαλιέτερος ἀπὸ σέ καὶ ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς. Ἐνας Θεὸς καταλυτῆς τῶν εἰδώλων· καταλυτῆς τῶν ἀρχῶν· κύριος τῆς ἀγάπης· ἀυθέντης τῆς εἰρήνης. Ἐνας Θεὸς γεννᾶται εἰς τὴν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, εἰς φάτιν Ἰσραήλ, ὑπὸ τὰς πνοὰς τῶν βοῶν καὶ τῶν ὄνων, καὶ τὰς λατρείας τῶν μάγων, οἵτινες ἀπὸ τὰ πέρατα τῆς γῆς τοῦ φέρουν τὰ ἐμβλήματα τῆς ἰσχύος καὶ τὰ ἐμβλήματα τῆς λατρείας καὶ ἐκεῖνα τῆς ὑποταγῆς καὶ τῆς μετανοίας εἰς τὸν νέον Δεσπότην. Ἡ νύξ πλησιάζει εἰς τὸ τέμα της καὶ ὁ Θεὸς γεννᾶται.

Καὶ αἴφνης ὁ ἀστὴρ, ὅστις ἔλαμπεν, ἔρριψε τόσην φλόγα ἐπὶ τοῦ δωματίου, ὥστε ὁ αὐτοκράτωρ ἔντρομος ἔκλινε τὸ γόνυ καὶ ὕψωσε τὰς χεῖρας ἐν δεήσει, ὡς ἠπλωσαν πρὸ αὐτοῦ τὰς χεῖρας ὁ Ἀντώνιος καὶ ἡ Κλεοπάτρα καὶ ὁ Καισαρίων καὶ τῆς Φουλβίας ὁ υἱὸς καὶ ὅλοι τῶν βαρβάρων οἱ δυνάσται καὶ οἱ κύριοι.

Καὶ ὕψωσε τὰς χεῖρας καὶ ἐδεήθη καὶ ἰκέτευσε τὸν ἄγνωστον Θεόν, ὅστις, καταλύων ὅλους τοὺς θεοὺς, ὅλον τὸ Πάνθεον τῆς Ρώμης ὡς καὶ ἐκεῖνο τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐκεῖνο τῆς Ἀσίας, ἐγεννᾶτο ἐν κρουπῶ εἰς μίαν φάτιν τῆς Βηθλεὲμ.

Καὶ τότε τὸ ἄστρον ἔρριψεν ὡς θεῖον πῦρ ἐπὶ τῆς Ρώμης ὡς μίαν φλογερὰν ρομφαίαν καὶ ἡ Σίβυλλα πλήρης τρόμου, στρεφομένη πάλιν πρὸς τὸν Καῖσαρα:

— Τὸ τέλος τῆς Ρώμης ἐπέρχεται, εἶπεν. Ὁ Θεὸς τῆς Ἰουδαίας καταλύει τὸν παλαιὸν κόσμον. Ἐνας κόσμος νέος συμβολίζεται. Εἶνε ὡς τὸ γεννώμενον ροδόχρον φῶς τῆς Ἀνατολῆς. Ἡ ἡμέρα εἶνε ὑπέροχος, ὁ Αὐγουστε. Ἄς δεηθῶμεν εἰς τὸν ἄγνωστον Θεόν, ὅστις γεννᾶται!

Καὶ ὕψωσαν τὰς χεῖρας.

Ἀπὸ τῆς νυκτὸς ἐκείνης τῆς Γεννήσεως ὁ Αὐγουστος ἀπηγόρευσε νὰ τὸν προσαγορεύουν πλέον θεόν. Ἡ αἴθουσα τοῦ ἀνακτόρου, εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβε χώραν τὸ μυστήριον, μετεβλήθη βραδυτέρον εἰς ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία ὠνομάσθη Ara Coeli (Βωμὸς τοῦ Οὐρανοῦ), καὶ ἡ ὁποία ἀκόμη καὶ σήμερον ὑπάρχει ἀφιερωμένη εἰς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον.

Ἡ παράδοσις, τὴν ὁποίαν ἠκολουθήσαμεν καὶ τὴν ὁποίαν ἀνέγραψεν ὁ Βικέντιος δὲ Μπωβαί, ἐρανισθεῖς αὐτὴν ἐκ τῆς Χρυσῆς Βίβλου τῆς Ρώμης, ἀναφέρει, ὅτι πρῶτος ὁ Ἅγιος Ἀνάκλυτος ἐλειτούργησεν εἰς τὸ δῶμα τοῦτο εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Αὐγουστος μετὰ τῆς Σιβύλλης ἐμνήθησαν εἰς τὴν Γέννησιν τοῦ Σωτήρος. Κατ' ἔτος ἔκτοτε εἰς τὸ μικρὸν τοῦτο παρεκκλήσιον, τοῦ ὁποίου ὁ βωμὸς ὑποῦται ἐπὶ ἐξ ἀλαβαστρίνων κίωνων, ἡ εἰκὼν τοῦ Ἰησοῦ ἐμφανίζεται εἰς τὰ πλήθη, ὅπως ἄλλοτε ἐντὸς ἀστέρος ἐνεφανίσθη φεγγαβόλος εἰς τὸν Καῖσαρα.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Στοῦ παπποῦ τὸ γόνα ἀπάνω
Τὸ παιδάκι ἀποκοιμήθη·
Τώρα πειὰ τὸ παραμῦθι
Στόνειρό του τὸ θωρεῖ.

Ἐξω ὁ ἄνεμος ἀλλάζει
Μὲ τὴν νύχτα κρύφια λόγια
Καὶ σκορπίζει μοιρολόγια
Γιὰ τὴν πλάση τὴ νεκρή.

Καὶ βουβὸ τὸ χιόνι πέφτει
Καὶ σκεπάζει χῶρες, δάση,
Καὶ σκεπάζει ὅλη τὴν πλάση
Κ' εἶνε ὀλόλευκος καημός.

Μ' ἂν τὸ κάθε στὴν ἀγκάλῃ
Τοῦ Θανάτου τώρα γέρονι,
Ζωὴ κάπου ἐν ἄστρο παίρνει
Καὶ γεννιέται ἓνας Θεός!

Λ. Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

★ ΤΟ ΑΣΤΡΟΝ ★

✱

Εἰς τὸν κατώτερον οὐρανὸν σύγχυσις φοβερὰ ἐκεῖνο τὸ βράδυ. Τὰ ἄστρα ἦσαν ἀνήσυχα. Διάττοντες πολλοὶ ἐχαράκωναν τὸ πρᾶνές. Ὁ Γαλαξίας ἐφροισεν ὡς ἀράχνη χρυσοῦ εἰς φίλημα ζεφύρων. Ἡ Ἀφροδίτη ἔλαμπεν ὡς διάχουσον στέμμα. Ἐνα κομμάτι ὀλογάλανο τοῦ οὐρανοῦ συχνὰ ἐγένετο ριγωτὸ ἀπὸ τὰ χρυσὰ χαράκια τῶν διαττόντων.

Τί παράξενη νύχτα!

Ἐλεγε, ὅτι τώρα θὰ ξεκολλήσουν ὅλα τὰ ἄστρα καὶ θὰ σωριασθοῦν κάτω καὶ ὅτι τώρα ὁ ἑναστρὸς οὐρανὸς θὰ ρεύσῃ ὡς ἀναλυτὸς ἄργυρος.

Ἐξαφνα ἀπὸ ἀνατολῶν ἐν ἄστρον ὀλόφωτον ἐξεκίνησεν, ἀλλὰ δὲν ἐχύθη ὡς αἶ χρυσαῖ βολίδες. Ἐβάδισεν εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔπειτα ἐστράφη πρὸς τὴν Ἰουδαίαν.

Τὰ ἄλλα ἄστρα ἐσταμάτησαν τότε καὶ μόνον τὸ ἄστρον αὐτὸ ἐβάδιζε μόνον.

Τὸ φῶς του ἦτο σταθερὸν καὶ ἄφθονον. Αἱ ἀκτίνες του διεπέρων τὴν πλάσιν.

Καὶ διηυθύνετο ὀλονέν πρὸς τὴν Ἰουδαίαν.

Οἱ θεαταί, καὶ ἦσαν τρεῖς αὐτοὶ μόνον, τοῦ βαδίζοντος ὀνειροῦ διὰ μέσου τοῦ καταστέρου οὐρανοῦ, κατάπληκτοι ἀνέβλεπον.

Ποιμένες ταπεινοί, διαβάται πτωχοὶ καὶ ἄσημοι τῆς γῆς, ἀπλοὶ ὑπηρέται διὰ τὴν ἀνύψωσιν καὶ κατάβασιν τῆς αὐλαίας εἰς τὸ θέατρον τοῦ κόσμου, κατεπλάγησαν εἰς τὸ θάμβος καὶ τὴν αἴγλην τοῦ νυκτερινοῦ ἡλίου.

Καὶ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς καταπλήξεως ἐλύγιζαν τὸ γόνυ καὶ ἐδοξολογοῦν.

Καὶ ἠκολούθουν τὸ ἄστρον, τὸ βρέχον μὲ ἀκτίνας τὴν γῆν, τὸ φωτίζον εἰς νύκτα βαθεῖαν ὡς τεράστιος ἥλιος.

Ἀπὸ τὰς ἀπέναντι γλαυκὰς βουνοσειρὰς καὶ ἀπὸ τὰς ὀλοπράσινα βάρη τῶν δασῶν καὶ ἀπὸ τὰς ἀκτὰς καὶ τὰς ὄχθας ἠκούοντο ὕμνοι κατανυκτικοί. Οἱ ὑψηλοὶ φοίνικες καὶ ἡ τεφρὰ ἐλαία εἰς βραδείας ἀναλικνίσσεις ἐψιθύριζον προσευχὴν. Οἱ καλάμωνες εἰς τὰς ἀμμώδεις ὄχθας ἐκλιναν μέχρι τῶν ὑδάτων καὶ κατὶ ἐνε-

Πρὸ τοῦ μέλλοντος.

πιστεύοντο εἰς τὸ ρεῖθρον τοῦ ποταμοῦ. Αἱ λίμναι εἰς τὰ ἀτάραχα νερά των ἐσχεδίαζαν τὸ πανόραμα τῶν ἐνάστρων οὐρανῶν. Τὸ κῦμα ἐδίπλωνε τὰς ἀκτίνας τῶν ἄστρων εἰς ἀφροὺς εὐώδεις. Ἀπὸ τὰ καταπράσινα νῶτα τῶν καταχλόων βουνῶν, ἔρρεεν ἡ δρόσος ἢ νυκτία ὡς δάκρυ ὑπέρτατον γλυκείας χαρᾶς, ὡς δάκρυ ἀναβλύσαν ἀπὸ γλωμὰ κροῖνα εἰς Ἀπριλίῳ δακρυσμένην πρωΐαν.

Καὶ τὸ ἄστρον ἐβάδιζεν.

Ἡ λιτανεῖα τῶν δένδρων καὶ τῶν νερῶν, τῶν σκιῶν καὶ τῶν φώτων, ἀνήρχετο πρὸς τὰ ὕψη. Ἡ ἠχὼ τῶν δασῶν ἐπανέλαβε μίαν συμφωνίαν ἀγγέλων.

Τὸ ἄστρον ἐσταμάτησεν ἐπάνω ἀπὸ μικρὰν φάτην καὶ ἐξετύλιξε μίαν δέσμη ἀκτίνων, τὴν ὁποίαν ἔρριψεν ἐπάνω εἰς τὴν καλάμωστον στέγην.

Οἱ τρεῖς ἀκόλουθοι ἐγονυπέτησαν πρὸ τοῦ ταπεινοῦ σπηλαίου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐγεννᾶτο ὁ Θεός.

★

Παρήλθον αἰῶνες.

Ἐψηλὰ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ, ἀπὸ τοῦ τρούλου ἑνὸς ἀστεροσκοπεῖου, μέγα τηλεσκο-

πιον ἐστρέφετο κατὰ τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ.

Ὁ ἔρευνητὴς ἐζήτηε νὰ ἀνεύρῃ μεταξὺ τῶν ἑκατομμυρίων τῶν μικροσκοπικῶν ἡλίων τῆς νυκτὸς τὸν ἥλιον τῆς Βηθλεέμ.

Ὁ ἰδρὼς ἔβρεχε τὸ μέτωπόν του.

Καὶ τὸ τηλεσκόπιον μὲ ἐπιμονὴν ἐζήτηε νὰ συλλάβῃ ἐντὸς τοῦ φακοῦ του μίαν ἀκτίνα τοῦ γλυκυτάτου ἄστρου. Ὀνειρον ὠραῖον, ἀλλ' ἀπραγματοποίητον.

Ἐν τούτοις, ὁ φακὸς τοῦ τηλεσκοπίου ὡς ὀφθαλμὸς λαίμαργος προσηλοῦτο εἰς τὸν διάχρυσον θόλον. Ἐνας ποιητὴς τότε ἀνήλθεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ διὰ νὰ προσευχηθῇ. Καὶ εἶδε τὸν ἐρευνητὴν καὶ τὸν ἐλυπήθη.

Καὶ τοῦ εἶπε :

— Βλέπεις ἐκεῖ κάτω ἐκείνην τὴν ἐκκλησίαν; Βλέπεις καὶ ἐκείνην τὴν κανδήλαν ποῦ καίει; Ἐκείνη ἡ κανδήλα εἶνε τὸ ἄστρον ποῦ ζητεῖς. Ἦταν ὁ ἥλιος τότε ποῦ ἐστάθηεν ἐπάνω ἀπὸ τὴν φάτην, μὰ ἔδωκεν ὅλο τὸ φῶς του εἰς τὸν κόσμον καὶ ἐκράτησε τόσο, ὅσο φθάνει γιὰ νὰ θυμίζῃ τὸ σπήλαιον τῆς Βηθλεέμ καὶ τὴν ἀκανθὰν τοῦ Γολγοθᾶ.

Ἐκείνη ἡ κανδήλα εἶνε τὸ ἄστρον ποῦ ζητεῖς.

ΤΙΜΟΣ ΜΩΡΑΪΤΙΝΗΣ

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΔΕΙΠΝΟΝ ΤΩΝ ΘΕΩΝ

ΜΙΑΝ νύκτα τοῦ χειμῶνος ἀπέθαναν οἱ ἀρχαῖοι Θεοί.

Ἦτο ψυχρὸς τὴν νύκτα ἐκείνην, ὁ οὐρανὸς εἶχεν ἀνοίξει τοὺς ἀσκοὺς τῶν νεφῶν του καὶ ἄφηνε τὴν χιόνα νὰ πίπτῃ ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς γῆς.

Ὁ Ἀπόλλων εἶχε καταρῦγει πρὸ ὥρας πολλῆς εἰς τὸν Ὀλυμπον. Ὁ Φαέθων, ὁ ξανθὸς διφρηλάτης, εἶχε προσδέσει τὸ ἄρμά του πλησίον τῆς πύλης, ἐνῶ αἱ θυγατέρες του ἔρριπτον τροφὴν εἰς τοὺς πυριπνύουσι τοῦ ἵππου.

Καίτοι ἡ ἡμέρα εἶχε σβεσθῆ, ἡ Ἐκάτη δὲν ἐξήρχετο εἰς τὸν οὐρανόν, φοβουμένη τὸ ψυχρὸν.

Ἡ Ἑστία, ἡ Ἄρτεμις καὶ ἡ Λητώ κατεγίοντο εἰς τὴν ἐτοιμασίαν τοῦ δείπνου.

Αἱ Μοῦσαι ἠτοίμαζον τοὺς ἀλλοῦς καὶ τὰς λύρας των, ἡ Δήμητρα τὴν ἀμβροσίαν καὶ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν περιεμένετο ὁ Διόνυσος διὰ νὰ δώσῃ τὰς κλειδας τῆς ἀποθήκης, εἰς τὴν ὁποίαν ἐφυλάσσετο τὸ νέκταρ.

Ὅλοι ἦσαν εὐθυμοὶ τὴν νύκτα ἐκείνην, ἐκτὸς τῆς Ἥρας.

Ἀλλὰ πότε τάχα εἶχεν εὐθυμήσει καὶ αὐτή;

Ἐφόσον ὁ Ζεὺς ἀπουσίαζεν, ἐκείνη ὠργίζετο, φοβουμένη νέας ἀπιστίας τοῦ ἀδιορθώτου συζύγου της.

Καὶ πράγματι τὴν νύκτα ἐκείνην ἐπανήλθεν ὁ Ζεὺς ὀλίγον ἄργα, φέρων εἰς τὴν ἀγκάλην του μίαν νύμφην, τὴν ὁποίαν, καθὼς εἶπεν, εὐρήκεν εἰς τὴν ὄχθην ἑνὸς ποταμοῦ, δακρῦσαν ἤλεκτρον.

Ἡ Ἥρα ὠργίσθη καὶ πάλιν, ἀλλ' ὁ Ζεὺς δὲν ἐπρόσεξε τὴν ὀργὴν της, διότι ἐπρόσεχε μόνον τὴν νύμφην.

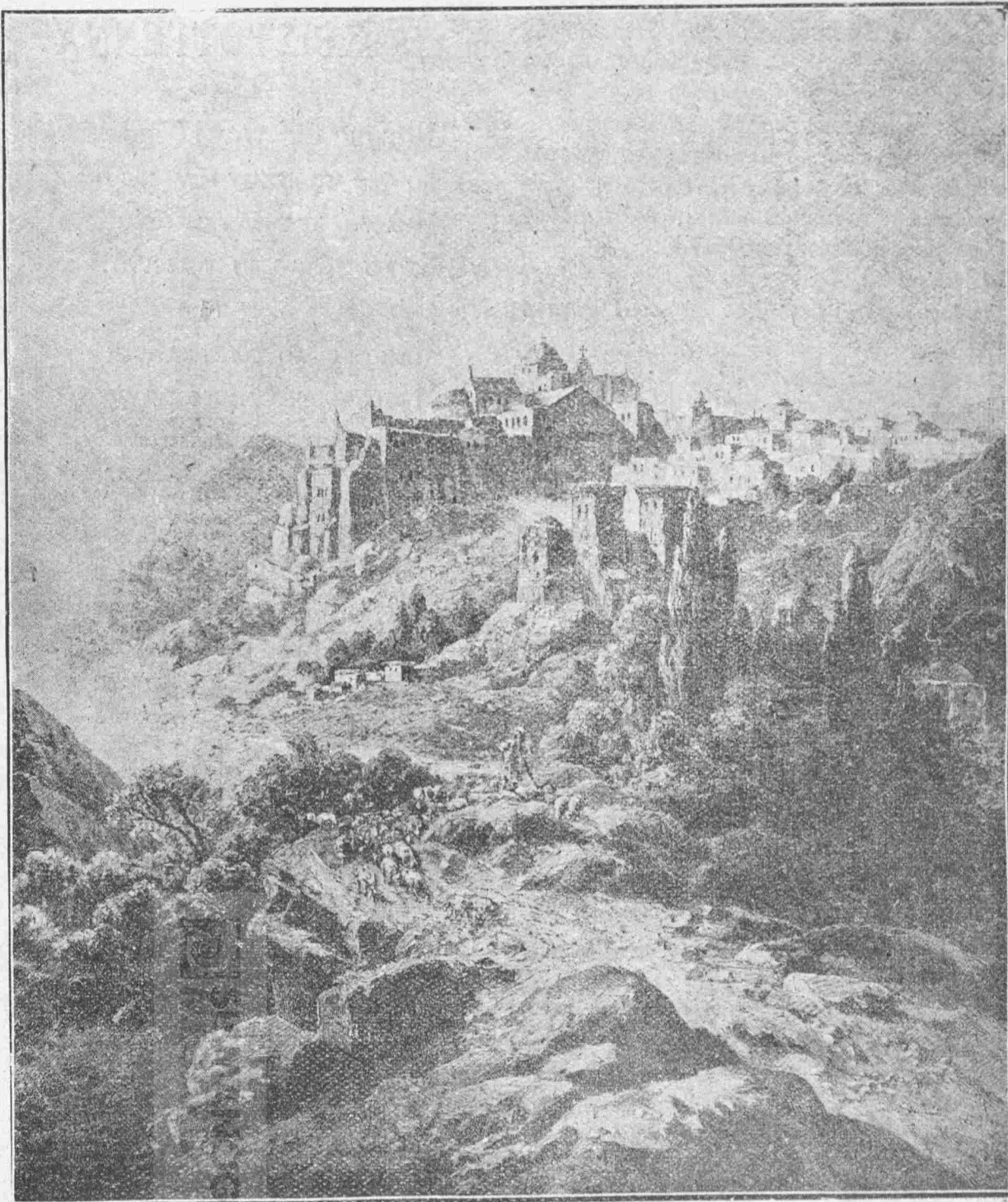
Διὰ νὰ μὴ γίνῃ σκηνή, ἡ Ἀθηνᾶ ἐπενέβη καὶ ἤρχισεν ὀμιλίαν μὲ τὸν πατέρα της.

Τὸν ἠρώτησε ποῦ ἐπλάνητο τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ὁ πατὴρ τῶν Θεῶν ἤρχισε νὰ διηγῆται ὅτι εἶδεν ἀγῶνας θηρίων καὶ ἀνθρώπων ἐν Ρώμῃ, εἶδεν ἀλλοῦ κυρίου νὰ σφάζουν τοὺς δούλους των, ἤκουσε δάκρυα γυναικῶν καὶ παράπονα ὅτι τὰς ἐγκατέλειψαν οἱ ἔρασταί των, ἤκουσε κατάρας ἀνδρῶν ἐναντίον ἀπίστων συζύγων, εἶδεν ἐγκληματίας τιμωμένους, μοχθηροὺς καὶ συκοφάντας θριαμβεύοντας, πτωχοὺς ἀποθνήσκοντας τῆς πείνης καὶ πλουσίους ἀσπλάγχχους, εἶδε παντοῦ τοὺς κακοὺς νικητάς.

— Καὶ σοῦ ἐπήρκεσαν οἱ κερανοὶ, τοὺς ὁποίους σοῦ ἔφερον ὁ Ἥφαιστος, διὰ τὰς τόσας τιμωρίας; ἠρώτησεν ἡ Ἀθηνᾶ.

Ἀλλ' ὁ Θεὸς ἀπήντησεν ὅτι ἦτο μωρία νὰ χρησιμοποίησῃ τοὺς κερανοὺς, ἀφοῦ ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ προσέφεραν θυσίας ἀφθόνους καὶ κατεχόρτασαν τοὺς ρώθωνάς του μὲ κνίσσαν σφαγίων.

Ἡ ὀμιλία ἐξηκολούθει, ἐνῶ ἐν τῇ μεταξὺ προσήρχοντο οἱ Θεοὶ διὰ τὸ δεῖπνον.

Ἡ Βηθλεέμ.

Ὁ Διόνυσος ἐδράδυνεν, ἀλλ' ἰδοὺ μετ' ὀλίγον ἠκούσθησαν κρόταλα, τύμπκινα, κραυγαὶ καὶ ἄσματα χαρᾶς.

Ἦτο αὐτός. Ἐπανήρχετο ὁ ὀργιαστὴς Θεὸς ἀπὸ μεμακρυσμένας ἀμπέλους, ἠγούμενος μεγάλης συνοδείας, τὴν ὁποίαν ἀπετέλουν κραυγάζουσαι καὶ ψάλλουσαι τὰ ἄσματα τοῦ πόθου, τῆς μέθης καὶ τῆς ἡδονῆς Βακχίδες καὶ Μαινάδες.

Ὁ Ἄρης εἰσήλθεν, ὑποδαστάζων εἰς τὴν ἀγκάλην του τὴν Ἀφροδίτην καὶ ἔσπευσε νὰ ἀναγγεῖλῃ εἰς τὸν Ἥφαιστον, ὅτι περιεμάζευσεν τὴν γυναῖκά του ἀπὸ τὰς πόλεις, ὅπου ἀνεστάτωνε τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τοὺς μετέδιδε μανίαν, πλήττουσα αὐτοὺς μὲ τὰ βέλη τοῦ μικροῦ υἱοῦ της.

Ἡ πολυέραστος Θεὰ ἐγέλα βλέπουσα τὸν σύζυγον καὶ ἔρριπτε βλέμματα πόθου εἰς τὸν Ἄρην, μολονότι δὲν ἐτόλμα πλέον νὰ τὸν ἐρεθίσῃ, ἀφότου εἶχε συλληφθῆ εἰς τὴν παγίδα.

Ὅλοι ἦσαν παρόντες, καὶ μόνον ὁ Ἑρμῆς ἀπουσίαζεν.

Ὁ Ζεὺς ἔλαβε θέσιν εἰς τὴν τράπεζαν καὶ διέταξε καὶ τοὺς ἄλλους νὰ καθίσουν.

Τὸ θεῖον δεῖπνον ἤρχισεν, αἱ Μοῦσαι τὸ συνῶδευαν μὲ τὰς ἀρμονίας των, ἄλλαι χορεύουσαι, ἄλλαι ψάλλουσαι καὶ ἄλλαι ὑπο-

κρούουσαι χορδὰς, ὁπότε αἰφνης εἰσορμᾷ τεταραγμένος ὁ Ἑρμῆς:

— Θεοί! κραυγάζει μετὰ τόμου, μᾶς ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον.

— Ποῖοι; ἠρώτησεν ὁ Ζεὺς.

— Ἄγνωστοι καὶ ἀλλόκοτοι ἐχθροί. Ἐχουν μορφὰς ὠραίων γυναικῶν καὶ φέρουν πολυχρῶσους πτέρυγας καὶ ἐμφυσοῦν εἰς σάλπιγγας μακρὰς καὶ ὅπλα φέρουν σιδηρᾶ, καὶ εἶναι μὲν ὠραῖοι, ἀλλὰ τρομεροί.

Ὁ Ζεὺς ἠγέρθη τοῦ θρόνου του καὶ εἶπε μὲ τὴν βροντώδη του φωνήν:

— Ποῦ εἶναι οἱ Τιτᾶνες καὶ οἱ Κύκλωπες, οἱ Ἐκατόγχειρες, οἱ Ἀτλαντες καὶ αἱ ἀκμαῖαι στρατιαὶ τῶν αἰθερίων, τῶν ὑγρῶν καὶ τῶν ὑποχθονίων βασιλείων μου;

Καὶ ἐκτύπησε τὸν πόδα εἰς τὸ ἔδαφος καὶ συνηθοίσθησαν ἀμέσως οἱ Γίγαντες ἐπάνω εἰς τὸν Ὀλυμπον καὶ ἐξῆλθον οἱ Θεοί, ἐγκαταλείψαντες τὸ δεῖπνον, ἀλλὰ δὲν εἶδαν εἰμῆ σκότος εἰς τὸν οὐρανόν.

— Φοῖβε, ἐκραύγασεν ὁ Ζεὺς ἐκ νέου, ποῦ εἶναι ὁ Φαέθων; Ζεῦξε γρήγορα τὸ ἄρμά σου καὶ ἀναψε τὸν ἥλιον.

— Ἀλλοίμονον, οἱ ἵπποι ἐνεκρώθησαν, ἀπήντησεν ὁ διφρηλάτης.

— Ἀπόλλων! . . ., τί ἔγινε τὸ ἄστρον τῆς ἡμέρας;

Ὁ Ἀπόλλων ἔμεινε σιωπηλός, διότι ὁ ἴδιός του ἥλιος εἶχε σβεσθῆ.

— Ἐκάτη, δὸς τοῦλάχιστον σὺ τὸ λευκόν σου φῶς.

Οὐτε ἐκεῖνο πλέον δὲν ὑπῆρχεν.

Ἡ Θέμις εἶπε τότε πρὸς τοὺς ἄλλους :

— Προσέξατε!... Ἀκούετε τί γίνεται ἐκεῖ κάτω, πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἀνατολῆς;

Ἔοιοι ἐσιώπησαν ἀμέσως καὶ ἠκούσθη τότε ἄρμονία προερχομένη ἀπὸ μακρὰν.

— Εἶναι αὐτοί, ἐφώνησεν ὁ Ἑρμῆς, εἶναι οἱ ἄγνωστοι ἐχθροί μας, οἱ ὁποῖοι ἔρχονται ἐπὶ τῶν νεφελῶν.

Πράγματι, μετ' ὀλίγον φῶς γλυκὺ ἐξέλαμψεν ἀπὸ τὰ βάθη τ' οὐρανοῦ, καί, ἐν μέσῳ τῆς αὐγῆς τῆς ροδοχρόου, ἐφάνησαν στρατιαι ἀγγέλων ὑμνοῦσαι.

— Ἐτοιμασθήτε!..., εἶπεν ὁ Ζεὺς πρὸς τοὺς Τιτᾶνας καὶ τοὺς ἄλλους γίγαντας, κτυπήσατε ἀλύπητα τοὺς ἀσεβεῖς αὐτούς.

Ἄλλ' αἱ χεῖρες τῶν γιγάντων παρέλυσαν καὶ τὰ ρόπαλά των ἐκυλίσθησαν ἐπὶ τοῦ ὄρους.

Οἱ πτεροφόροι Ἄγγελοι ἐπλησίασαν καὶ διὰ μέσου τῶν χαρμωδῶν ὕμνων ἠκούοντο αἱ λέξεις :

«Δικαιοσύνη θὰ βασιλεύσῃ ἀπὸ σήμερον ἐπὶ τῆς γῆς. Οἱ ταπεινοὶ θὰ ὑψωθοῦν καὶ οἱ κακοὶ θὰ κολασθοῦν. Εὐτυχεῖς οἱ δίκαιοι καὶ οἱ ἀγαθοί».

Οἱ Θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου ἤρχισαν νὰ τρέμουν.

— Ἀπέλθετε, ἠκούσθη τότε νὰ τοὺς λέγῃ μία φωνὴ ἠπία. Τὸ κράτος σας ἔπεσεν... Ἰδοὺ γὰρ ἐγεννήθη παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰῶνων Θεός.

Χωρὶς νὰ τὸ θέλουν, μὴ δυνάμενοι ν' ἀπαντήσουν, ν' ἀρθρώσουν μίαν λέξιν, συνηθροίσθησαν ἀμέσως ὅλοι περὶ τὸν πατέρα των, τὸν Δία.

Ἐκεῖνος εἶχε κατανεύσει θλιβερῶς καὶ ἤρχισε νὰ προχωρῇ.

Ἔοιοι τὸν ἠκολούθησαν εἰς τὴν Ἀχερουσίαν λίμνην, παρὰ τὰ Ἰωάννινα.

Εἰς τὴν ὄχθην τῆς ἐστάθησαν, βλέποντες διὰ τελευταίαν φοράν τὴν διερχομένην ἐναέριον στρατιάν τῶν Χερουδῶν καὶ Σεραφεῶν.

Κατόπιν ἤρχισαν νὰ βυθίζονται εἰς τὰ νερά τῆς λίμνης, κατερχόμενοι ἐκεῖθεν εἰς τὸν Ἄδην, ὅπου τοὺς ὑπεδέχθησαν ὁ Πλούτων καὶ ἡ Περσεφόνη.

Οὐτε ἐκεῖ δὲν ἐσταμάτησαν.

Κατῆλθον ἀκόμη περισσότερο καὶ ἐδυθίσθησαν εἰς τὸν ἐν Ἄδῃ ποταμὸν τῆς Λήθης, διὰ νὰ λησμονήσουν καὶ λησμονηθοῦν.

Οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων ἐδράδυναν νὰ μάθουν ὅτι οἱ Θεοὶ ἀπέθανον.

Ἐπῆρξαν ὁμοῦς εὐτυχεῖς ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι τὸ ἔμαθαν ἀπὸ ἐκείνης τῆς νυκτός :

Ἔοιοι εὐρέθησαν εἰς τῆς Βηθλεὲμ τὴν φάτνην.

ΣΠ. Α. ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΣ.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

— Εἶναι μέγα δυστύχημα νὰ μὴ εἴη τις ἀρκετὸν πνεῦμα ἵνα ὁμιλῇ καλῶς, οὔτε ἀρκετὴν κρίσιν ἵνα σιωπῇ.

— Αἱ ἀρεταὶ χάνονται ἐν τῷ συμφέροντι, ὡς οἱ ποταμοὶ ἐν τῇ θαλάσῃ.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Μακρὰ ἀπ' τὸν Παρθενῶνα
Τὸ νέο προσκυνοῦν Θεὸ
Μιὰ νύχτα τοῦ χειμῶνα
Στὸ σπήλαιο τὸ ταπεινόν.

Μακρὰ ἔπο τὰ παλάτια
Μέσα σὲ φάτνη ταπεινὴ
Ξανοίγουνε τὰ μάτια
Τὸ θεῖό μας τὸ λυτρωτή.

Μιὰ νύχτα τοῦ χειμῶνα
Δείχνεται ἀκόμα πλεῖο λαμπρὸ
Κι' ἀπὸ τὸν Παρθενῶνα
Τὸ σπήλαιο τὸ ταπεινόν.

Καὶ λάμπουνε στὰ μάτια
Μέσα σὲ φάτνη ταπεινὴ
Νέας Αὐγῆς παλάτια
Μπροστὰ στὸ θεῖο λυτρωτή.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΒΑΡΛΕΝΤΗΣ

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΣ

Τὸ μόνον, τὸ ὁποῖον συνεχίνει, ἀπερρόφα τὸν νεαρὸν ζωγράφον, ἦτο ἡ τέχνη. Ἀφωσιωμένος εἰς τὰ θέλητρόα τῆς ἀπὸ τὰ παιδικὰ του χρόνια, ἠσθάνετο ἕνα ἔρωτα, ποῦ δὲν ἠσθάνθη οὔτε διὰ τὴν ὡραίαν κόρην, τὴν ὁποῖαν ἐξέλεξε διὰ γυναῖκά του. Μία μανία διὰ τὴν δόξαν τὸν εἶχε κυριεύσει. Ὁνειροπόλει διαρκῶς θριάμβους. Καὶ ἐσπούδαζεν ἀδιακόπως τὴν Φύσιν, εἰσέδυσεν εἰς τὰ μυστήρια τῆς Τέχνης καὶ συχνὰ ἀφαιρούμενος ἔμενεν ἀκίνητος ἐν ἐκστάσει, ὡσεὶ κευρανόπληκτος, μὲ τὰ πινέλα εἰς τὰς χεῖρας, πρὸ τῆς εἰκόνας ποῦ ἔζωγράφιζε.

Ἀγαποῦσε τὴν χαριτωμένην γυναικούλά του, τὸ πανέμορφο παιδάκι του. Ἀλλὰ πρὸ τῆς Τέχνης ὅλα ἐσμικρύνοντο καὶ ἐκυριάρχει ἡ Ἰδέα. Τὸ πνεῦμα κατίσχυε τῆς καρδίας, τὸ Ἰδανικὸν ὑπερεῖχε τῆς Στοργῆς.

Ἦτο παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων. Ὁ ἦλιος δὲν εἶχε δύσει ἀκόμη. Εἰς τὸ φτωχικὸ σπήτι τοῦ ζωγράφου ἐβασίλευε τὸ κρύο. Μόνον αὐτὸς ἐθερμαίνετο ἀπὸ τὴν Τέχνην. Τὸ παιδάκι του εἰς τὸ διπλανὸ δωμάτιο, ἄρρωστο, ἐκοιμάτο. Ἡ μητέρα εἰς τὸ μαγειρεῖον ἠτοίμαζε τὸ Χριστόψωμο. Ὁ καλλιτέχνης μέσα εἰς σύννεφα τοῦ τσιγίρου του, μόνος εἰς τὸ ἀτελιέ του. ἦτο βυθισμένος εἰς τὰ προσφιλή του καλλιτεχνικὰ ὄνειρα. Ἄν τὸ σῶμά του ἦτο εἰς τὴν γῆν, ὁ νοῦς του περιώδευεν εἰς τὰ ὕψη.

Ἄψνης ἀναπηδᾷ ὅλος χαρὰ. Μία εὐτυχὴς ἐμπνευσις! Αὐριον εἶνε Χριστοῦγεννα. Φαντάζεται ἀμέσως τὸν Χριστὸν νήπιον, εἰς τὴν πενιχρὰν φάτνην, μὲ τὴν πνοὴν τῶν ζώων ἄνωθέν του. Ἰδοὺ ἐν ἔργον ποῦ ἠμποροῦσε νὰ τὸν δοξάσῃ. Ἦτο μία πρωτοτυπία καὶ ἔπρεπε ἀμέσως νὰ ἐπωφεληθῇ. Ἐπρεπε ἡ ἰδέα νὰ γίνῃ πραγματικότητα. Ἀλλ' ἐχρειάζετο τὴν

στιγμὴν ἐκείνην μοδέλα. Ἄ, ὁ καλλιτέχνης εἶνε σήμερον εὐτυχὴς εἰς τὰς ἐμπνεύσεις του. Τὸ παιδάκι του! Τί καλλίτερο μοδὲλο ἀπὸ τὸν ἄγγελον ἐκεῖνον. Λησμονεῖ ὅτι τὸ παιδί του εἶχε φοβερὸν πυρετόν. Λησμονεῖ ὅλον τὸν κόσμον πρὸ τῆς μεγάλης Ἰδέας νὰ ἀπεικονίσῃ τὸν Ἰησοῦν εἰς τὴν φάτνην. Τεντώνει ἕνα πανὶ στὸ τελλίρο, ἀρπάζει τὸ καβαλέτο του, τὴν παλέτα του, καὶ μπαίνει στὴν καμαροῦλα τοῦ παιδιοῦ του.

Κοιμάται βυθισμένο εἰς τοῦ πυρετοῦ τὴν ζάλη, ἡ βαρεῖά του ἀναπνοὴ ἐξογκώνει τὸ μικρὸ τὸ στήθος. Τὸ κρῖο εἶνε πολὺ· εἶνε συμμαζωμένο, ὅπως τὸ εἶχε σκεπάσει ἡ μητέρα του. Τὸ ξεσκεπάζει, τὸ γυμνώνει, τὸ τοποθετεῖ ὅπως νομίζει καλλίτερα καὶ ἀρχίζει νὰ τὸ σχεδιάσῃ. Ἡ μανία τοῦ κυοφορουμένου ἀριστουργήματος δὲν τὸν ἀφίνει νὰ σκεφθῇ τίποτε· ὅσο αὐτὸ προχωρεῖ, τόσο τὸν ἐνθουσιάζει. Εὐτυχὴς εἰς τὴν στάσιν τοῦ παιδιοῦ. Σὰν νὰ ἐγεννήθη αὐτὴν τὴν στιγμὴν. Περᾶ ἀπὸ τὸ ζαλισμένο μυαλό του αἴφνης ἡ ἰδέα, μήπως τὸ παιδί παγώσῃ. Ἀλλ' ὁ μεγάλος Χριστὸς θ' ἀφήσῃ νὰ πεθάνῃ ὁ μικρὸς Χριστὸς; Πατέρας τὴν ὥραν ἐκείνην δὲν ἦτο· ἦτο ἕνας εὐφάνταστος καλλιτέχνης καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀμφιβάλλῃ.

Ὁ πυρετὸς τῆς ἐμπνεύσεως δίδει ταχύτητα εἰς τὸν χροσπηρὰ του. Θαρρεῖ ὅλον ἐν ὅτι βλέπει ἕνα φωτιστέφανον νὰ διαγράφεται ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ παιδιοῦ του. Ὀλίγον ἀκόμη καὶ τὸ καλλιτέχνημα συντελεῖται. Ἡ ἔκφρασις εἶνε θαυμασία. Ἀρκεῖ πλέον. Σκεπάζει ὅπως-ὅπως τὸ παιδί, βυθισμένον πάντοτε εἰς νόρκην, ἀρπάζει τὰ καλλιτεχνικὰ του ἐργαλεῖα, κλείεται εἰς τὸ ἀτελιέ του, ἐξελπώνεται, παρατηρεῖ τὸ ἔργον του καὶ φωνάζει:

«Ἰδοὺ ἡ Δόξα!» Ὁ πρωτοστέφανος τῆς παιδικῆς ἀθωότητος νομίζει ὅτι μετεπήδησεν ἐπὶ τῆς ἰδικῆς του κεφαλῆς, ὡς στέφανος Ἀθανασίας. Καὶ θὰ ὄνειροπόλει ἀκόμη, ἂν μία κραυγὴ σπαρακτικὴ δὲν ἤρχετο ἀπὸ τὴν κάμαρα τοῦ παιδιοῦ νὰ τὸν ἀνησυχῇ.

Πηγαίνει καὶ βλέπει τὴν γυναῖκά του ἔντρομον πρὸ τοῦ λίκνου. Τὸ παιδί τῆς παγωμένο, μισόγυμνο, τυλιγμένον ἀτάκτως εἰς μίαν κουβέρταν. Ὁ καλλιτέχνης δὲν ἐξηγεῖ τὸ μυστήριον εἰς τὴν μητέρα, ἡ ὁποία κινδυνεύει νὰ τρελλαθῇ. Κάμνει ἡ δυστυχισμένη ὅτι ἠμπορεῖ. Τὸ παιδί συνόρχεται ὀλίγον, ὅπως εὐθὺς μετ' ὀλίγον ἐπαναπέση εἰς ἀναισθησίαν. Ὁ πατέρας ἀποσύρεται σκεπτικὸς εἰς μίαν γωνίαν καὶ βυθίζεται πάλιν εἰς τὰ σύννεφα τῆς πίπας του.

Τὰ μεσάνυχτα, ἀκριβῶς καθ' ἣν ὥραν γεννᾶται ὁ Χριστὸς, τὸ μικρὸ ἀγγελοῦδι ἀπέθνησκεν. Εἰς τὴν πτωχικὴν τοῦ μεσονυκτίου ἡ Δυστυχία ἐμπήγει τὰ νύχια τῆς εἰς τὰ σπλάχνα τῆς μητέρας, ἡ ὁποία ὀλολύζει :

— Τί Χριστοῦγεννα! Χριστὸς γεννᾶται καὶ ὁ Χριστὸς μας πεθαίνει...

— Ὅχι, ἀνέκροξεν ἐξάλλος ἀπὸ μίαν θλίψιν ἀνάμικτον μὲ ἀγαλλίασιν θριαμβευτικὴν ὁ εὐφάνταστος καλλιτέχνης. Ὁ Χριστὸς δὲν ἀπέθανε! Ζῆ εἰς τοὺς αἰῶνας!

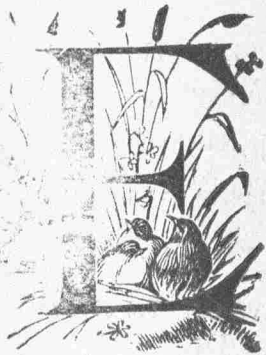
Καὶ ὑψώνει, κρατῶν σφιγκτὰ στὰ χεῖρα του ἐνώπιον τῆς ἀπομαρμαρωθείσης μητροῦ τὴν θαυμασίαν εἰκόνα τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία ἦτο καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ παιδιοῦ των, ποῦ ἀπεχαιρέτησεν ἡσυχᾶ-ἡσυχᾶ πρὸ ὀλίγου τοῦ γήνους γονεῖς του...

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΚΗΝΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΗΣ ΖΩΗΣ

ΤΟ ΣΗΜΑΝΤΡΟ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

καὶ στὴν πιάση ἐκκλησιάζονται καὶ μεταλαβαίνουν σὲ ξένα χωριά.

Όταν ζοῦσε ὁ Ἀρχοντάς τους, οἱ Μικροχωρίτες εἶταν καλά, ἂν καὶ δὲν τὸ καταλάβαιναν, κί' εὐτυχοῦσαν, διότι καὶ τοὺς προστάτευε παντοῦ καὶ τὰ βάρη τους ἀναδέχονταν κί' ὅσοι κυβερνητικοὶ ὑπάλληλοι πῆγαιναν στὸ χωριό τους εἶτε γιὰ φόρους, εἶτε γι' ἀνακρίσεις, εἶτε γιὰ καταδίωξη τῶν κακοποιῶν στοιχείων, εἶτε διάβαιναν περαστικοί, ὅλοι αὐτοὶ ἔτρωγαν κί' ἔπιναν κί' ἐκοιμῶνταν στὸ Ἀρχοντικό καὶ κἀνένας δὲν τολμῶσε νὰ τοὺς πειράξη, γιὰτί ὁ Ἀρχοντάς τους εἶχε δόντι καὶ μιλοῦσε ὅταν πῆγαινε στὰ Γιάννινα μὲ μπέηδες καὶ μὲ πασιᾶδες, κί' ὅποιος Τούρκος ἤθελε νὰ κἀνῃ τὸν καμπόσο στὸ Μικρὸ Χωριό, εὗρισκε τὸν Διάβολό του στὰ Γιάννινα. Κοντολογία, ὁ Ἀρχοντας εἶταν ὁ ἐπίγειος Θεὸς τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ, κί' ἀφόντας πέθανε, ὠρφάνεψαν οἱ Μικροχωρίτες! Ἀπὸ τότε πηγαινῶν οἱ κυβερνητικοὶ ὑπάλληλοι ἀνενόηλοι στὸ Μικρὸ Χωριό, σφάζουν κότες, ἀρνιά, κατόικια, τραγιά, κριάρια, τρώγουν πῆτες, πίνουν ὄσο κρασί καὶ ρακί μπορέσουν, ἀρπάζουν ὅ,τι βροῦν, δέρουν ὅποιον δεῖξει τὸ παριμικρὸν κακοφάνισμόν, καὶ φεύγουν, ἀφοῦ κουραστοῦν τρώγοντας, πίνοντας κί' ἀρπάζοντας, ὅπως καὶ σ' ὄλα τ' ἄλλα τὰ χωριά¹.

Τί κακό, νᾶναι μικρὸ ἓνα χωριό! Δὲν θέλω νὰ εἰπῶ, ὅτι τὰ μεγάλα χωριά δὲν πᾶσχουν ἀπὸ τὰ κυβερνητικὰ ὄργανα, ἀλλ' ὅσο κί' ἂν εἶναι, δὲν χωράει στοὺς πολλοὺς ἀνάθεμα, κί' ὅσο εἶναι μεγάλο τὸ χωριό, τόσο κί' ἡ ἀντίσταση μεγαλύτερη, τόσο κί' ἡ δύναμη τῆς Δημογεροντίας δυνατώτερη.

Όπως εἶναι τώρα τὰ πράγματα, τὸ καίμενο τὸ Μικρὸ Χωριό πᾶσχει πολὺ ἀπὸ τὴν διάβα, φτώχευε καὶ δὲν εἶναι ἱκανὸ οὔτε τὸν παπᾶ νὰ πληρώσῃ νᾶρχεται ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ νὰ λειτουργή. Θυμοῦνται τώρα οἱ Μικροχωρίτες τὰ χρόνια, ποῦ ζοῦσε ὁ Ἀρχοντάς τους, τὴν εὐτυχία, ποῦ εἶχαν τότε, καὶ θλίβονται

καὶ μετανοιώνουν γιὰ τὴν ἀπειθὴ τὴν διαγωγή τους πρὸς τὸν Ἀρχοντά τους, ἀλλ' ἄρμαρα!

Γιὰ τὲς κοινὲς Κυριακὲς καὶ τὲς ἄλλες κοινὲς γιορτὲς οὔτε λόγος νὰ γένεται γιὰ παπᾶ καὶ γιὰ λειτουργιὰ στὸ Μικρὸ Χωριό, ἀλλὰ γιὰ τὲς δεσποτικὲς Κυριακὲς καὶ τὲς ἄλλες δεσποτικὲς γιορτὲς καὶ τὲς πασχαλιὲς καὶ τὰ ψυχασάββατα, τὸ Μικρὸ Χωριό βρίσκεται σὲ μεγάλη θλίψη κί' ἀκούει μὲ ζήλεια τὲς καμπάνες καὶ τὰ σήμαντρα τῶν ἄλλων χωριῶν, ποῦ εἶναι γύρα του, καὶ μαραίνεται καὶ καταριέται τὴν τύχη του καὶ τὴν ὥρα, ποῦ ρήμαξε τ' Ἀρχοντικό του καὶ λέει:

— Θεὸς σχωρέσει τὸν μακαρίτη τὸν Ἀρχοντα! Ξεχριστιανέψαμαν ἄφόντας ἐκεῖνος πέθανε!

Ἄν καὶ συνήθισαν τώρα τόσα χρόνια οἱ Μικροχωρίτες στὴν ἀνεκκλησιά καὶ στὴν ἀλειτουργία καὶ πλεῖο δὲν αἰσθάνονται πολὺ τὴν ἀνάγκη γιὰ ὅλες τὲς ἄλλες δεσποτικὲς γιορτὲς, ἀλλὰ γιὰ τὰ Χριστούγεννα, τ' Αἱ-Βασιλειοῦ, τὰ Φῶτα, τὰ Ψυχασάββατα, τὴν Μεγάλῃ Πέμπτῃ, τὴν Μεγάλῃ Παρασκευῇ, τὴν Μεγάλῃ Πασχαλιά, τὴν Πεντηκοστή, ποῦ γυρίζουν ἢ ψυχὲς στὸν Ἄδη, καὶ τὴν Παναγιά τοῦ Δεκαπενταγούστου, γι' αὐτὲς τὲς γιορτὲς προπάντων στενοχωριοῦνται πολὺ καὶ: ἢ βρῖσκουν κανένα περίσσιον παπᾶ πουθενά, καὶ λειτουργιοῦνται στὸ χωριό τους, σὰν ἄνθρωποι κί' αὐτοί, ἢ σκορπίζονται στὰ ξένα χωριά τὴν νύχτα νὰ ἐκκλησιαστοῦν καὶ νὰ μεταλάβουν. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο, τὰ Χριστούγεννα, ἀπάνω στὴν καρδιά τοῦ χειμωνιοῦ, εἶναι δύσκολο, γιὰτί ἡ λειτουργία γένεται τὴν νύχτα κί' οἱ Μικροχωρίτες πάντα προσπαθοῦν νᾶρχουν παπᾶ αὐτὴν τὴν ἡμέρα, γιὰ νὰ μὴν ἀναγκάζονται νὰ πᾶν νύχτα σὲ ξένο χωριό μὲς τὲς λάσπες καὶ μὲς στοὺς λάκκους καὶ μὲς στοὺς βοριάδες.

—*

Τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων πρωτῶ πρωτῶ δυὸ προεστοὶ τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ, ὁ Τασιοῦλας ὁ Σπανός κί' ὁ Νικόλας ὁ Κατζώνης, κουβέντιαζαν σὲ ποῖο χωριό νὰ στείλουν γιὰ παπᾶ.

— Στὴν Κρετσούνιτσα εἶναι τρεῖς παπᾶδες, νᾶρχονταν ὁ Παπᾶ Δημήτρης...

Εἶπε ὁ Νικόλας ὁ Κατζώνης.

— Ναι, (τοῦ ἀπολογήθηκε ὁ Σπανός), ἀλλὰ δὲν ἔρχεται, γιὰτί οἱ ἄλλοι δυὸ οἱ παπαδες εἶναι ψοφίμια ἀπὸ τὴν ἀρρώστεια.

— Τότε (ξανάειπε ὁ Κατζώνης) νὰ καλέσωμε τὸν ἓναν τὸν παπᾶ ἀπὸ τοὺς δυὸ τῆς Τσερκοβίστας.

— Ὁ ἓνας ὁ παπᾶς (εἶπε πάλε ὁ Σπανός), εἶναι ἀρρωστος βαρῶ...

Τέλος, ἀναγορεύοντας ὄλα τὰ χωριά μὲ τὴν ἀράδα, ποῦ εἶχαν περισσοὺς παπαδες, ἀπεφάσισαν νὰ στείλουν τὸν Κώστα τὸν Στάχτιαρη γύρα στὰ χωριά, κί' ὅπου εὗρισκε παπᾶ εὐκαιρο νὰ τὸν συμφωνήσῃ καὶ νὰ τὸν φέρῃ.

— Καὶ πόσο λὲς νὰ τοῦ δώκωμε τοῦ παπᾶ; Ρώτησε ὁ Νικόλας ὁ Κατζώνης.

— Πόσα νὰ τοῦ δώκωμε; (ἀντιλογήθηκε ὁ Τασιοῦλας ὁ Σπανός). Ὅσα-ὅσα. Μιά μέρα εἶν' αὐτή! Τὸ πολὺ-πολὺ τοῦ δίνωμε κάθε σπῖτι ἀπὸ μιὰ κόττα καὶ πεντέξῃ αὐγά, κί' ὥρα καλή! Ἀλλὰ νᾶναι τοῦλάχιστον κᾶνας παπᾶς τῆς προκοπῆς.

— Τί λὲς αὐτοῦ; (τοῦ ἀπολογήθηκε ὁ Νι-

κόλας). Εἴμεστε γιὰ διάλεγμα; Μωρὲ παπᾶς νᾶναι κί' ἄς εἶναι κί' ἀπὸ φτελιᾶ!

Ὁ Νικόλας ἀνέλαβε νὰ στείλῃ τὸν Κώστα τὸν Στάχτιαρη γύρα στὰ χωριά γιὰ παπᾶ, καὶ βγήκε σ' ἄλῶνι τοῦ Λόλη καὶ φώναξε:

— Ἀκούστε, χωριοσοοοό! Ἀῦριο νὰ ξέρετε θᾶχῶμε λειτουργιασὰ καὶ νὰ κἀνῃ καθένας τὴν ἐτοιμασία τουουουουου!

Τὸ χωριό εὐχαριστήθηκε γιὰ τὴν πρόνοια τὴν πατρικὴ τῶν προεστῶν του, ποῦ δὲν θ' ἀναγκάζονταν ἄλλοι νὰ πᾶν σὲ ξένα χωριά νὰ ἐκκλησιαστοῦν, κί' ἄλλοι νὰ μὴν ἐκκλησιαστοῦν καθόλου καὶ νὰ μὴν ἀκούσουν τὸ χαρμόσυνο: «*Ἡ γέννησή σου Χριστέ ὁ Θεός*».

Ἡ ἡμέρα ἔδειχνε κακὴ ἀπὸ τὸ πρωί, ἀλλὰ κατὰ τὸ δειλινὸ ἄρχισε σωστὴ κοσμοχλασιά. Οἱ πιστικοὶ ἔμασαν πρὶν τὴν ὥρα τὰ κοπάδια ἀπὸ τὰ λειβάδια καὶ τὰ μάντρωσαν, τὰ ποτάμια βούιζαν δυνατώτερα καὶ φοβερώτερα, τὰ κουτσολάκκια γιγάντεψαν κί' ἔγειναν ἀπέραγα, ὅσοι εἶταν ἔξω σὲ δουλειὰ ἔτρεξαν νὰ τρουπώσουν γλήγορα στὸ χωριό, τὰ γελᾶδια καὶ κάθε ἄλλο ζωντανὸ ἄφησαν τὴν βοσκὴ τους καὶ ἔτρεξαν στὰ παχνιά ἢ στὰ κατώγια, ἢ μουγκρίζοντας ἢ χλιμιντρῶντας, ἢ βελάζοντας, καὶ τὰ σπῖτια φεγγοβόλησαν πάρωρα, ἂν κί' ὁ ἥλιος δὲν εἶχε ἀκόμα βασιλέψει.

Νύχτωσε, ἦρθε τὸ δειλινὸ, τ' ἀπόδειπνο, καὶ τὸ Μικρὸ Χωριό ἔγειρε ν' ἀποκοιμηθῇ. Ὁ ἀγριόκαιρος θύμονε καὶ μάνιονε, οἱ Μικροχωρίτες μούλωναν μέσα στὲς τσέργες καὶ σὲ κάθε λογιῶν σκεπάσματα, ἐνῶ ἡ φωτιά κάθε σπιτιοῦ ἔκαιε, ἔκαιε ἀκατάπαντα καὶ γιὰ τὴ ζέστα καὶ γιὰ νὰ μὴν ἔχουν ἀνάκρα οἱ καλληκάντζαροι καὶ κάθε εἶδος δαιμονικά καὶ ἰσκιωτικά νὰ μποῦν μέσα καὶ νὰ βλάψουν τὸν κόσμον. Ἄν ὁ Κώστας ὁ Στάχτιαρης ἔφερε κἀνέναν παπᾶ, καλὰ θὰ ἐκκλησιάζονταν οἱ καίμενοι οἱ Μικροχωρίτες, ἀλλ' ἂν δὲν ἔφερε; Πῶς θᾶβγαιναν μὲ τέτοιον καιρὸ γιὰ νὰ πᾶν σὲ ξένο χωριό νὰ λειτουργηθοῦν;

Ἦρθαν καὶ πέρασαν τὰ μεσάνυχτα, καὶ ὁ καιρὸς ὄλο καὶ στὸ χειρ-χειρότερο πῆγαινε! Σωστὸ συντέλειο. Ὁ Βοριάς λύσσαξε ἀπὸ τὸν θυμὸ του καὶ ξεσκέπαξε μαντριά, καλύβες, σπῖτια καὶ ξερρίζωνε δέντρα. Ἀπάνω στὴν μανία καὶ στὸ μούγκρισμα τοῦ Βορριά, ποῦ νόμιζε κἀνεὶς ὅτι θὰ χαλοῦσε τὴν Πλάση, ἄρχισαν νὰ λαλοῦν τὰ ὀρνίθια:

«Κυκυρίκουουουου!»

Καὶ σὲ λίγο ἄρχισε νὰ σημαίνῃ τὸ σήμαντρο τῆς ἐκκλησιᾶς:

«Τσιᾶγγ-τσιούγγ, τσιγγ-τσιᾶγγγγ».

Ἦρθε ἡμέρα ὁ Κώστας ὁ Στάχτιαρης μὲ τὸν παπᾶ! Δόξα σοι ὁ Θεός! Εἶχε πέντε μῆνες νὰ λειτουργηθῇ τὸ καίμενο τὸ Μικρὸ Χωριό, ἀπὸ τῆς Παναγίας τοῦ Δεκαπενταγούστου.

Μέσα στὸ μανιωμένο μούγκρισμα τοῦ Βορριά ἀκούονταν ἡμερη-ἡμερη ἢ φωνὴ τοῦ σήμαντρο τῆς ἐκκλησιᾶς σὰν γλυκεῖα ἐλπίδα παρηγοριᾶς, σὰν ἐμφάνιση τοῦ περιστεριοῦ, μὲ τὸ κλωνόρι τῆς ἐλιᾶς στὸ στόμα του, ποῦ ἔρχονταν ν' ἀναγγείλῃ στὸν Νῶε, ὅτι ἄρχισε νὰ παύῃ ὁ κατακλυσμός. Τὸ Χωριό ἄρχισε νὰ ξυπνᾷ γλήγορα-γλήγορα κί' ὁ ἓνας γείτονας φώναζε χαρούμενος στὸν ἄλλο, κί' ὁ ἄλλος στὸν ἄλλο:

— Ἐ! Ευπνᾶτε! Ἦρθε ὁ παπᾶς! Δὲν ἀκοῦτε τὸ σήμαντρο!

Λαλοῦσε τὸ σήμαντρο, λαλοῦσε καὶ τὰ λαλήματά του ἔρχονταν πότε μαζωμένα-μαζωμένα καὶ πότε ἀριά-ἀριά, καὶ πότε ἀποσώ-

1. Ὅταν γράφτηκε αὐτὸ τὸ διήγημα, εἶταν ἀκόμη ἀπολυταρχία καὶ γένονταν ὄλ' αὐτά, ποῦ ἀναφέρονται.

παιναν, ἐνῶ ὁ Βοριάς, θεὸς ὄργισμένος, προσπαθοῦσε νὰ ξεριζώσῃ τὰ δέντρα, νὰ ξεθεμελιώσῃ τὸ Χωριό!

Μιὰ γριά, ἀπὸ ἐκείνες, ποῦ προμαντεύουν ὅλα τὰ κακά, ἀκούστηκε νὰ λέγῃ μέσα στὴν ἀνεμοζάλη:

— Θὰ μᾶς χαλάσῃ ὁ Θεὸς ἀπόψε γιὰ τὲς ἁμαρτίες μας! Ποῦ ἀκούστηκε στὸν κόσμον χωριὸ νὰ λειτουργιέται δυὸ-τρεῖς φορὲς μοναχὰ τὸν χρόνον; Ποῦ ἀκούστηκε χωριὸ χωρὶς παπᾶ, χωρὶς λειτουργιά, χωρὶς ἀγιασμό, χωρὶς τρισάγια καὶ χωρὶς ἀντίδωρο καὶ μεταλαβιά;

Τέλος πάντων, σὲ μισὴ ὥρα ἀπάνω-κάτω ὅλο τὸ χωριὸ βρέθηκε στὸν δρόμο, ξεκινώντας μὲ χαρὰ γιὰ τὴν ἐκκλησιά. Ἡ νύχτα εἶταν ἄγρια, φοβερή, ἀνεμοδαρμένη καὶ μαύρη σὰν τὴν πίσσα. Ἐξὸν ἐκεῖνοι, ποῦ κρατοῦσαν κηριὰ ἢ πρόσφορα, ἢ ὅ,τι ἄλλο χρήσιμο γιὰ τὴν λειτουργιά, ὅλοι οἱ ἄλλοι, ἄντρες καὶ γυναῖκες, κρατοῦσαν ὁ καθένας στὰ χεῖρα τους ἀπὸ ἓνα δαυλὶ ἀναμμένο καὶ γιὰ νὰ βλέπουν λίγο στὸν δρόμον καὶ γιὰ νὰ κάνουν φωτιὰ στὸν νάρθηκα τῆς ἐκκλησιᾶς γιὰ νὰ πυρόνωνται καὶ νὰ μὴν ξυλιάσῃ ὁ κόσμος ἀπὸ τὸ κρύον.

Ἔτσι πηγαίνοντας ἢ συνοδεία, ἔφτασε μπροστὰ στὴν ἐκκλησιά. Τὸ σήμαντρο ἔξακολουθοῦσε νὰ σημαίῃ πότε γλήγορα γλήγορα καὶ πότε ἀργὰ-ἀργὰ. Φωνάζουν:

— Κώστα! Κώστα!

— Παπᾶ! παπᾶ!

Ἄλλ' οὔτε Κώστας, οὔτε παπᾶς ἀπολογιῶνταν! Ξαναφωνάζουν, ματαξαναφωνάζουν, ἀλλ' οὔτε φωνή, οὔτε ἀντιλογία!

Καὶ ὅμως τὸ σήμαντρο σήμαινε!

Πηγαίνουν πρὸς τὸ δέντρο, ποῦ εἶταν κρεμασμένο τὸ σήμαντρο, σμίγουν τὲς ἀναμμένες ἄκρες τῶν δαυλιῶν, ποῦ ἀπὸ τὸ δυνατὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου ἔβγαζαν μιὰ μεγάλη φλόγα, κι' εἶδαν τὸ σήμαντρο νὰ σημαίῃ μόνο του ἀπὸ τὸν ἄνεμον, ποῦ πότε τὸ χτυποῦσε ἀπὸ τὴν μιὰ τὴν ἄκρη καὶ πότε ἀπὸ τὴν ἄλλη ἀπάνω στὸν κορμὸ τοῦ δέντρου ποῦ εἶταν κρεμασμένο καὶ μὲ τὴν μεγάλη ὁρμὴ ποῦ χτυποῦσαν οἱ ἄκρες τοῦ σήμαντρου λαλοῦσαν, σὰν νὰ τὲς χτυποῦσε ἄνθρωπος μὲ τὸ σήμαντρόσφυρον!

Δὲν περιγράφεται ἡ λύπη τοῦ Χωριοῦ, ποῦ θάκανε ἀλειτούργητα τὰ Χριστούγεννα. Δὲν ἤξεραν οἱ Μικροχωριῆτες τί νὰ κάνουν. Νὰ γυρίσουν πίσω; Κακό. Νὰ μποῦν στὴν ἐκκλησιά; Ποῦ παπᾶς! Νὰ τραβήσουν σὲ ξένο χωριὸ; Δύσκολο μ' ἐκείνη τὴν ἀγριοκαιριά.

Κι' ἐνῶ δὲν ἤξεραν τί νὰ κάνουν, ἓνα φανάρι φανίστηκε, ἐρχόμενο ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴν μεριά. Εἶταν ὁ παπᾶς, ποῦ ἔρχονταν μὲ τὸν Κώστα τὸν Στάχτιαρη! Χαρὲς κι' ἀγαλλιάσεις τὸ Χωριό. Ἡ πρωτόγρια τοῦ χωριοῦ, ποῦ εἶχε τὸ κλειδί, ἀνοίξε τὴν ἐκκλησιά, μερικοὶ ἔμασαν τὰ δαυλιὰ νὰ κάνουν φωτιὰ στὸν νάρθηκα, ἄλλοι ἀναβαν τὰ κηριὰ καὶ τὰ καντήλια, κι' ὁ παπᾶς μπῆκε μέσα στὴν ἐκκλησιά κι' ἄρχισε τὸ ἔργο του μὲ τὸ: «*Εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν σου, Κύριε*».

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ

— Ὁ Θεὸς ἔθηκε τὴν ἐργασίαν φρουρὸν τῆς ἀρετῆς.

— Ὁ ἄνθρωπος ἔχει πάντοτε ὡς βᾶσιν τὸ συμφέρον· ἡ δυσκολία εἶναι νὰ ἤξεύρῃ εἰς τὸν ὑποκινῆ τὸ εὐγενὲς ἢ τὸ χαμερπὲς συμφέρον.

Ἡ Θεομήτωρ.

ΣΤΑ ΒΩΔΙΑ ΤΗΣ ΦΑΤΝΗΣ

Τῆς δύναιμίς σας γύρω
Σκορπίσατε τὴν ἄχνα
Καὶ βγάλτε ἀπὸ τὰ σπλάχνα
Καινούργιο μουγκρητό.

Ὁ κόσμος δὲ σᾶς τάξει
Πλειὰ τώρα στὴ θυσία,
Λάμπει μιὰ νέα λατρεία
Ψηλὰ στὸν οὐρανό.

Νὰ ὀργῶστε κινηθῆτε
Τῆ γῆ τὴ διψασμένη·
Νέα βλάστησι προσμένει
Ὁ ὀλόξερος ἀγρός.

Στ' ἀλέτρι ἐτοιμασθῆτε,
Ἄλλοι προβαίνουν ἥλιοι,
Τὸ λένε οὐράνια χεῖλη,
Γεννήθηκε ὁ Γεωργός.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

ΔΥΟΔΙΑ ΤΩΝ ΒΟΣΚΩΝ

— Εὐπνα, πτωχό μου βουκολοῦδι,
Εὐπν' ἀπ' τὸν ὕπνον. Δὲν ἀκοῦς
Ποῦ φτάνει ἐδῶ κάποιον τραγοῦδι
Ἄπ' ἄλλους κόσμους μυστικούς;

— Νύχτα εἶνε ἀκόμα, δὲν χαράζει,
Κι' ὁ ὕπνος σκλάβο μὲ κρατεῖ·
Γιὰ τὸ τραγοῦδι μὴ σὲ νοιάζει,
Καὶ μέσ' στὸν ὕπνον μου ἀντηχεῖ.

— Χαράζει... Κύττα ἐκεῖ στὴ γύρα,
Ποῦ πέφτει κάτω ὁ οὐρανός,
Μὲ μιὰ ὀλοφώτεινη πλημμύρα
Καινούργιος βγήκε Αὐγερινός.

— Τὸ ξέρω τ' ἄστρο· εἶνε ἀπ' τὰ πρῶτα
Ποῦ ἀκτινοστόλισαν τὴν Γῆ,
Μ' ἄς κοιμηθῶ, κι' ὅλα τὰ φῶτα
Κι' ὅλα τ' ἀστέρια σβύν' ἢ Αὐγῆ.

— Σήκω ν' ἀκούσης... Ἀπὸ πέρα
Σὰν Ἀνεραΐδες ἀγροικῶ
Νὰ κρουφολέν' μέσ' στὸν αἰθέρα
Κάποιον μεγάλο μυστικό.

— Εἶνε ἀγγελούδια. Στῶνειρό μου
Τὰ εἶδα κάτω νὰ πετοῦν
Κι' ἀπὸ τὴν ἄκρη κάποιου δρόμου
Σὲ μιὰ Σπηλιά νὰ σταματοῦν.

— Σήκω σοῦ λέω... Στὸν κάμπο κάτω
Ἄκούω πατήματα βαρεία,
Καὶ κάποιους ἡσκιους βλέπω... Νάτο
Τ' ἀστέρι! Ἐμπρὸς τοὺς ὀδηγᾶ.

— Τοὺς ξέρω ποιὸί νε. Ταξιδεύουν
Ἀπὸ μακρυνά, πολὺ μακρυνά,
Σοφοὶ μεγάλοι, ποῦ γυρεύουν
Κάποια μεγάλην Ἀρχοντιά...

— Γι' ἀκούσε τώρα!... Πῶς φοβᾶμαι...
Κάποια φωνὴ μᾶς προσκαλεῖ —
Θέλεις κ' ἐμεῖς ἐκεῖ νὰ πάμε
Ποῦ τ' ἅγιο φῶς φεγγοβολεῖ;

Κι' οἱ δύο μαζί

Πάμε νὰ ἰδοῦμε κι' ἐμεῖς τώρα...
Κάτι στὰ στήθη μας κρουφὸ
Μᾶς λέει πῶς θάβρωμε στὴ χώρα
Ἐναν νιογέννητο Θεό!

Λ. ΑΣΤΕΡΗΣ

Η ΦΙΛΗΜΕΝΗ

Ἡ θειά-Γαρουφαλιά, με τὴ πανώρια κόρη τῆς τῆ Βγένω, γύρισαν ἀπὸ τὴν ἐργατιά, κατὰκοπες στὸ φτωχικό τους καλύδι.

Τὸ ἔμπα τους ἔδωκε πειδὸ ἄγρια ὄψι: στὸ ἄχαρο σκοτάδι ποῦ κλειναν οἱ τέσσεροι ξερότοιχοι με τὴ βουλιαγμένη σκεπή.

Τίποτα δὲ λάμπιζε μέσα ἔκει. Μοναχὰ τὰ χλωρὰ σαβλιὰ ἔχυναν γύρω-γύρω, ἀπὸ τὴ γωνιά ποῦ ἀργοκαίγονταν, μιὰ λαμπὴ γιὰ νὰ βλέπη ἢ λύπη τὸν καῦμό, καὶ ὁ καῦμός τῆς λύπη.

Ἦταν νύχτα ποῦ νοιωθαν, ἢ δύστυχες, πειδὸ βαρύτερη καὶ δυνατώτερη τὴν ὀρφάνια τους, τὴ φτώχεια τους.

— "Ε! ... παιδάκι μου! ... Εἶνε μεγάλο τὸ κακό μας! ... μὰ ... πειδὸ μεγάλος ὁ Θεός. Θὰ χαρῆ κ' ἡ δική μας γωνιά: θὰ ξεχορταριάσουν καὶ τὰ δικά μας παρεθύρια: θὰ φέρῃς καὶ σὺ γύρω τὸ χορό, ζωμένη ἀσημοζούναρο καὶ κεντητὴ ποδιά. Καὶ σὺ θὰ φορέσης, παιδάκι μου, κλαρωτὸ γεμενί ... "Ελα τώρα, νὰ στρίψουμε ἄγιοκέρια κ' ὕστερα νὰ πλαγιάσουμε, γιὰ νὰ σηκωθοῦμε με τὸ πρῶτο σημαντηρι νὰ πᾶμε στὴν ἐκκλησιὰ νὰ ματαλάδουμε. Κάτι θὰ βρεθῇ, παιδάκι μου, ν' ἀρτηθοῦμε καὶ ἡμεῖς ταχυά.

— Μάννα ... ἐγὼ δὲ θάρθω στὴν Ἐκκλησιὰ! ... δὲ θὰ ματαλάδω! ...

— Σὲ καλό σου, παιδάκι μου! ...

— Ναί, μάννα! ... δὲ θάρθω! ...

— Γιατί; ..

— Μὲ βαρένει τέτοιο κρῖμα, ποῦ σκιάζουμε μὴ γενῆ τᾶγιο χουλιάρικι ὀχιάς φαρμακερὸ κεντρί, καὶ χύση μέσα μου τὸ κοφτερὸ φαρμάκι τῆς! ... Μάννα! ... Εἶμαι φιλημένη!

— Τί! ... Εἴγα μου, σκύλα, ποιὸς σοῦ πῆρε φίλημα! ...

— "Ενα βράδυ, γυρίζοντας ἀπὸ τὸ ρέμμα, συναπάντησα κατὰ τὸν Κισσὸ τὸν Μαλάμο. Εἶνε στενὴ ἢ στράτα κει. Νὰ μεριάσω δὲ μποροῦσα, οὔτε κείνος μ' ἀνοίγε διάδα. Ζερβά, βαθὺς γκρεμός. Δεξιά, ἀνέβαστο καταράχι. Ὅμπρός, βράχος ἀσάλευτος ... "Ετσι ποῦ μέδρε, μ' ἀγκάλιασε καὶ με φίλησε. Νὰ τὸν μολῶσω δὲ δύνομαν. Θροῖστη τὸ κορμί μου, μαράγκιασε ὁ κόρφος μου, λύθησαν ἢ κλείδωσές μου! χάλασε ἢ θωριά μου! — Βγένω μου! — μοῦπε μὲρκο — μισεύω! ... Σὰν γυρίσω τοῦ Χριστοῦ θὰ σὲ στεφανώσω ...

— Σώπα, καλλιακούδα, μὴ τ' ἀκούσῃ ἢ γειτονιά, μὴν τὸ μάθ' ὁ τόπος, καὶ μὲλογο

Ἡ Μήτηρ τῶν τεθλιμμένων.

μας κάνουν! ... Στρίγλα! ἀυγάτισες τὴν ὀρφάνια μας καὶ τὴ φτώχεια μας με τὴ ντροπή!

Τὸ κρῖμα τοῦ παιδιοῦ σώριασε κατὰ γῆς τὴ μάννα, σὰν ὁ ἄγριος βοριὰς τὴ γέρικη ὄξειά. Ἡ μάννα βαριά-βαριά βογκοῦσε. Ἡ κόρη ἔβλεπε με τὰ θαμπωμένα μάτια τὸν ἄδυσσο ποῦταν ἀνοιγμένος ὀμπρός τῆς. Στὸ κεφάλι τῆς ἄκουε μιὰ βουή, σὰν ἔκεινη ποῦ φέρνει ἀπὸ μακριὰ βαρὺ χαλάζι.

Τὸ βόγγο τοῦ γονιοῦ καὶ τοῦ παιδιοῦ τὲς μαῦρες συλλογὲς σίγασε καὶ σκρόπισε μιὰ γνώριμη φωνὴ π' ἀκούστη στὸ κατώφλι.

— Γαρουφαλιά, Γαρουφαλιά! ...

— Ὦρσε ...

— Ἐλάνοιξε ...

Σὲ λίγο δέχονταν μέσα τὴ θειά Μέλπω.

— Ἄμ' πῶς καὶ τοῦτο τέτοια ὦρα; ...

— Νά ... ἦρθα νὰ σᾶς πάρω τὰ συχαρίκια ...

— Σὲ τί; ...

— ... Ἦρθ' ὁ γιός μου ... ὁ Μαλάμος ...

— Καλοδεχόμενος.

— Καλονάχετε ... Γαρουφαλιά ... τὸ παιδί μου γυρεύει τὸ χέρι τοῦ κοριτσιοῦ σου τὸ δίνεις; ...

— Τὸ δίνω καὶ τὸ καλοδίνω.

— Τὸ λοιπόν. Τοιμαστήτε ὅπως κ' ὅπως, γιὰ τὴ ταχυά θὰ γενοῦν οἱ γάμοι.

Τὸ φτωχὸ καλύδι τ' ἄλλαξε πύργος κρυσταλλένιος. Τὴ σκοτεινιά σκρόπισε χρυσὴ λαμπή. Ὁ γονιὸς γνώρισε στὸ παιδί του τὴν πρώτη ὠμορφιά. Τὸ παιδί θυμήθη, στὸ γονιὸ του, τὴν παληὰ χαρά.

Φώτισε ὁ Θεός. Ἡ ἐκκλησιὰ ἀπόλυκε. Κάθε καλεσμένος, με τὴν πῆττα καὶ τὸ σφαγμένο ἄρνι, ἔμπαινε στοῦ γαμπροῦ ἢ στῆς νύφης, ἀφοῦ πρῶτα τὰ τραγουδοῦσαν ἢ τραγουδίστρες τὸ ταιριαστὸ τραγοῦδι.

Ὁ Μαλάμος, με τὸ κατέβασμα τοῦ ἡλίου, κίνησε με τοὺς δικούς γιὰ τὴ Βγένω. Ἄμα κοντοζύγωσαν, τοὺς καρτέρεσαν τῆς νύφης με ντουφεκιές. Δυνατώτεροι καὶ περισσότεροι τοῦ γαμπροῦ, τοὺς τσάκισαν, καὶ πάτησαν τὸ γονικό τῆς νύφης. Μέσα ἔκει ἀδερφωθήκαν ἢ δυὸ μεριές, κῆπιαν στὴν ὑγιά τοῦ γαμπροῦ καὶ τῆς νύφης. Ὑστερα, με τὸ γαμπρὸ καὶ τὴ νύφη καταμεσίς, πῆγαν στὴν ἐκκλησιὰ.

Μέσ' τὸν Ἅγιο τόπο ἢ Βγένω κ' ὁ Μαλάμος ἄλλαξαν τ' ἀσημοστέφανα, ἔδωκαν τὸν ὄρκο καὶ καινώνησαν. Ἀπὸ τὴν ἐκκλησιὰ γύρισε τὸ συμπεθεριὸ τὴν Βγένω στ' ἀλουστὸ ἀρχοντικό τοῦ Μαλάμου. Ἡ θειά-Μέλπω τὴν ἔμπασε μέσα, ἀφοῦ τὴν γλύκανε πρῶτα με μιὰ χουλιάρια μέλι.

Ἄμα τοὺς τραγοῦδησαν τὰ ταμμένα τραγοῦδια, βγήκαν στ' ἄλωνι καὶ μπῆκαν στὸ χορό, ποῦ τὸν γύριζαν ξέχωρα ἄντρες καὶ γυναῖκες. Ὅμπρός ἢ νύφη, πίσω ὁ γαμπρός, παραπίσω ἢ πεθερὲς κ' ἀπόκοντα οἱ συμπεθεροί. Ἡ νύφη ἔφερε τρεῖς γύρους τὸ χορὸ με τὸ τραγοῦδι:

Γιαδὲς νυφούλα ποῦχοῦμε καὶ σούρνει τὸ χορὸ μας! ...

Ἔχει λαμπάδα τὸ κορμί, τὴ μέση δαχτυλίδι.

Σὰν τὸ βεργὶ βεργίζεται, σὰν τὴν λιγιά λιγιέται ...

Μέσ' στοὺς τρεῖς γύρους, φέρνει πρῶτον τὸ γαμπρὸ με τὸ τραγοῦδι:

Γαμπρέ, ποῦ σούρνεις τὸ χορὸ, ποῦ σειέσαι καὶ λιγιέσαι.

Ὅλορθος πύργος φαίνεσαι καὶ χάμου κυπαρίσσι.

Καὶ ὅταν μπαίνης στὸ χορὸ, καμάρα με τὴ βρούση ...

Ὁ χορὸς, ποῦχε τὸ κεφάλι στὸ γύρο τ' ἄλωνιοῦ καὶ τὴν οὐρά στὸ στύλο, κόπηκε με τὸ τραγοῦδι:

Ἡλιέ μου γιὰ βασίλειπε κ' Ἄστροί μου πέσε κάτου.

Νὰ σκοτειδιάσουν τὰ στενά, νὰ πάφουν κοῖ διαβάτες.

Νὰ πᾶν οἱ ξένοι σπίτια τους, κοῖ ντόπιοι στὰ δικά τους.

Νὰ πάῃ ἢ νύφη κ' ὁ γαμπρός στὸ χρυσαρχοντικό τους.

ΘΕΟΔ. Δ. ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ

ΤΟΥ ΔΙΟΣ

Ἡ το ὑψηλή, κομψή, με διαυγῆ κατατομὴν, με λαιμὸν ὡς τὸν ἔγλυψε γλύπτης, με δύο φλογερὰ χεῖλη, τὰ ὁποῖα ἐξεδήλουν τὴν ὀρμὴν τῆς ζωῆς, με μαῦρα μαλλιά λεπτότατα καὶ ὠραιότατα. Ἀβρὰ φαιδρότης κατηύγαζε τὸ μέτωπον αὐτῆς. Αὐτὴ εἶνε ἡ ἀληθῆς εἰκὼν τῆς Μύρρας, τῆς μικρᾶς ὀρχηστρίδος, ἣτις κατῶκει μίαν ταπεινὴν οἰκίαν, εὐρισκομένην εἰς τὸ ἄκρον τῆς Ἱερουσαλήμ.

Οἱ μαῦροι καὶ ἀμυδαλωτοὶ αὐτῆς ὀφθαλμοὶ κατέθελξαν «τὸν πατέρα τῶν ἀνδρῶν τε θεῶν τε». Διὰ τὴν ζήσιν πλησίον τῆς Μύρρας ὁ Ζεὺς εἶχε λάβει τὴν μὲν ῥοφὴν νεαροῦ Ρωμαίου καὶ εἶχε καταλείψει τὴν Μύρραν, ὅτι ἦτο ἀκόλουθος τοῦ Πιλάτου καὶ ὅτι ὠνομαζέτο Λούκιος. Ἐπειδὴ ἦτο ὠραῖος, ἡ Μύρρα δὲν ἐφρόντισε νὰ μάθῃ περισσότερα. Ἄλλως τε, ὁ Ζεὺς, βαθὺς γνώστης τῆς καρδίας τῶν γυναικῶν, ἐσπευσε νὰ θέσῃ εἰς ἐνέργειαν καὶ τὸ ἐπιχείρημα, διὰ τοῦ ὁποῖου εἶχεν ἄλλοτε κατακτήσῃ τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργου, Δανάην· ἐροῖτε δηλαδὴ χουστὴν βροχὴν εἰς τὰς χεῖρας τῆς μικρᾶς τοῦ ἐρωμένης, ὅσαις τὴν ἐπεσκέπτετο. Τὰ προτερήματα ταῦτα τοῦ Διὸς οὐκ ὀλίγον συνετέλεσαν, ὅπως ἐφελκύσουν τὴν ἀπεριόριστον τῆς Μύρρας συμπάθειαν, ἣτις ἐφρόντισε νὰ τοῦ ἀποκρούτῃ ὅτι μετέβαινεν ἀπὸ τινος εἰς μίαν ἐκκλησίαν, ὅπου ἐδίδασκε καὶ ἐθεράπευε τοὺς ἀμαρτωλοὺς εἰς νέος προφήτης μεθεῖν μορφῆν.

Ἐξ ἄλλου ὁ Ζεὺς, παντογνώστης, ἄφινε τὴν Μύρραν νὰ νομίζῃ, ὅτι τὸν ἐξαπατᾷ καὶ ἐμειδία μετὰ τὴν παιδικὴν τῆς νεαρᾶς κόρης ἀφελειαν καὶ μετὰ τὴν προσπάθειαν, τὴν ὁποῖαν κατέβαλλε διὰ τὸν ἀποκρούτῃ τὴν μέγιστον ἐρωτὸς λατρείαν, ἣν ἠσθάνετο πρὸς τὸν νέον θεῖον προφήτην τῆς ἀγίας πόλεως. Μία μόνον σκέψις ἐβασάνιζε τὸν ἐρωτομανῆ θεόν. Ἐσκέπτετο τίνι τρόπῳ νὰ τὴν ἐλκύσῃ περισσότερον καὶ νὰ τὴν κάμῃ νὰ λησμονήσῃ τὸν διδάσκαλον τῶν Ἑβραίων. Διὰ τὸν λόγον ἀκριβῶς τοῦτον, ἔπρεπε νὰ δείξῃ εἰς τὴν θελκτικὴν καὶ ἰδανικὴν ὀρχηστρίδα τὴν παντοδυναμίαν τοῦ.

Ἦλθεν ἡ ἀνοιξὶς καὶ τὰ δένδρα ἠνθισαν, περιβληθέντα τὰ πυκνά τῶν φυλλώματα, τὰ ὁποῖα ἀπέπνεον τὰ γλυκύτερά τῶν ἀρώματα. Ὁ Ζεὺς ἐπρότεινε εἰς τὴν Μύρραν ἕνα περιπατον ἔξω τῆς πόλεως. Ἡ Μύρρα οὐδεμίαν προθυμίαν ἐδείξεν, ἀφ' ἐνὸς μὲν διότι ἐβαρύνετο, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ διότι ἐφοβείτο τὰς καυστικὰς τοῦ ἡλίου ἀκτῖνας, αἱ ὁποῖαι καταστρέφουν τὸ ὠραῖον χρῶμα τοῦ προσώπου.

Ὅταν ὅμως ὁ Ζεὺς τὴν ἐβεβαίωσεν ὅτι ἐθετεν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῆς ὑψηλὸν φορεῖον, φερόμενον ὑπὸ τεσσάρων ἰσχυρῶν δούλων καὶ ὅτι μόλις ἐπάτει τὸ ἔδαφος δύο δούλοι θὰ τὴν ἐπροστάτευον ἀπὸ τὸν καυστικὸν ἡλιον μετὰ τὰ ἀλεξήλια τῶν, ἡ ὠραία Μύρρα ἐροῖσθη μετὰ μεγάλης χαρᾶς εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ ἐραστοῦ τῆς.

— Εἶμαι πρόθυμος, εἶπε, νὰ σὲ ἀκολουθήσω, ἀγαπητέ μου, καὶ εἰς τὰς πλέον ἀπομακρυσμένας καὶ ἀγρίας χώρας.

Τυλιγμένη ἡ ἀλαζὼν αὐτὴ ὀρχηστρίς εἰς τὰ πλουσία τῆς ἐνδύματα, μετὰ τὴν λευκομέταξον χλαμύδα, ἡ ὁποῖα τῆς ἐσκέπαζε τὴν ὠραιότατην κεφαλὴν καὶ ἄφινε νὰ προβάλλουν οἱ πλόκαμοι τῆς κόμης, στηρίζουσα τὸ μέτωπον εἰς τὸ μικρὸ τῆς χερσὶ, τὸ φορτωμένον μετὰ ἀδάμαντας ἐν τῷ μέσῳ νεφέλης ἠδυπνῶν ἀρω-

μάτων, ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν γενέθλιόν τῆς πόλιν καὶ μέσα εἰς τὸ ὑψηλὸν τῆς φορεῖον διήλθεν ἐπιδεικτικῶς διὰ μέσου τῆς ἀγίας πόλεως.

Αἱ ἐντιμοὶ γυναῖκες, τὰς ὁποῖας καθ' ὁδὸν συνήντησεν, ἐλεεινολόγουν τὰ ἦθη τῆς ἐποχῆς. Οἱ νέοι, διὰ πρώτην φορὰν μετὰ προσοχῆς βλέποντες τὴν ἀπαράμιλλον τῆς Μύρρας καλλονὴν, ἡ ὁποῖα ἠγειρε ψίθυρον θαυμασμοῦ, ἠπόρουν καὶ ἐσχεδίαζον πῶς νὰ τὴν ἀρπάσουν ἀπὸ τὸν Λούκιον, τὸν συμπαθῆ τοῦ Πιλάτου ἀκόλουθον.

Ἡ Μύρρα, νωχελῶς ἐξηπλωμένη ἐπὶ τῶν χρυσοφάντων τοῦ φορεῖου τῆς ἐρεισινώτων, ἀπῆλθε τοῦ θοιάμβου τῆς.

Μετ' οὐ πολὺ ἐφθασαν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δάσους. Ἡ Μύρρα διέταξε τοὺς φορεῖς νὰ σταματήσουν. Δημηθύνθη πρὸς τὸ δάσος καὶ ἐκρύβη μετὰ τοῦ ἐραστοῦ αὐτῆς ὑπὸ τὰ πυκνὰ τῶν δένδρων φυλλώματα. Πρὸς στιγμὴν ἐθεώρησεν ἑαυτὴν εὐτυχῆ, καθότι ἠσχίσε νὰ πιστεῖται, ὅτι ἀγία τὸν εὐγενῆ Ρωμαίων, ὅστις καθίστα αὐτὴν εὐτυχῆ.

Ἐξαίφνης ἡ Μύρρα ἐφοβήθη.

— Λούκιε, παρατήρησε.

Αἱ ξανθαὶ τοῦ δάσους Νύμφαι, παρὰ τὸν κελαρύζοντα οὐρακί, ἐσχημάτιζον κύκλον καὶ ἐχόρευον. Οἱ ὕμνοι αὐτῶν ἐφαίνοντο ὀλίγον εἰρωνικοί· ἀπηνθύνοντο πρὸς τὸν ἄρχοντα τῶν θεῶν, ὅστις λατρεύει τὰ ὠραῖα τῆς γῆς πλάσματα.

Ἡ Μύρρα ἐψιθύριζε:

— Δὲν δύναμαι πλέον νὰ ἀναγνωρίσω τὴν ὠραῖαν αὐτὴν τοῦ δάσους γωνίαν. Πολλάκις ὠνειροπόλησα εἰς τὸν τόπον αὐτόν, πλὴν πάντοτε εἶδον δένδρα μικρὰ καὶ ἀραιὰ. Σήμερον διακρίνω ὀλόκληρον δάσος. Παντοῦ ὑπάρχει ζωὴ, παντοῦ κίνησις. Λούκιε, παρατήρησε. Ἀπὸ τὸν κορμὸν ἐκείνου τοῦ δένδρου αἰχμάλωτος μία Νύμφη προβάλλει. Παρατήρησε καὶ ἄλλο πρόσωπον. Ὡ! πόσον τὸ φοβοῦμαι. Ἐχει μορφὴν τράγου. Τρίξει τοὺς ὀδόντας του. Διατί γονυπετεῖ ἐνώπιόν σου; Σὲ φοβεῖται! Τρέχει νὰ συλλάβῃ μίαν Δρουάδα.

Ὁ Ζεὺς διέκοψε τὴν Μύρραν.

— Ἄκουσε, τῆ λέγει!

Ψίθυρος, ὡς στεναγμὸς παιδίου, ἠκούσθη ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ὁ θόρυβος ἀπέβαινεν ἰσχυρότερος. Ἰσχυροὶ θοῖνοι ἠκούοντο. Ἐνόμιζε τις ὅτι πλῆθος μετὰ ἐν στόμα ἐστέναζε. Τὸ δάσος ὀλόκληρον ἀπέβαλε βαθύτατον στεναγμόν. Ἐξαίφνης ἐπνευσε τρομερὸς ἄνεμος, ὅστις ἔκαμε τὰς κορυφὰς τῶν δένδρων νὰ ψαύσουν τὸ ἔδαφος!

— Φοβοῦμαι! ἀνέκραξεν ἡ Μύρρα.

Οἱ κλάδοι τῶν δένδρων, ἀποσπώμενοι ὑπὸ τῆς καταγιγδοῦς, ἐφέροντο μακρὰν, πολὺ μακρὰν. Ὁ Ζεὺς ὑψωσε μεγαλοπρεπῶς τὴν χεῖρα.

— Ἄτολε! σὲ διατάσσω νὰ κλείσῃς τοὺς ἀνέμους εἰς τὸν ἀσκὸν σου!

Τίποτε ὅμως! Ἄγριος ἄνεμος καὶ τρομερὰ καταγιγδοῦς ἐξεροῖζε καὶ τὰ μεγαλείτερα δένδρα. Τὸ δάσος ὀλόκληρον κατέρρευσε. Ὑπὸ τὰ ἐρείπια αὐτοῦ ἐτάφησαν πᾶσαι αἱ θεότητες τοῦ δάσους. Τὴν ἀγρίαν θύελλαν διεδέχθη γαλήνη καὶ νεκρικὴ σιγή. Μόνον οἱ δύο ἐρασταὶ εἶχον σωθῆ ἀπὸ τὴν ὀργὴν τῶν στοιχείων.

Ἡ Μύρρα ἐστράφη τότε καὶ ἀνεζήτησε τὸ ὠραῖον αὐτῆς φορεῖον. Ὀλίγα βήματα ἐπροχώρησαν οἱ δύο ἐρασταὶ καὶ ἐπανεῦρον τὸ φορεῖον καὶ τοὺς δούλους. Ἡ Μύρρα ἀνέκραξε μετὰ χαρᾶς:

— Ἐσώθητε λοιπὸν ἀπὸ τὴν καταγιγδοῦ!

Ἄλλ' οἱ δούλοι δὲν ἀντελήφθησαν τί ἤθελε νὰ εἴπῃ ἡ κυρία τῶν. Ὁ ἡλιος, ἔλεγον, ἐξακολουθεῖ νὰ λάμπῃ ἐπὶ τοῦ στερεώματος καὶ ὁ ζέφυρος δὲν ἐξεφύλλισεν οὔτε ἐν ἄνθος! Οἱ δούλοι ἀνυπομόνως ἀνέμενον τὴν ἐπιστροφὴν τῆς Μύρρας καὶ τοῦ Διὸς. Μακρόθεν παρηκολούθουν διὰ τοῦ βλέμματός τῶν τὸν λαὸν τῆς Ἱερουσαλήμ, ὁ ὁποῖος παραδόξως διηθύνετο κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν πρὸς τὸ δάσος.

— Φίλτατέ μοι! ἀνέκραξεν ἡ Μύρρα, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὸ ὄνειρον ἦτο κακόν.

Ἄλλ' ὁ Ζεὺς, μετὰ λύπης ἀπήντησε:

— Δὲν εἶδες, φίλτατη, ὅτι τὸ ἱερὸν δάσος ἐξηφανίσθη ὑπὸ τὴν γῆν! Αἱ Νύμφαι, αἱ Δρουάδες δὲν ὑπάρχουσι πλέον!

Τὸ πρὸς τὸ δάσος διεκθύνοντο πλῆθος ἐφάνη μακρόθεν. Ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά, μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας ἐχώρουν πρὸς τὰ ἔμπροσθ, κρατοῦντες κλάδους βαΐων δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ ἐσκόρπιζον ὠραῖα καὶ εὐσομα ἄνθη, ἄγνωστα μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Τότε ὁ Ζεὺς, μετὰ λύπης ἐψιθύρισε:

— Διὰ τὸν ὄχλον λοιπὸν αὐτὸν προσωρίσθησαν ὑπὸ τῆς καταγιγδοῦς τὰ ὠραῖα τοῦ ἔαρος ἄνθη!

Τὸ πλῆθος ἦτο πολυάριθμον.

Μόνον ἄσματα φαιδρὰ ἠκούοντο.

Οἱ δούλοι ἀνέμενον διαταγὴν τῶν κυρίων τῶν, διὰ τὴν ἀκολουθήσουν καὶ αὐτὸν τὸν πανηγυρίζοντα λαόν.

Πλὴν ὁ Ζεὺς, οὐδὲν ἐνδιαφέρον ἐδείκνυεν ἔμμεν ἀπαθῆς. Ὁ πανηγυρίζων λαὸς ὀλονεν ἐπροχώρει· δὲν ἐγνώριζε πῶς νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν χαρὰν του.

Ἐξαίφνης ἀνὴρ συμπαθῆς καὶ σοβαρὸς ἐνεφανίσθη.

Ἐκάθητο ἐπὶ πώλου ὄνου.

Ἡ Μύρρα τὸν ἀνεγνώρισεν.

— Ἦτο Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὁ προφήτης τῆς ἀγίας πόλεως, τὸν ὁποῖον ἐλάτρευε.

Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν ἡ ἀμαρτωλὴ τῆς Ἱερουσαλήμ διέταξε τοὺς δούλους νὰ στρώσουν τὸ ἔδαφος διὰ τῶν βαρυτίμων ὑφασμάτων τοῦ μεγαλοπρεποῦς τῆς φορεῖου.

Οἱ δούλοι μετὰ χαρᾶς ἐξεπλήρωσαν τὴν διαταγὴν τῆς κυρίας τῶν, ἔπειτα ἠκολούθησαν καὶ αὐτοὶ τὴν φαιδρὰν συνοδείαν.

Τότε ὁ Ζεὺς ἀνέκραξε:

— Θὰ ἐπιστρέψῃς λοιπὸν, Μύρρα, περὶ μετὰ τῆς Ἱερουσαλήμ ἢ θὰ ἀκολούθησῃς τὸν περιπλανώμενον τοῦτον προφήτην;

Ἡ Μύρρα οὐδεμίαν προσοχὴν ἔδωκεν εἰς τοὺς λόγους τοῦ ἐραστοῦ τῆς.

Οἱ ἄβροὶ τῆς πόδες, οἱ οὐδέποτε περιπατήσαντες, δὲν κουράζονται εἰς τοὺς μακροὺς καὶ περὶ ὕδεις δρόμους.

Βαίνει ὀπισθεν τῆς μακρᾶς ἀκολουθίας τοῦ πνευματικοῦ τῆς ἐραστοῦ, ἄδουσα καὶ ὀρχομένη καὶ κινουσα τοὺς κλάδους τῶν ἀνθέων, τὰ ὁποῖα ἐκράτει εἰς τὰς χεῖράς τῆς.

Ὁ ἐπίγειος τῆς Μύρρας ἐραστὴς ἔμεινε μόνος.

Ἐκυψε καὶ ἔλαβεν ἐν ἀπὸ τὰ ἄνθη τοῦ δάσους.

Τὸ ὠσφράνθη, ἀλλὰ τὸ ὠραῖον ἄνθος εἶχε χάσῃ πλέον τὴν ἠδεδιάν του ὀσμὴν· ἠσθάνθη ὅτι ἀνέδιδεν ἄρωμα νεκροῦ.

Τότε ὁ Ζεὺς ἀντελήφθη, ὅτι ὄλαι αἱ θεότητες τοῦ δάσους δὲν ὑπῆρχον πλέον ἐν τῇ ζωῇ καὶ ὅτι ἔπρεπε καὶ αὐτὸς νὰ ἀποθάνῃ, ἀφοῦ ἐξέλιπεν ἤδη ἡ χαρὰ τοῦ παλαιοῦ κόσμου...

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ κατ' ἐλευθέρην διασκευὴν.)

Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΝ Τῷ ΚΟΡΑΝΙῷ

Ἐν τῷ ὑπὸ τὸν τίτλον «**Μωριάμ**» Ἰθ' Κεφαλαίῳ τοῦ Κορανίου, ὡς ἔξῃς ἀναφέρεται περὶ τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅπερ χάριν τῶν ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν ἀγεμένων ἑορτῶν τῶν Χριστουγέννων ἐκρίναμεν καλὸν νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα :

16) — «**Ἦ Μωάμεθ! πραγματεύθητι ἐν τῷ Κορανίῳ περὶ τῆς Μαριάμ, πῶς αὐτὴ ἀπεσύρθη τοῦ οἴκου της, πορευθεῖσα πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ ναοῦ¹.**»

17) — «**Ἐκαλύφθη διὰ πέπλου, ὅστις ἀπέκρυπεν αὐτὴν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν των. Κατεπέμψαμεν αὐτῇ τὸ Πνεῦμα ἡμῶν, τὸ ἐνώπιόν της λαβὸν ἀνθρωπίνην μορφήν.**»

18) Αὕτη δὲ εἶπε : — «**(Ἄπεχε!) Ζητῶ καταφύγιον παρὰ τοῦ Οἰκτίρμονος κατὰ σοῦ: ἐὰν φοβῆσαι Αὐτὸν...**»

19) Οὗτος δὲ ἀπεκρίθη : — «**Ἐγὼ εἶμαι ἀπόστολος τοῦ Κυρίου σου, πεμφθεὶς πρὸς σὲ ὅπως σοὶ δώσω υἱὸν ἅγιον.**»

20) — «**Πῶς τοῦτο, προσέθηκεν αὐτῇ, ἐνῶ δὲν γινώσκω ἄνδρα, καὶ ἐνῶ δὲν εἶμαι ἀσελγής;**»

21) Ὁ δὲ ἀπεκρίθη : — «**Οὕτω θὰ γείνη¹ ὁ Κύριός σου εἶπε : — «Τοῦτο δὲ ἔμὲ εἶνευ εὐκόλου¹ θὰ εἶναι δὲ σημεῖον εἰς τοὺς ἄνθρώπους καὶ τεκμήριον τῆς μικροθυμίας μου.**» Τὸ θέσπισμα ἀπηγγέλθη ἤδη.

22) «**Συνέλαβεν υἱὸν καὶ ἀπεσύρθη εἰς μακροσμένον μέρος.**»

23) «**Κατέλαβον δὲ αὐτὴν αἱ ὠδίνες τοῦ τοκετοῦ πλησίον δένδρου φοινίκων. — «Εἶθε ν' ἀπέθνησκον, ἐφώνησεν αὐτῇ, πρὶν ἢ λησμονηθῶ διὰ παντός.**»

24) «**Κάτωθεν αὐτῆς ἀνέκραξέ τις : — «Μὴ θλίβησαι, διότι ὁ Κύριός σου ἠνέφξε ρύακα ὑπὸ τοὺς πόδας σου.**»

25) — «**Σείσον τὸν κλάδον τοῦ δένδρου τούτου καὶ ὄριμοι φοίνικες θὰ πέσωσιν ἐνώπιόν σου.**»

26) — «**... Φάγε, πίε καὶ παρηγορήθητι. Ἐὰν δὲ ἴδῃς τινά,**

27) «**Εἶπέ αὐτῷ : — «Ἦ πεσκέθην νηστεῖν τῷ Οἰκτίρμονι, καὶ εἰς οὐδένθ θὰ ὀμειλήσω σήμερον.**»

28) «**Καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὸν οἶκόν της, φέρουσα εἰς τοὺς βραχίονας τὸν υἱὸν της. Εἶπον δὲ αὐτῇ : — «Μαριάμ! παράδοξον ἔργον ἔπραξας.**»

29) «**Ἦ ἀδελφὴ τοῦ Ἀαρῶν! ὁ πατήρ σου δὲν ἦτο ἀσεβής, οὔτε ἀσελγής ἢ μήτηρ σου!**»

30) «**Ἦ Μαριάμ ἔνευσε πρὸς αὐτοὺς ἵνα ἔρωτήσωσι τὸ βρέφος. — «Πῶς; ἠρώτησαν, δύναται νὰ ὀμιλήσῃ πρὸς ἡμᾶς βρέφος κείμενον ἔτι ἐν τῷ λίκνῳ;**»

31) — «**Εἶμαι δοῦλος τοῦ Θεοῦ, εἶπε τὸ βρέφος. Ὁ Κύριός μοι ἐδώρησε τὴν Βίβλον, ποιήσας με προφήτην.**»

32) «**Ἦ ὑδόκησεν ἵνα μ' εὐλογήσῃ, διατάξας με νὰ προσεύχωμαι καὶ ποιῶ ἔλεη μοσύνας, ἐνόσω ζῶ.**»

33) «**Νὰ σέβωμαι τὴν μητέρα μου. Δὲν θὰ μοι ἐπιτρέψῃ τὴν ἀποστασίαν καὶ τὴν χαμέρπειαν.**»

34) «**Εἰρήνη θὰ εἶναι ἐπ' ἐμοῦ κατὰ τὴν γέννησιν, τὸν θάνατον καὶ τὴν ἀνάστασίν μου.**»

35) «**Οὗτος ἦτο ὁ Ἰησοῦς, ὁ υἱὸς τῆς Μαριάμ, ὁ ἀποσταλεὶς ἵνα διδάξῃ τὴν ἀλήθειαν, καθ' οὗ ἐγείρουσιν ἀμφιβολίας¹.**»

36) Ὁ Θεὸς δὲν ἔχει τέκνα. Ἄπαγε τῆς βλασφημίας! Ὅταν θέλῃ τι νὰ πράξῃ, λέγει : — «**Γενηθήτω!**» καὶ γίνεται.

91) «**Λέγουσιν : — «Ὁ Οἰκτίρμων ἔχει υἱόν.**» Ἄσεβοῦσι.

92) «**Μικροῦ δεῖν καὶ οἱ Οὐρανοὶ διαρρηγνυνται ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἡ γῆ ἠνεφέγεται καὶ τὰ ὄρη κατέπιπτον.**»

93) «**Καθότι ἀποδίδουσιν υἱὸν εἰς τὸν Οἰκτίρμονα. Δὲν εἶναι δυνατὸν οὗτος νὰ ἔχη υἱόν.**»

94) «**Πᾶς ὁ εὐρισκόμενος ἐν τοῖς Οὐρανοῖς καὶ ἐν τῇ γῆ εἶναι δοῦλος τοῦ Οἰκτίρμονος²...**»

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Ο ΥΠΝΟΣ ΤΗΣ ΜΑΜΜΗΣ

Γύρω ἀπὸ ἓνα τραπέζι, ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον ἐλαμπον τὰ κρυσταλλένια σκεῖη, σκεπασμένα μὲ ἀργυρᾶ καὶ ἐπίχρυσα ἄνθη, ἐκόσμητο ἡ οἰκογένεια ὀλόκληρος. Ἡ μάμμη μὲ τὸν ἄσπρον καθαρὸν μπονέ της κατεῖχε τὴν πρωτοκαθεδρίαν. Ὁ υἱὸς καὶ ἡ νύμφη της ἐκάθηντο ἀντικρῦ της ἄσπρα μαλλιά καὶ ὁ υἱὸς, ἄσπρα καὶ ἡ νύμφη¹ πλησίον ἢ κόρη τοῦ παιδιοῦ της, καὶ ἀντικρῦ ὁ σύζυγός της, καὶ πλησίον εἰς αὐτοὺς τὰ παιδιὰ των, δύο ἀγοράκια μαζὺ καὶ δύο κοριτσάκια ἀπέναντι, ὅστε τὸ μικρότερον ἀγόρι τριῶν ἐτῶν καὶ τὸ μικρότερον κορίτσι τεσσάρων ἐτῶν, νὰ εὐρίσκωνται πλησίον εἰς τὴν μάμμη.

Εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην ἡ μάμμη ὁμοίαιζε μὲ ἡψηλὴν καὶ χιονισμένην κορυφὴν δένδρου ποῦ εἶχον φυτρώσει τρυγῶν της δύο μικρὰ καὶ τρυφερὰ παραφυάδες.

Τὸ δειπνὸν εἶχε τελειώσει μὲ τόσην χαρὰν! Ἦτο τὸ ἐννενηκοστὸν τρίτον χριστουγεννιάτικον δεῖπνον διὰ τὴν μάμμη, τὸ πεντηκοστὸν διὰ τὸν υἱὸν της, τὸ εἰκοστὸν πέμπτον διὰ τὴν ἐγγονὴν της καὶ τὸ τρίτον διὰ τὸν τελευταῖον δισέγγονόν της.

Ἐννενηντα συνεχῆ χρόνια, μία ἄβυσσος ὀλόκληρος ἐχώριζε τὰς δύο ἐκείνας ὑπάρξεις ποῦ εὐρίσκοντο τόσον κοντὰ καθισμένα. Ἀπὸ τὰ κατὰλευκα μαλλιά τῆς μάμμης ἕως εἰς τὰ κατὰχρυσα μαλλιά τοῦ δισέγγονου, ἔμεσολαβοῦσε ἓνας αἰὼν σχεδόν, γεμάτος ἀπὸ τόσα γέλοια, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τόσα δάκρυα, ἀπὸ τόσας ἀνοιξεις, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τόσους χειμῶνας!...

Ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἡ μάμμη ἄπλωνε τὸ σκελεθρομένο χέρι της καὶ ἐχάιδευε τὸ ξανθὸ κεφάλι τοῦ δισέγγονου της. Ἐνα σύννεφο τοῦ παρελθόντος ποῦ ἐξαπλωνότανε ἐπάνω σὲ μιὰ ἀκτίνα τοῦ μέλλοντος ἓνα κομμάτι στάκτη ποῦ ἐχάιδευεν ἓνα κομμάτι χρυσάφι!...

Ὁ μικρὸς δισέγγονος ἐσήκωνε κάποτε τὰ βλέμματα ἐπάνω εἰς τὰ βλέμματα τῆς μάμμης του, καὶ τῆς ἐγελοῦσε, ἐνῶ καὶ ἐκείνη ἐπροσπαθοῦσε νὰ τοῦ ἀνταποδώσῃ τὸ χαμόγελό του, κάποτε δὲ αἱ δύο αὐταὶ ἀντιθέσεις ἐπλησίαζαν τὰ κεφάλια των, καί, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοοῦν καλά, ἀνακατόναν τὰς ἀναπνοὰς των, δύο μῦρα, τὸ ἐν ἀπὸ ρόδου ποῦ εἶχε μαραινῆ καὶ τὸ ἄλλο ἀπὸ ρόδου ποῦ δὲν εἶχεν ἀκόμη ἀνοίξῃ. . .

Τὸ χριστουγεννιάτικον δεῖπνον εἶχε τελειώσει ἡσυχᾶ εἰς ὅλα τὰ πρόσωπα ἐξωγραφίζετο ἡ εὐτυχία καὶ ἡ χαρά. . .

Τώρα εἶχε μοιρασθῆ τὸ τσαΐ εἰς τὰ φλιζάνια, ὁ δὲ υἱὸς τῆς μάμμης, πατέρας καὶ αὐτὸς καὶ πάππος, ἐπῆρε τὸ μικρὸ κέικ, καὶ μαζὺ μὲ ἓνα ἀσημένιο μαχαίρι ἐσηκώθη καὶ τὸ προσέφερεν εἰς τὴν μάμμη νὰ τὸ κόψῃ.

Ἡ μάμμη ἐμέτρησε τοὺς καθισμένους γύρω

1. Ἦ τὸ βρέφος, ἅμα τῇ γεννήσει του, εἶπε τὴν φράσιν ταύτην, ἢ ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ.

2. Τὸ ἐδάφιον τοῦτο εἶναι λόγοι τοῦ Μωάμεθ.

ἀπὸ τὸ τραπέζι καὶ ἀφοῦ ἠλόγησε τὸ κέικ, τὸ ἔκοψε μὲ προσοχὴν εἰς ἴσα τεμάχια μέσα εἰς ἓνα δίσκον, καὶ τὸ παρέδωκε εἰς τὸν υἱὸν τῆς μητρὸς :

— Ὅπως αὐξήθησαν οἱ πέντε αὐτοὶ καὶ ἔφαγεν ὅλος ὁ κόσμος, εἶσι ν' αὐξήθῃ καὶ αὐτὸ καὶ νὰ μὴ λείψῃ ποτέ.

Ἐτελείωσε καὶ τὸ τσαΐ καὶ ἡ μάμμη εἰδείξε διάθεσιν νὰ σηκωθῆ.

— Θέλεις νὰ σὲ σηκώσω, μητέρα; ἠρώτησεν ὁ υἱός.

— Ναι, παιδί μου, αἰσθάνομαι τὸ σῶμά μου κάπως βαρὺ, ἀπὸ τὴν εὐχαρίστησιν ποῦ σὰς βλέπω ὅλους καλά, ἔφαγα πολὺ καὶ θέλω νὰ πέσω στὸ κρεβάτι μου.

Ὁ υἱὸς ἐπλησίασε πρὸς τὴν μητέρα του καὶ τῆς ἔδωκε τὸ χέρι.

Ἐξαφνα ὅμως, μεταξὺ τῆς μητέρας καὶ τοῦ υἱοῦ, ἐχώθη ἓνα ὠραῖο κεφάλι μὲ μακρὰ κατὰξανα μαλλιά καὶ ἐφώνησε μὲ χαριτωμένο παράπονον :

— Ἄ! γιατί! νὰ μὴ φύγῃς ἀκόμη δὲν θὰ καθήσῃς νὰ σοὶ τραγουδήσω τὰ Χριστούγεννα μὲ τὸ ντέφι μου ;

Ἡ γοαῖα εἰς τὴν ἀφελῆ ἐκείνην πρόσκλησιν δὲν ἠμπόρεσε ν' ἀντιστῆ.

Ἀπῆκε τὸ χέρι τοῦ υἱοῦ της, καὶ τὸ ἔφερε εἰς τὸ ξανθὸ κεφάλι τοῦ δισέγγονου καὶ ἀπῆντισε μὲ χαμόγελο εὐχαριστήσεως :

— Ναι... ναι... γιὰ χάρι σου θὰ μείνω νὰ σ' ἀκούσω.

Τότε ἔγυρε τὴν κεφαλὴν ἐπάνω εἰς τὸ στήριγμα τῆς πολτρούνας, ἔκλεισε τὰ μάτια καὶ ἀνοίξε λίγο τὸ στόμα, ὅπως κάμνουν οἱ ἄνθρωποι ποῦ θέλουν ν' ἀκούσουν καλά ἓνα ὠραῖο τραγούδι, χωρὶς νὰ χάσουν οὔτε τὴν ἐλαχίστην φωνήν.

Ἐπερίμενε. . .

Ὁ δισέγγονος, ἀφοῦ ἐβεβαίωθη πλέον ὅτι ἡ μάμμη θὰ τὸν ἴκουε, ἔτρεξε εἰς μίαν γωνίαν τῆς τραπεζαρίας ὅπου ὑπῆρχε ἓνα ξύλινο ἀλογάκι καὶ μικρὸ ντέφι, ἐπῆρε τὸ ντέφι εἰς τὸ χέρι, χωρὶς νὰ προσέξῃ πλέον ἂν τὸν βλέπουν καὶ ἂν τὸν ἀκούουν, παραδομένος εἰς τὴν ἰμπνευσίν του, ἤρχισε νὰ χορεύῃ σὰν τρελλὸς ἔμπρὸς εἰς τὸ ἀναμμένο τζάκι καὶ τραγουδῶντας :

*Χριστὸς γεννᾶται σήμερον
εἰς Βηθλέμ τὴν πόλιν,
οἱ οὐρανοὶ ἀγάλλονται,
χαίρει ἡ κτίσις ὅλη. . .*

Τὸ τραγούδι ἐκεῖνο διακεκομμένο καὶ ἀσθματικὸν ἐσυνωδεύετο ἀπὸ ἓνα στρόβιλον παράδοξον. . .

Ὁ δισέγγονος εἰς τὴν πρώτην στροφὴν ἐγελοῦσεν. . . εἰς τὴν δευτέραν στροφὴν εἶχε χάσει τὸ γέλιο του. . . εἰς τὴν τρίτην στροφὴν ἐπληθύνετο ἄτακτα. . . εἰς τὴν τετάρτην στροφὴν ἐστροβιλίζετο σὰν τρελλός. . .

Θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι τὸ μικρὸ ντέφι μὲ τὸν παράξενον κρότον του, ποῦ ἀκούετο τόσο ἀσύμφωνον μὲ τὸ τραγούδι, καὶ ἐτριζεν ἀπὸ τὸ κτύπημα τῆς μικρᾶς παλάμης τοῦ παιδιοῦ, εἶχε πάρει αἰσθησὴν καὶ ἐπροσπαθοῦσε ν' ἀνοίξῃ τὰ μάτια τῆς μάμμης ποῦ ἐξακολουθοῦσε ν' ἀκούῃ μὲ τὸ κεφάλι ἀκουμπημένο εἰς τὸ στήριγμα τῆς ψηλῆς τῆς πολτρούνας, καὶ μὲ τὸ στόμα ἀνοικτό. . .

Ὁ δισέγγονος ἐξακολουθοῦσε νὰ στροβιλίζεται, τώρα δὲ ἐπροχωροῦσε βαθμηδὸν πρὸς τὴν πολτρούνα.

Ὅλοι εἶχον ἀπορροφηθῆ ἀπὸ τὸν παράξενον ἐκεῖνον χορὸν, καὶ ὅλοι ἐπρόσεχαν μόνον εἰς τὸν μικρὸν, ὅπου ἐξακολουθοῦσε νὰ στροβιλίζεται κτυπώντας ἀτάκτως τὸ ντέφι, μέχρις ὅτου ἔπεσεν ἐπάνω εἰς τὰ γόνατα τῆς μάμμης του. . .

Ἐκεῖ, μὲ τὴν ἀναπνοὴν διακοπτομένην ἀπὸ τὸν χορὸν καὶ ἀπὸ τὸ τραγούδι του, ἔρριψε τὸ ντέφι ἐπάνω εἰς τὴν ποδιά της, ἄρπαξε τὸ χέρι της καὶ τὸ ἔσυρεν ἐπάνω του. . .

Τὸ χέρι κατέπεσεν, ἀλλ' ἡ μάμμη δὲν ἐκινήθη ἀπὸ τὴν θέσιν της. . .

— Ἐ, γιατί! δὲν ἀκούεις τὸ τραγούδι μου; ἠρώτησεν ὁ δισέγγονος.

Καμμιὰ ἀπάντησις.

Ὁ υἱὸς τρεῖς κοντὰ εἰς τὴν μητέρα του, καὶ τὴν ἐκίνησε βιαίως καὶ ἐφώνησε μὲ τρόμον :

— Μητέρα! ἐκοιμήθης;

Καμμιὰ κίνησις, καμμιὰ ἀπάντησις. . .

Τὰ ἐννενηντα τρία ἔτη εἶχον ἀποκοιμηθῆ διὰ παντός καὶ εὐτυχισμένα μὲ τὸ τραγούδι τῶν τριῶν ἐτῶν! . . .

1. Ταῦτα λέγονται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Μωάμεθ.

(Μυσαικόν Μοιῆς Λαφρίου)

Ἡ προσκύνησις τῶν Μάγων.

Ο ΞΕΝΥΧΤΗΣ

(Τὸ γραφεῖον τοῦ κ. Τιμονῶν. Εἰς τὰς πέντε τὸ πρωῖ. Σκοτάδι. Ὁ κ. Τιμονῶν ἐπιστρέφει στὸ σπίτι του· εἰς τὴν σκάλα εὐφραίνει τὸ κερί καὶ τὸ ἥναψεν· ἔνδυμα ἐσπερίδος ὀλίγο ξεκουμβωμένο, γραβίτι μισολυμένη).

(Μονολογεῖ). — Καλὰ τὰ κατάφερα... Καλὰ τὰ κατάφερα... Ἐπτὰ χιλιάδες ὀκτακόσια φράγκα. δὲν εἶνε καὶ λίγα. Καλὰ ἔκανα καὶ ἔτταμάτησα. Ὁ Βαρεγκρός μου ἐπρότεινε νὰ ἐξακολουθήσω, ἀλλ' ἀρνήθηκα. Ἔχω μερικές φορές χαρακτήρα. Ὁ Βαρεγκρός παίξει καλὰ, τὸ ἀναγνωρίζω. Ἐφαίνεται λυπημένος, ποῦ δὲν ἔχανε καὶ αὐτός. Δὲν ἤμπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν κατηγορήσῃ.

Μπορεῖ ὅμως νάνε καὶ κλέπτης ὁ Βαρεγκρός: ἑπτὰ, ἑννέα, ὀκτώ, ἑννέα· ἐπὶ ἓνα τέταρτο τῆς ὥρας δὲν πήγαινε πειὸ κάτω. Μεταξὺ μας, εἶχε μιὰ τύχη... Ἀλλὰ μένα δὲν μ' ἀρέσει τέτοια τύχη, ποῦ διαρκεῖ ἓνα τέταρτο· δυσπιστώ... Ἀ μπᾶ! εἶμαι ἀνόητος· ὁ Βαρεγκρός, ὁ παιδικός μου φίλος! Ποῦ παίξαμε ὅταν εἴμεθα παιδιὰ τοὺς βόλους στὴν πλατεία, ἐμπρὸς στὸ σχολεῖο. Ὁ πατέρας του ἦταν εἰσαγγελεύς. Ἀ, μπᾶ! εἶνε τίμιο παιδί. Κύττα ποῦ μᾶς φέρνει αὐτὴ ἡ ζωὴ νὰ ὑποπτευώμεθα ὄλους, ἀκόμη καὶ τοὺς παλαιούς φίλους. Εἶν' ἀνοησία! (Χασμᾶται καὶ κάθεται σὲ μιὰ πολυθρόνα κοντὰ στὸ τζάκι).

Κρυώγω. Καλὰ ποῦ ἀναψε ὁ Γιάννης φωτιά. (Μὲ τὴν τσιμπίδα πέρνει ἓνα πράγμα ἀπὸ τὸ τζάκι). Ἦ εἶνε πάλι τοῦτο; Περίεργο, ἓνα παπουτζί τοῦ μικροῦ! Στάσου· ἦλθαν λοιπὸν

καὶ τὸ ἐγδυσαν σὸ τζάκι!... (ἐννοεῖ αἰφνιδίως καὶ σηκώνεται). Διάβολε, εἶνε Χριστούγεννα... Ἡ γυναῖκά μου μοῦ ἐπανελάμβανε χθὲς ὅλη τὴν ἡμέρα νὰ μὴ ξεχάσω νὰ φέρω τὸ δῶρο τοῦ παιδιοῦ· τί ξεχασμένος ποῦ εἶμαι! δὲν τὸ θυμήθηκα καθόλου... Θὰ λυπηθῆ πολὺ νὰ βρῆ τὸ παπουτσάκι του ἄδειο· σ' αὐτὴ τὴν ἡλικία, ποῦ ὅλο χαρὲς ἔχει· αὐτὴ ἡ χαριτωμένη πεποίθησις ποῦ ἔχει, ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ τοῦ γεμίσῃ τὸ παπουτσάκι του μὲ δῶρα, θὰ τοῦ φύγῃ ἀποτόμως ἐξ αἰτίας μου· κ' ἐγὼ ἔπαιξα μπακαρᾶ, ἂ, ἔκανα ἐγκλημα.

Πόσο χαριτωμένο εἶνε τὸ παπουτσάκι του!... Γιὰ στάσου, ἔβαλε ἓνα γράμμα μέσ' στὸ παπουτσί του, (ἀναγινώσκων) «Πρὸς τὸν Χριστόν»... Ἀς δοῦμε τί τοῦ λέγει.

«Χριστέ, σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ στείλῃς ἓνα γαΐδαρο, ποῦ νὰ κουνῆ τὸ κεφάλι του· τὸν μεγαλείτερο ποῦ ὑπάρχει.

» Σὲ παρακαλῶ ἀκόμα, νὰ βάλῃς στὴν παντοφλα τῆς μαμᾶς ἓνα κουτί ἀπὸ ἐκείνη τὴν σκόνη ποῦ ἐμποδίζει τοὺς μπαμπάδες νὰ ξενυχτοῦν στὴ λέσχη· θὰ εὐχαριστήσῃς πολὺ τὴ μαμᾶ· χθὲς ἔλεγε ὅτι, ἀν ἤξερε τὴ διεύθυνσι τοῦ ἐμπόρου, ποῦ πωλεῖ αὐτὴν τὴν σκόνη, θὰ ἀγόραζε ἓνα μεγάλο κουτί. Ἐβαλα τὴν παντοφλα τῆς μαμᾶς κοντὰ στὸ παπουτζί μου, χωρὶς νὰ τῆς τὸ πῶ· θὰ ἐκπλαγῆ πολὺ, ἐὰν τὸ κἀνῃς αὐτό.

» Ὁ ἀφωσιωμένος φίλος σου
ΚΑΡΟΛΟΣ ΤΙΡΜΟΝ

(Ὁ κ. Τιμονῶν σκύπτει στὸ τζάκι· ὅταν σηκώνεται κρατεῖ στὸ ἓνα χέρι τὸ παπουτσάκι τοῦ παιδιοῦ του καὶ στὸ ἄλλο τὴν παντοφλα τῆς γυναικὸς του).

Ἀϊ, τί! θὰ κλάψω τώρα; αἶ! κλάψε. κτήνος, τώρα, ποῦ δὲν σὲ βλέπει κανεὶς· κλάψε γιὰ τὴν ἀνοησία σου, ποῦ σὲ κάνει νὰ γυρίζῃς ὅλο τὸ Παρίσι, γιὰ ν' ἀναζητήσῃς στενοχώριες ἀθεράπευτες, διασκεδάσει· ἐλεεινὲς καὶ ρευματισμοὺς, ὅταν, εἰς νὰ εἶσαι εὐτυχής, δὲν ἔχεις παρὰ νὰ ζήσῃς ἐδῶ, ἀνάμεσα σὲ δύο ἄλλους, ποῦ σ' ἀγαποῦν καὶ σκέπτονται μόνον σὲ τὰς ὥρας, ποῦ σὺ τοὺς λησμονεῖς.

(Ἀρχίζει νὰ ἐξημερώνῃ. Ἀπὸ τὸ παράθυρον, τὸ ὁποῖον ἡ αὐγὴ φωτίζει ἀμυδρά, διακρίνονται τὰ χιόνια ἐπὶ τῶν στεγῶν).

Νὰ τὸ πρωῖ· ὁ Χριστὸς ἐτελείωσε τὴν διανομὴ τῶν δῶρων· ἐπεριπατοῦσε τόσῳ ἑλαφρῶ, γιὰ νὰ μὴ ξυπνήσῃ κανένα, ὥστε, ἐκεῖ ψηλὰ εἰς τὸ σεντόνι, ποῦ ἐκτείνεται ἐπάνω εἰς τὰς στέγας, δὲν ἀπετυπώθησαν τὰ ἴχνη τῶν γυμνῶν ποδῶν του· σὲ λίγο εἰς ὅλα τὰ σπήτια τὰ παιδιὰ θὰ πηδῆσουν ἀπὸ τὰ κρεβάτια των, θὰ τρέξουν στὸ τζάκι, μὲ τὰ μάτια πρὸς ἀκόμη ἀπὸ τὸν ὕπνον, μὲ τὴν καρδιά γεμάτη ἀπὸ ἐλπίδες... Ἀλλ' ἐδῶ τὸ νέον ἔτις θὰ δηλητηριασθῇ... Ὁχι, αὐτὸ δὲν εἶνε δυνατόν· πρέπει ὁ Κάρολος μου νὰ βρῆ τὴν ἀπάντησίν του εἰς τὸ γράμμα του, τὸ θέλω... (ὁ κ. Τιμονῶν βυθίζεται εἰς τὰς σκέψεις του). Πῶς νὰ τὰ καταφέρω! (τοῦ ἔρχεται μιὰ ἰδέα). Βίβαικ· τὰ καταστήματα ἤσαν κἀτάρωτα τὴν ὥρα ποῦ ἐπέστρεφα· ἐσώθηκα!

(Ὁ κ. Τιμονῶν ἐξέρχεται τρέχων· μετ' ἓν τέταρτον ἐπιστρέφει· κρατεῖ ἓνα γαΐδουρακι ἀπὸ καρτόνι, γιγαντιαῖον διαστάσεων, τὸ ὁποῖον κινεῖ διαρκῶς τὸ κεφάλι του).

Φθάνει μονάχα νὰ μὴ σηκώθηκῃ ὁ Κάρολος (ἔξετάζει τὸ τζάκι). Εὐτυχῶς κανεὶς δὲν ἦλθε ἀκόμη, ἔπρεπεν ὅμως νὰ κλειδώσω τὸ γραφεῖόν μου· ἂς τὸ κάνουμε τώρα γιὰ κάθε ἐνδεχόμενον (κλειδώνει τὴν θύραν). Τώρα ἂς γείνουμε Χριστὸς, ποῦ στέλλει παιγνίδια ἀπὸ τὴν καπνοδόχο! (Λαμβάνων τὸ ὑπόδημα τοῦ Καρόλου).

Ποτὲ δὲν θὰ χωρέσῃ ὁ γαΐδαρός μου ἐδῶ μέσα. (Δένει τὰ κορδόνια τοῦ μικροσκοπικοῦ ὑποδήματος ἀπὸ τὸ ἓνα πελώριο αὐτὸ τοῦ γαϊδάρου). Τέλος πάντων ἐτελείωσε κ' αὐτό, τώρα ἄλλο.

(Κάθεται εἰς τὸ γραφεῖόν του καὶ γράφει)

«Κυρία,

» Κατόπιν τῶν παρακλήσεων τοῦ κυρίου υἱοῦ σας ἐνέπνευσα εἰς τὸν σύζυγόν σας τὴν ἰδέαν νὰ στείλῃ τὴν παραίτησίν του εἰς τὴν λέσχην καὶ τὴν σταθερὰν ἀπόφασιν νὰ περάσῃ τοῦ λοιποῦ τὴν ἐσπέραν εἰς τὸ σπίτι του.

» Ἐκπληρῶν τὸ εὐάρεστον καθήκον νὰ σας γνωστοποιήσω τὴν εἰδησιν ταύτην, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ σας διαβεβαιώσω περὶ τῆς ἐξαιρέτου ὑπολήψεως καὶ λαμβάνω τὴν τόλμην νὰ υπογράψω.

» ΧΡΙΣΤΟΣ

(Ὁ κ. Τιμονῶν βγάζει ἀπὸ τὴν τσέπην του ἓνα κομψὸ κουτάκι ἀπὸ σατέν, τὸ ἀνοίγει καὶ τοποθετεῖ τὴν ἐπιστολὴν παρὰ τὸ λαμπρὸν περιδέραιον, τὸ ὁποῖον λάμπει εἰς τὸ βάθος τῆς θήκης του. Κλείει πάλιν τὸ κουτί καὶ τὸ τοποθετεῖ ἐντὸς τῆς παντοφλας τῆς γυναικὸς του).

Αὐτὴ ἡ νύκτα ἐτελείωσε καλλίτερα ἀφ' ὅ, τι ἤρχισε. (Θόρυβος ἀπ' ἔξω, μιὰ παιδικὴ φωνή:) — Μαμᾶ, ἔλα νὰ με βοηθήσῃς, δὲν μπορῶ ν' ἀνοίξω τὸ γραφεῖο τοῦ μπαμπᾶ).

Διάβαλε ἦτο καιρὸς. Κυρίαὶ καὶ Κύριοι, χαίρετε, πηγαίνω νὰ κοιμηθῶ.

(Ἐκλειδώνει σιγά-σιγά τὴν θύραν καὶ φεύγει κρουφὰ ἀπὸ μιαν ἄλλην θύραν).

ΤΟ ΔΩΡΟΝ

ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

(Διήγημα από τους Βυζαντινούς χρόνους)

Σιωπηλή, αλλά κα μὲ κάποιαν γοργότητα ἐπήρ-
χετο ἡ ἐσπέρα.

Ὁ οὐρανὸς κεκαλυμμένος ἀπὸ μαύρα πυκνά νέφη,
ἀπειλοῦντα ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν καταγίδια, πα-
ρέδιδε ταχύτερον εἰς τὴν διάκρισιν τῆς μεγαλοπτε-
ρου νυκτὸς τὴν Βυζαντινὴν πρωτεύουσαν.

Τὸ ψῆχος κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ἦτο πολὺ
δρομὴ καὶ ὁ ἄνεμος ἐπνεεν ἀπειλητικῶς, ἐν τοσοῦ-
τῳ ὅμως κίνησις ἐξαιρετικὴ ἐλεγκράτει εἰς τὰς κυ-
ριωτέρας περὶ τὴν μεγάλην ἀγορὰν ὁδοῦ τῆς πό-
λεως.

Ἐκείνην τὴν ἐσπέραν κάθε τοῦ Βυζαντίου πολι-
της θὰ ἐδυσκολεύετο νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν πόλιν του.

Θὰ ἔλεγέ τις ὅτι κατὰ γεγονός ἐκτακτὸν θὰ ἐλάμ-
βανε χώραν κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην εἰς τὴν πό-
λιν τοῦ Κωνσταντίνου. Ἡ εἶδησις ἴσως καμμιάς
νίκης τοῦ βυζαντινοῦ στρατοῦ, ἢ ἡ ἀπελευθέρωσις
κάποιας δουλευούσης ἐπαρχίας, θὰ ἦσαν ἡ αἰτία,
ὥστε νὰ ἐκχυθῇ ὅλον ἐκεῖνο τὸ πλῆθος εἰς τὰς
ὁδοὺς.

Ἄλλ' ἡ ἀπορία αὐτὴ θὰ ἐλύετο ἀμέσως ἐὰν ὁ
ἀναγνώστης ἐμάνθανεν ὅτι ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἐτε-
λείτο τὸ ἐξαιρετικὸν αὐτὸ γεγονός, ἦτο παραμονὴ
τῶν Χριστουγέννων τοῦ ἔτους 1448 καὶ ἡ πρω-
τεύουσα τοῦ τότε Ἑλληνικοῦ ἔθνους, μ' ὅλην τὴν
καθημερινὴν αὐτῆς ἐξασθένειαν, μ' ὅλους τοὺς
κινδύνους, τοὺς ὁποίους διέτρεχεν ἀπὸ τοὺς
ἐχθρούς, ἐκινεῖτο νὰ πανηγυρίσῃ ὅπως ἔπρεπε καὶ
μεγαλοπρεπέστερον ἴσως τὴν ἐπέτειον τῆς γεννή-
σεως τοῦ Σωτῆρος.

Καὶ μέσα εἰς τὸν ἀλαλαγμὸν τοῦ πανηγυρίζοντος
πλήθους, μέσα εἰς τὸν θόρυβον τῶν καλπαζόντων
ἵππων καὶ τοὺς κρότους τῶν ἀμαξῶν καὶ τῶν φο-
ρειῶν, ἠκούοντο χαρμωδῶς κρουόμενοι οἱ κώδω-
νες τῶν ἐκκλησιῶν, καλοῦντες τοὺς πιστοὺς εἰς τὸν
ἐσπερινόν.

Ὅλη ἡ πόλις ἀντῆχεν ἀπὸ τὰς κωδωνοκρουσίας.
Οἱ κώδωνες τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν καὶ τῆς
Ἁγίας Σοφίας ἀπέδιδον ἤχον πολὺ ἰσχυρότερον
τῶν ἄλλων, ἀλλὰ καὶ γλυκύτερον.

Διὰ τοῦτο, μ' ὅλην τὴν ἀπειλουμένην βροχὴν, τὸ
πλῆθος χωρὶς καμμίαν διάκρισιν τάξεως καὶ ἡλι-
κίας κατέκλυζε τὰς ὁδοὺς ἀπὸ τοῦ πλουσιωτέρου
εὐγενοῦς μέχρι τοῦ τελευταίου Βουλγάρου ἀχθο-
ρόρου.

Ὅλα τὰ καταστήματα, ὅλοι οἱ ὑπαίθριοι κύκλοι
τῶν πλανητῶν πραγματευτῶν, ἦσαν πλήρεις κό-
σμου, κάμνοντος τὰς προμηθείας του.

Τούτου ἕνεκα γενικὴ χαρὰ ἐκυρίαρχε εἰς σύμπα-
σαν τὴν πόλιν.

Εἰς κάθε οἰκίαν συνεκομίζοντο ὑπὸ τῶν βαστά-
ζων κατὰ στιβάδας τὰ ὄψονια, εἰς κάθε οἰκίαν ἐγέ-
λων καὶ ὀμίλων διαχυτικώτατα καὶ ἐφαίνετο κατὰ
τὴν προμνησθεῖσαν ἐσπέραν ὅτι εἰς τὴν περιβλε-
πτον πόλιν πᾶν ἴχνος λύπης μικρὸν μόνον ἐπέιχε
τόπον εἰς τὰς ψυχὰς τῶν κατοίκων τῆς.

Ἄλλ' εἰς τὸ μέσον τῆς κινήσεως, τῆς ἀνθρω-
ποπλημμύρας, εἰς τὸ μέσον τῆς δαιμονιώδους θο-
ρύβου, ἐν μέσῳ τῶν φωνῶν τῶν πωλητῶν καὶ τῶν
καγγασμῶν τῶν διαβατῶν, θὰ ἔβλεπέ τις εἰς παρά-
μερον ἰστάμενον σημεῖον τῆς ἀγορᾶς καὶ εἰς τὴν
γωνίαν μιᾶς σιενωποῦ, ἕνα γέροντα μὲ τὰς τρίχας
τῆς κεφαλῆς του καὶ τοῦ πώγωνός του λευκασμέ-
νας ἀπὸ τὸν χρόνον καὶ τὴν δυστυχίαν.

Καὶ ὁ γέρον ἐκείνος μὲ τὴν κατηφῆ του ὄψιν, ἢ
ὁποία ἐξέφρασε πασιδῆλως τὴν κατέχουσαν αὐτὸν
ἀπελπισίαν, θὰ ἦτο ἴσως, ἐν μέσῳ τοῦ ἐορτάζοντος
ἐκείνου πλήθους, τὸ μόνον ἄτομον, τὸ ὁποῖον ἐβα-
σάνιζεν ἀκόμη ἢ θλίψις.

Εἰς τὸ πρόσωπόν του ἀνεγνώσκειτο ἄφατος
στενοχωρία, ἀπὸ δὲ τὰ κατεχομένη ἐνδύματά του
ἐδηλοῦτο ἡ ὑστάτη πενία.

Ἰστατο ὀρθὸς εἰς τὸν τοῖχον μιᾶς μικρᾶς οἰκίας,
ἔχων κατεβασμένην τὴν κεφαλὴν. Εἰς τὴν θέσιν
δὲ ἐκείνην θὰ εὐρίσκειτο ἀπὸ πολλῆς ὥρας ἀκίνη-
τος, ἐφαίνετο δὲ ξένος πρὸς ὅλα τὰ περὶ αὐτόν,
ἀμέτοχος τῆς γενικῆς χαρᾶς καὶ εὐθυμίας.

Ἐφαίνετο ὅτι ἐξη, καθὼς τὸ συναφρωμένον πρό-
σώπόν του ἐδείκνυεν, εἰς κόσμον ἄλλον, τὸν ὁποῖον
θὰ ἔδερχε μόνον ἢ δυστυχία καὶ αἱ ὀδύνας.

Πρὸ πόσης ὥρας ἴστατο ἐκεῖ, οὐδ' αὐτὸς ὁ ἴδιος
ἐγνώριζεν.

Ἦτο ἰσχνὸς ὁ γέρον πολὺ, ἢ δὲ μακρὰ καὶ ἐπι-
μήκης κεφαλὴ του καὶ ἐξ ἄλλου τὸ πολὺ ὑψηλὸν
του ἀνάστημα τὸν ἔκαμνον νὰ ὁμοιάζῃ πολὺ μὲ
φάντασμα.

Αἱ χεῖρές του ἔτρεμον καταφανῶς, αὐτὸς δὲ ἠσθά-
νετο ὅτι τὸ σῶμά του, τὸ ὁποῖον ἐκάλυπτε μόνον
εἰς τρύπιος μανδύας, ἐρρίγει. Ἐπασχε πολὺ, ἢ δὲ
ἀσθένεια, ἦτις τὸν ἔκαμνε τόσον πολὺ νὰ ὑποφέρῃ.
ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἦτο ἄλλο παρὰ ἡ πενία.

Ἐμπροσθέν του διήρχοντο ἐκάστοτε γυναῖκες
σύρουσαι ἐκ τῆς χειρὸς τὰ τέκνα των, ὁσάκις δὲ ὁ
γέρον ἦκουε καμμίαν φωνὴν παιδικὴν καὶ τὸ οὖς
του ἐπληγτε γέλωσ τις, τότε μόλις ἀνεσήκωνε κατὰ
τι τὴν κεφαλὴν του, καὶ χωρὶς νὰ φαίνεται ἐστρεφε
λαθραῖως πρὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς αὐτά. Καὶ
ὑστερον, ἀφοῦ τὰ περιέλουε καλῶς διὰ τοῦ βλέμ-
ματος, διηύθυνεν, ὄχι σπανίως, τὴν παλάμην τῆς
χειρὸς πρὸς τὸ πρόσωπόν του, διὰ νὰ σφογγίσῃ
ἴσως κανὲν δάκρυ, τὸ ὁποῖον ἐκυλλετο ἐπὶ τῶν ἰσχνῶν
παρειῶν του, καὶ ἐπανελάμβανε πάλιν τὴν προτέ-
ραν του στάσιν.

Αὐτὴ καὶ μόνη ἡ μεταβολὴ παρατηρήθη εἰς αὐ-
τὸν ἀφ' ἧς στιγμῆς εὐρίσκειτο ἐκεῖ.

Ἰσως καὶ ὁ γέρον ἐκείνος νὰ ἦτο προστάτης
οἰκογενείας, ἴσως καὶ αὐτὸς νὰ εἶχε τέκνα καὶ νὰ
ἠθέλε, καθὼς τόσοι ἄλλοι, νὰ τὰ ὀδηγήσῃ ἐκεῖ,
διὰ νὰ κάμῃ μετ' αὐτῶν τὰς προμηθείας του διὰ
τὴν ἐπίσημον ἡμέραν, ἦτις θὰ ἐξημέρωνε τὴν ἐλαύ-
ριον.

Πόσῃ ὥραν ἔμεινεν ἐκεῖ, οὐδ' αὐτὸς ὁ ἴδιος
ἐγνώριζεν. Ὅταν ὅμως τὴν τελευταίαν φορὰν ἐσή-
κωσε τὴν κεφαλὴν του, παρατήρησεν ὅτι ἡ ὁδὸς
εἶχε σχεδὸν ἐρημωθῆ. Ὀλίγοι μόνον διαβάται,
πτωχοὶ ἴσως καὶ αὐτοὶ ὡς ἐκεῖνος, διέσχίζον ἀκόμη
τὴν ὁδόν. Τὰ καιαστήματα ἤρχισαν τὸ ἐν κατόπιν
τοῦ ἄλλου νὰ κλείουν, οἱ ὑπαίθριοι κύκλοι τῶν πο-
λιτῶν νὰ ἐξαφανίζονται, ἡ Κωνσταντινούπολις ἐπα-
νέκτα τὴν πένθιμον αὐτῆς ὄψιν, ἢ ὁποία ἐχαρα-
κτῆριζεν αὐτὴν κατὰ τὰς νύκτας.

Τότε μόνον ἐσκέφθη καὶ ὁ δυστυχὴς γέρον ἀλύ-
της, ὅτι κάπου καὶ αὐτὸς τυχὸν νὰ ἀνεμένετο ἐνα-
γωνίως.

Καὶ ἀφοῦ ἐστρεψε τὸ βλέμμα περὶ ἑαυτόν, ὡς
ἐὰν ἠθέλε νὰ μαθῇ ποῦ εὐρίσκειτο, ἤρχισε νὰ βα-
δίξῃ καὶ νὰ ἀπομακρύνηται τῆς ἀγορᾶς.

Τὸ βάδισμά του ἦτο ἀσταθὲς καὶ περιπατῶν
ἐκλονίζετο ὡς τις μεθύων. Εἶχε λάβει μίαν στενὴν
πλὴν πολὺ συχνάζομένην ὁδὸν καὶ ἐφαίνετο ἐπει-
γόμενος νὰ φθάσῃ εἰς κάποιο μέρους. Ἡ ὁδὸς κατὰ
τὴν ὥραν ἐκείνην ἦτο πάντῃ ἔρημος, ὁ δὲ γέρον
ἦτο ὁ μόνος διαβάτης αὐτῆς.

Κατὰ τινὰς στιγμὰς μόνον ἠκούοντο μακρόθεν
βαρεῖς βηματισμοὶ καὶ εἰς γωνίαν τινὰ τῆς ὁδοῦ
ἐνεφανίζετο μία σκιά. Πρὸς τὴν σκιάν ταύτην ὁ
πλάνης διηυθύνετο τείνων τὴν χεῖρα.

Ἄλλὰ πάντοτε οἱ σπάνιοι αὐτοὶ διαβάται, ἀδια-
φοροῦντες ἀντιπαρήρχοντο καὶ ὁ γέρον πνιγόμενος
ἀπὸ θλίψιν ἐπανελάμβανε τὴν ὁδοπορίαν του.

Καὶ ὁ ἐπαίτης ἐξηκολούθει νὰ περιπατῇ μὲ κά-
ποιαν ταχύτητα, χρησιμοποιῶν πρὸς τοῦτο πάσας
τὰς ἐναπομένουσας δυνάμεις του.

Αἶφνης εἰς ἕν σημεῖον τῆς ὁδοῦ, ὅπου αὐτὴ διε-
σχίζετο ὑπ' ἄλλης πλατυτέρας, ὁ γέρον συνη-
τήθη μὲ ἕν φορεῖον.

Ὁ δυστυχὴς διαβάτης, ὑπὸ τὸ ἀμυδρὸν φῶς ἐνὸς
δημοσίου φανοῦ, παρατηρήσας τὸ φορεῖον σταθ-
μεῖον πρὸ κομψῆς τινος οἰκίας, ἐσκόρτησεν ἀπὸ
χαρὰν, ἦτις χωρὶς λόγον τὸν ἐκυρίαρχε.

Ὁ γέρον ἐπλησίασεν. Εἰς τὰ θυρίδια αὐτοῦ
εἶδεν ἐξωγραφισμένα τὰ οἰκόσημα τοῦ κτήτορος
καὶ εἰς τὸ βάθος διέκρινε δύο νεαρὴς γυναίκας,
ἐκ τῶν πολυτελῶν τῶν ὁποίων ἀμφιέσαν ἔκρινεν,
ὅτι ἀνήκουν εἰς ἀνωτάτην τῆς ἀνοικτιμονος κοι-
νωνίας τάξιν. Ὁ πτωχὸς ἔτεινε πρὸς αὐτάς μὲ
κάποιον θάρρος τὰς χεῖρας, καὶ ἐσυνώδευσε τὴν
κίνησίν του ταύτην μὲ τινὰς λέξεις, αἱ ὁποῖαι
ἐξῆλθον τῶν χειλέων του ὡς πνοή. Αἱ ἐντὸς τοῦ
φορεῖου γυναῖκες οὐδὲν ἐφάνησαν ὅτι ἀντελήφθη-
σαν, ὁ δὲ νυκτερινὸς ἐπαίτης ἦτο ἐτοιμὸς νὰ ἐπα-
ναλάβῃ τὰς ἰκεσίας του.

Ἄλλ' ἀπὸ τὴν ὀρμὴν του ταύτην τὸν συνέσχεεν
ὁ κροταλισμὸς μάλιστα καὶ μία φωνή, ἦτις ἔλεγεν:
— Ἐ! σὺ ζητιάνε, φύγε ἀπ' αὐτοῦ, μὴ ἐνο-
χλῆς τὰς δεσποίνας.

Ὁ ἀλύτης ἐστράφη περίτρομος καὶ εἶδεν ἐνώ-
πιόν του τὸ ἀθλητικὸν παράστημα τοῦ ὀδηγοῦ.

Χωρὶς οὐδεμίαν νὰ ἐκφέρῃ λέξιν, χωρὶς καμμίαν
νὰ ἐκστομίση διαμαρτυρίαν ἀπεμακρύνθη.

Ὀλίγον πέραν εἶδε τὴν θύραν ἐνὸς μεγάρου
ἀνοικτήν, καὶ ἐπειδὴ οὐδένα παρατήρησεν, εἰσέδυσεν
ἐντὸς αὐτοῦ. Ἀνῆλθε τὴν κλίμακα προσπαθῶν νὰ
μὴ προξενῇ τὸν ἐλάχιστον κρόνον, καὶ εὐρέθη ἐν-
τὸς εὐρέως διαδρόμου.

Προῦχώρησεν ὁ γέρον ἀθορόβως πάντοτε καὶ
εὐρέθη ἐνώπιον μιᾶς ἡμιανοικτῆς θύρας. Ἐπρὸ
βαλεν ὀλίγον τὴν κεφαλὴν καὶ εὐρέθη πρὸ τοῦ
συγκινητικωτέρου δι' αὐτὸν θεάματος.

Γύρωθεν μιᾶς τραπέζης ἐκάθηον ἐπὶ ἐδράνων
τέσσαρα μικρὰ παιδία, τὰ ὁποῖα ἤκουον μετ' ἐν-
διαφέροντος μίαν γοαίαν, ἦτις θὰ ἦτο βεβαίως ἡ
μάμμη των καὶ ἡ ὁποία τοῖς διηγεῖτο μίαν πολὺ
περίεργον ἱστορίαν, συμβᾶσαν κατὰ τὴν παραμονὴν
τῶν Χριστουγέννων πρὸ χρόνων πολλῶν καὶ δε
αὐτὴ ἦτο παιδίσκη.

Ὁ ἀτυχὴς γέρον, λησιμονήσας πρὸς στιγμήν τὴν
κατάστασιν του τὴν φρικώδη, προσηλώθη καὶ αὐ-
τὸς εἰς τὴν διήγησιν τῆς γοῆς καὶ εἰς τὸ νὰ ἀπο-
θαυμάσῃ τὸ ἔμπροσθέν του τερψίλυμον θέαμα.

Ἀπὸ τὴν εἰφρόσυνον ὅμως ταύτην ἐνασχόλησιν
τὸν ἐξήγαγε βίαιος ἐκ τῶν ὀπισθεν κλονισμῶν καὶ
αἱ χυδαῖαι ὑβρεῖς ἐνὸς ὑπηρέτου, ὅστις, συλλαβὸν
αὐτὸν ἐκ τοῦ τραχήλου, τὸν κατεβίβασε βίβ τῆς κλί-
μακος καὶ τὸν ἔρριψεν ἐξω τῆς αὐλείου θύρας,
φροντίσας καὶ νὰ κλεισῇ αὐτήν.

Ὁ γέρον ἠρκέσθη νὰ ἐκφέρῃ μόνον μίαν ὑβριν,
ἦτις ἠκούσθη ὡς κατάρα.

Μεθ' ὃ ἐξηκολούθησε περίλυπος τὴν πρὸς τὴν
οἰκίαν του ἄγουσαν, χωρὶς οὐδὲν καὶ οὗτος ὡς τό-
σοι ἄλλοι νὰ συναποφέρῃ, χωρὶς κανὲν χάλκινον
κερμάτιον νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὸ θυλάκιον.

Καὶ ταῦτα συλλογιζόμενος ὁ γέρον ἠρκέτο νὰ
ψιθυρίξῃ:

— Καὶ νὰ σκέπτεται κανεὶς, πῶς αὔριον ξημε-
ρώνει τέτοια ἡμέρα.

Διέτρεξεν ἀκόμη ὀλίγον διάστημα καὶ εὐρέθη
ἀντικρὺ μιᾶς ἐτοιμορρόπου καλύβης.

Ὁ γέρον διηύθυνε τὰ βήματά του πρὸς αὐτήν.
Κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην ἠσθάνθη τὴν καρδίαν
του νὰ πάλλῃ μὲ βίαν, ἠσθάνθη κατὰ τὸ συνέχῃ
τὴν ἀναπνοὴν του καὶ ἐνόμισεν ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ
του ἐπλημμύριζον ἀπὸ δάκρυα.

Ὁ γέρον εἶχε φθάσει εἰς τὴν οἰκίαν του.

Ἀφῆκε στεναγμὸν βαθύν καὶ ἠνοιξε τὴν σκω-
ληροφαγωμένην θύραν, ἀφήσασαν ἐλαφρὸν τριγμόν.
Ἀμυδρὸν φῶς λύχνου ἄφινε νὰ διακρίνωται
κάπως τὰ ἐντὸς τῆς καλύβης.

Ἦτο γυμνὴ αὐτὴ παντὸς ἐπίπλου καὶ ὡς μόνον
ἀντικείμενον στολιμοῦ εἶχε δύο σκίμποδας καὶ
μίαν μικρὰν τριγωνοειδῆ τράπεζαν. Ἄνωθεν δὲ εἰς
εἰς μέρος τοῦ τοίχου διεκρίνετο καὶ μία εἰκὼν τοῦ
ἐσταυρωμένου.

Ὁ λύχνος, ὁ ὁποῖος ἐφώτιζεν οὕτως ἀμυδρῶς τὰ
ἐνδον τῆς πτωχικῆς κατοικίας, ἐρρίπτε καὶ τὰς
ἀκινὰς του ἐπὶ τεσσάρων ἀτόμων, τὰ ὁποῖα ἦσαν
ἐξηλωμένα ἐπὶ τοῦ πλακοστρώτου δαπέδου τῆς
καλύβης.

Εἶχον τὰ πρόσωπα ὠρὰ ἀπὸ τὸ ψῆχος καὶ ἀπὸ
τὴν πείναν, ἀπὸ δὲ τοὺς ἀλαμπεῖς ὀφθαλμοὺς
ἐμάντευε τις τὴν ἐσωτερικὴν πάλιν, ἢ ὁποία συνή-
πτετο εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς των.

Ἦτο μία γυνή, σύζυγος τοῦ πτωχοῦ, καὶ τρία
μικρὰ παιδία, τέκνα των.

Ὅλοι αὐτοὶ θὰ ἀνεμένον ἐναγωνίως τὸν γέροντα.
νὰ ἐπιστρέψῃ, διότι εὐθύς ἅμα τὸν εἶδον ἐστράφη-
σαν πρὸς αὐτόν μὲ κάποιαν χαροποιὰν ἐκφρασίαν,
ἀπεικονιζομένην καλῶς εἰς τὸ πρόσωπόν των.

Κάποια ἐλπίς, τείνουσα νὰ σβεσθῇ, ἰνεπτερώθη,
ἀλλ' ἡ μικρὰ αὐτὴ ἀναλαμπὴ τῆς ἐλπίδος δὲν διήρ-
κεσεν ἐπὶ πολὺ, διότι, ἰδόντα τὰ τέσσαρα ἄτομα,
ὅτι ὁ γέρον ἐπανήρχετο μὲ χεῖρας κενὰς, ἐπανε-
λαβὸν τὴν πρώτην των λυπηρὰν ἐκφρασίαν, ἐνῶ τῆς
μητρὸς οἱ ὀφθαλμοὶ ἐδάκρυον.

Ὁ γέρον, ὡς ἂν δὲν ἐτόλμα, δὲν διεσκέλισε τὸν
οὐδὸν τῆς θύρας, ἀλλ' ἴστατο ἐκεῖ, παρατηρῶν μὲ
παράδοξον βλέμμα τοὺς ἀλγοῦντας οἰκειοὺς του.

Ἀπὸ τὰς διαφόρους φάσεις, τὰς ὁποίας ἐλάμβαν-
εν ἡ ὄψις τοῦ προσώπου του, θὰ ἠδύνατο κάθε
ψυχολόγος νὰ ἐννοήσῃ τὴν φρικώδη σκηνὴν, ἢ
ὁποία διεδραματίζετο εἰς τὰ ἀλγοῦντα στήθη του.

Ἡ εἰκὼν ἡ ἀνέκφρατος τῆς δυστυχίας, τὴν
ὁποῖαν παρουσίαζεν ἡ καλύβη του, ἐν συγκρίσει
πρὸς τοὺς εὐτυχεῖς ἐννοίκους τοῦ μεγάρου, ἐντὸς
τοῦ ὁποίου εἶχεν εἰσδύσει, τὸν ὤθει νὰ κάμῃ ὀδυ-
νηρὰς σκέψεις, τὸ συμπέρασμα τῶν ὁποίων ἦτο
πολὺ ἀπελπιστικὸν διὰ τὸ μέλλον αὐτοῦ ὡς προ-
στάτου οἰκογενείας καὶ τῶν τέκνων του.

Ἀπὸ τὰς σκέψεις του ταύτας τὸν ἐξήγαγεν ἡ φωνὴ τῆς συζύγου, ἡ ὁποία τοῦ εἶπε μὲ κάποιαν ἀγριότητα :

— Καὶ τί λοιπὸν ἐκάμαμεν εἰς τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖός μας τυραννεῖ τόσο;

Τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἀκούσαν τὸ μεγαλειότερον τῶν τέχων ἠγέρθη καὶ ἐποίησατο τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ.

Αἱ σκέψεις τοῦ πατρὸς αἴφνης ἐγένοντο ἡρεμώτεραι.

— Ὅχι, εἶπεν, ὁ Θεὸς δὲν πιστεύω νὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ πεινώμεν αὐτὸν.

— Ὅχι, πατέρα, ἠκούσθη προφέρων ὁ μεγαλιότερος παῖς, δὲν πιστεύω νὰ μᾶς ἀφήσῃ ἔτσι, ἠκούσα νὰ λέγῃ, ὅτι ὁ Χριστὸς, κάθε Χριστοῦγεννα νύκτα στέλλει εἰς τοὺς πτωχοὺς ἕν δῶρον.

Καὶ κατόπιν, ὡς ἐάν ἤθελε νὰ λάβῃ καὶ τὴν γνώμην τῆς μητρὸς του, ἠρώτησε καὶ αὐτήν :

— Ἐ! δὲν εἶναι ἔτσι, μητέρα;

— Ναί, παιδί μου, ἐλπίζω καὶ ἐγὼ πολὺ, παιδί μου, ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ στείλῃ καὶ εἰς ἡμᾶς κάποιαν χαράν.

Εἰς τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις ὁ πατὴρ ἀφῆκε κραυγὴν καὶ ἀπεμακρύνθη.

Μετέβαινεν ἐκ νέου νὰ τείνῃ τὴν χεῖρα εἰς τοὺς διαβάτας καὶ ἴσως νὰ ἐπετύγχανε.

Κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην ἡ ἀπὸ πολλοῦ ἐγκυμονομένη καταιγὶς ἐξερράγη μὲ ὅλην αὐτῆς τὴν μανίαν.

Βροχὴ ραγδαία μετέβαλε τοὺς δρόμους εἰς χειμάρρους, ὁ δὲ ἀῆρ, ὁ ἰσχυρῶς πνεῶν, ἀνῆραζε πᾶν ὅ,τι ἀντιτάσσετο εἰς τὴν ὁρμὴν του.

Καὶ ὁ πτωχὸς οἰκογενειάρχης ὅλα περιφρονῶν ἔβαινε πρὸς ἀναζήτησιν ἄρτου.

Κατ' ὄλεν αὐτοῦ τὸν δρόμον δύο μόνον διαβάτας συνήτησεν, οἱ ὁποῖοι ἐκώφευσαν εἰς τὰς παρακλήσεις του.

Ἐπὶ δύο ὥρας ἐπεριπάτησεν οὕτω. Τέλος ἀπηυδηκῶς ἀπὸ τὴν συνεχῆ ὁδοιορμίαν ἀπὸ τὴν θλίψιν καὶ τὴν πενίαν, κατέλεσεν ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου ἐνὸς μικροῦ ναοῦ, τιμωμιένου ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Νικολάου.

Τότε ἠσθάνθη, ὅτι σπουδαία μεταβολὴ ἐπῆλθεν ἐν ἑαυτῷ.

Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐσκοτίσθησαν, οἱ μὲνιγγές του ἐκτύπον. Μία ζάλη πολὺ ζωνερά τὸν κατέλαβεν, ὁ λάρυγξ του ἐξηράνθη, ἔμεινεν ἐκεῖ ἐπὶ πολὺ, βροχόμενος ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη. Ἄλλ' ἐν τοσοῦτῳ ὁ ἐγκέφαλός του ἀκαταπαύστως εἰργάζετο καὶ εἰς αὐτὸν ἀνεπαρίστατο τότε ὑπὲρ ποτε ἡ φρικωδεστέρᾳ δυστυχία.

Αἴφνης ἀφίνει μίαν κραυγὴν καὶ ἐγείρεται. Τοῦτο ἀκολουθεῖ γέλως ἰσχυρὸς ἐκεῖ πον πλησίον, ὅτε ἐκλειεν ἐν λαχανοπωλείον. Τρέχων διέρχεται πρὸ αὐτοῦ, ἀφαιρεῖ ἐν σέλινον καὶ ἐξαφανίζεται εἰς τὸ σκοτός.

Κραυγάζων καὶ γελῶν ἀφικνεῖται πρὸ τῆς οἰκίας του, τῆς ὁποίας κρούει τὴν θύραν.

Ἡ θύρα ἀνοίγεται καὶ αὐτὸς εἰσέρχεται πηδῶν ἐντὸς αὐτῆς, ἐνῶ διὰ τῆς χειρὸς ἔθετε τὸ σέλινον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

Ἡ σύζυγός του καὶ τὰ τέκνα του ἐκπληκτοὶ τὸν παρετήρουν.

Οὐδὲν ἀπὸ ὅλα ἐκεῖνα ἠγνούσαν

Εἰς μίαν στιγμήν ἤρχισε νὰ τραγοῦδῃ καὶ νὰ χορεύῃ.

Ἡ σύζυγός του ἐν φρίκῃ ἤρχισε τότε μόλις νὰ μαντεύῃ. Καὶ ἀπαιτιομένη πρὸς τὸ μεγαλιότερόν της τέκνον εἶπε :

— Νό, παιδιά μου, τὸ δῶρον.

Καὶ τὸ ὑστερότοκον ἐν πλήρει ἰθωότητι προσέθηκε :

— Νά, τὸ δῶρον τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ μήτηρ ἤρχισε νὰ κλαίῃ, τὰ παιδιὰ ἠκολούθησαν τὸ παράδειγμά της.

Καὶ ἡ εἰκὼν τῆς δυστυχίας εἶχεν ἀπεικονισθῆ τότε πληρέστατα.

Ἐπὶ πτωχὸς οἰκογενειάρχης ἦτο τρελλός.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΔΙΑ ΚΥΡΙΑΣ

« Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες... »

Κατὰ τὰς χειμερινὰς αὐτὰς ἡμέρας, καθ' ἃς ἐντὸς τῶν θερμῶν δωματίων μας ἡ ψυχὴ μας μελαγχολικῶς λικνίζεται ὑπὸ τοῦ ἐξω θρηνωδῶς στενάζοντος ψυχροῦ ἀνέμου, τοῦ συρίζοντος ἀπαισίως διὰ τῶν ἀπεφυλλισμένων κλάδων τῶν δένδρων... , μίᾳ σκέψις βαθυτάτου οἴκτου καὶ συμπαθείας φέρεται ἐκ τῶν καρδιῶν μας πρὸς ἐκείνους, τοὺς ὁποῖους τοσοῦτον σκληρῶς δοκιμάζει ὁ χειμὼν.

Ὅλοι, δὲν ἔχει οὕτως, ἀγαπηταὶ Κυριαί; αἰσθανόμεθα πάντοτε τὴν βαθυτέραν συγκινησιν διὰ τὰς ἀνθρωπίνους δυστυχίας, ἀλλὰ πόσον ὀλίγοι ἐξ ἡμῶν ἔχουν τὸ θάρρος νὰ κάμουν πᾶν ὅ,τι δυνατόν διὰ νὰ τὰς ἀνακουφίσουν!

Γνωρίζετε, ἐν τούτοις, κάτι τι ἡδύτερον τῆς συγκινήσεως ἐκείνης, τὴν ὁποῖαν αἰσθανόμεθα ὅταν ἐν τῷ μέτρῳ τῶν δυνάμεών μας ὑπῆρξαμεν καλαὶ καὶ ἐλεήμονες; Τὸ κατ' ἐμὲ εὐρίσκω τοῦτο τόσο ἰδιαζόντως γλυκὺ καὶ τερπνόν, ὥστε δὲν φαντάζομαι ἄλλην καλλιτέραν ἀμοιβὴν διὰ τοὺς ἐνασκούντας τὴν Ἐλεημοσύνην καὶ πολλάκις διερωτῶμαι διατί οἱ πλούσιοι, οἵτινες δύνανται νὰ κάμουν τόσους εὐτυχεῖς, δὲν παρέχουν συχνότερα εἰς ἑαυτοὺς τὴν ἕρητον αὐτὴν εὐδαιμονίαν.

Νὰ δύναται κανεὶς νὰ εἰσέλθῃ εἰς μίαν καλύβην, ὅπου βασιλεύουν τὸ ψῦχος καὶ ἡ πεῖνα, ὅπου τὰ πρόσωπα εἶναι ἀλλοιωμένα ἀπὸ τὴν ἐνδειαν καὶ τὴν λύπην καὶ μὲ ὀλίγα χρήματα νὰ μεταβάλλῃ ὅλα αὐτὰ! νὰ παρέχῃ ὀλίγον παρήγορον φῶς εἰς τοὺς ἐν σκότει κειμένους, νὰ ἰλαρύνῃ περίφροντι μέτωπον, ν' ἀναρριπίσῃ τὴν σβεσθεῖσαν χαράν καὶ ἐλπίδα εἰς πολλὰς καρδίας — ὅποιον ἀληθῶς θεῖον δῶρον ἐν τῷ μέσῳ τῆς ταλαίηνης ἀνθρωπότητος! Πόση δὲ λαμπρότερα συνεννόησις θὰ ἐπήρχετο μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἐὰν ἐγνώριζον νὰ ἐκτιμοῦν τὴν θέσιν ἀλλήλων καὶ παρεχώρου ἑαυτοὺς εἰς τοὺς ἄλλους ὀλοψύχως!

Ἄν μὲ ἠρώτων αἴφνης, ποῖον αἰσθημα θὰ ἐπεθύμουν νὰ εὐρίσκον περισσότερο ἀνεπτυγμένον παρ' ὅλοις ἀνεξαιρέτως τοῖς ἀνθρώποις, θὰ ἀπῆντων: « Τὸ αἰσθημα τῆς καλοσύνης καὶ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης ». Καθόσον ὁ ὑπὸ τῶν αἰσθημάτων τούτων κατεχόμενος πόσα μέσα δὲν δύναται νὰ συνδυάσῃ, ὅπως ἀνακουφίσῃ τοὺς δυστυχεῖς καὶ πόσας ἀδικίας τῆς Τύχης ἐξ ἄλλου νὰ διορθώσῃ! Ἡ γυνὴ ἰδίᾳ ὀφείλει νὰ ἦναι τοιαύτη, καλὴ δηλαδὴ καὶ φιλόανθρωπος, καὶ δὲν πιστεύω κανεὶς νὰ τὴν φαντάζεται διαφορετικῶς. Εἴμεθα ὅλοι πλασμένοι δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ὀφείλομεν νὰ ἀγαπῶμεν, ὀφείλομεν νὰ ἀφροσιούμεθα.

Φρονῶ ὅτι ἡ δεσποινὶς Νοεμὴ Ζωηροῦ, τῆς ὁποίας ἀναμφιβόλως τὸ ὄνομα θὰ χαράξῃ

μὲ χρυσὰ γράμματα ἡ ἱστορία τῆς Φιλανθρωπίας εἰς τὰς ἀθανάτους δέλτους της, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀπαράμιλλον ὑπόδειγμα γυναικείας φιλανθρωπικῆς δράσεως.

Τίς ἀγνοεῖ ὅτι ἡ ὑπέροχος κόρη, υἱοθετήσασα ὡς ἰδίαν οἰκογένειαν τόσα δυστυχεῖς καὶ ἐγκαταλελειμένα πλάσματα, προσέρχεται διαφοροτρόπως προστάτις καὶ ἀρωγὸς αὐτῶν;

Τὸ παράδειγμά της θὰ ἠυχόμεν νὰ ἐνέπνευε καὶ ἐνεψύχωνεν ὅλας τὰς ὁμοφύλους μου.

Θὰ μὲ εἰπήτε ἴσως ὅτι ὅλοι δὲν εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ κάμωμεν μεγάλα καλά, ἀλλ' αὐτὸ σᾶς ἀπαντῶ, δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐμποδίσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ κάμωμεν ὅ,τι καλὸν δυνάμεθα.

Καὶ εὐρισκόμεθα τώρα εἰς τὴν καταλληλοτέραν ἐποχὴν δι' ἀγαθοεργίας. Σήμερον ἐορτάζομεν τὴν ἐορτὴν τῶν Χριστοῦγέννων καὶ μετ' ὀλίγον τὴν τῆς 1ης Ἰανουαρίου, τὴν ὁποῖαν εὐχομαι ἀπὸ καρδίας εὐτυχὴ καὶ ἐγκαινίζουσιν πάντοτε ἔτη τρισόβδια εἰς τὰς ἀναγνωστρίας τῶν γραμμῶν τούτων.

Ἦδη, νεαραὶ κόραι καὶ κυριαὶ εὐρίσκονται εἰς τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἐργοχείρου, τὸ ὁποῖον ἔχουν κάμει ἐν ἄκρᾳ μυστικότητι ὅπως τὸ προσφέρουν εἰς τὰ προσφιλή των πρόσωπα κατὰ τὴν προνομιοῦχον ταύτην τοῦ ἔτους ἡμέραν. Σκεπτόμεθα ἐπίσης τὰ μικρὰ καὶ προετοιμάζομεν καὶ δι' αὐτὰ, μὲ πόσην μάλιστα χαράν! χιλίων εἰδῶν ἐκπλήξεις.

Ἄλλ' ἐν τῷ μέσῳ παντὸς ὅ,τι θὰ ἀπασχολήσῃ τὴν καρδίαν μας κατὰ τὰς χαρμοσύνας αὐτὰς ἡμέρας, ἐν τῷ μέσῳ τῆς καταιγίδος τῶν συγχαρητηρίων, τῶν εὐχῶν καὶ τῶν παντοειδῶν δῶρων, τὰ ὁποῖα θὰ προσφέρωμεν καὶ θὰ δεχθῶμεν, μὴ λησμονήσωμεν καὶ τοὺς πτωχοὺς, τοὺς ἀδελφούς μας, τοὺς ἐστερημένους πάσης χαρᾶς.

Σκεφθῶμεν αὐτοὺς ἰδίᾳ. Ἄς ἀποκόψωμεν μίαν μικρὰν μερίδα ἀπὸ τὸν προῦπολογισμὸν τῶν τέρψεών μας καὶ ἃς τὴν σκορπίσωμεν εἰς ἐλεημοσύνας. Μὴ λησμονῶμεν ὅτι ἐὰν ὁ χειμὼν εἶναι σκληρὸς διὰ τὸ σῶμα, πολὺ σκληροτέρα εἶναι διὰ τὴν καρδίαν ἡ ἐποχὴ αὐτῆ τῶν ἐορτῶν, καθ' ἣν οἱ δυστυχεῖς βλέπουν τὴν χαράν τῶν ἄλλων χωρὶς καὶ αὐτοὶ φεῦ! νὰ δύνανται ποσῶς νὰ συμμεθέξουν! Δι' αὐτὸ εἰς τὴν ἀπαραίτητον βοήθειαν τροφίμων καὶ ἐνδυμάτων, τὴν ὁποῖαν στέλλομεν κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς εἰς τὰς ἐνδεεῖς οἰκογενείας, ἃς προσθέτωμεν πάντοτε καὶ μερικὰ παιγνιδάκια, διότι αὐτὰ ἔχουν τὴν μαγικὴν δύναμιν νὰ σκορπίζουν τὴν εὐτυχίαν μεταξὺ τῶν μικρῶν καὶ νὰ χαροποιῶν συνεπῶς καὶ τὰς καρδίας τῶν γονέων. « Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες », ἔγραφον ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἐπιστολῆς μου ταύτης, μακαριώτεροι ἔμω εἶναι, κατ' ἐμὲ, οἱ γνωρίζοντες τὸν τρόπον τοῦ ἔλεειν. « Ἡ εὐποιία εἶναι ἀρετὴ μεγίστη, τὴν ὁποῖαν μόνον ψυχὴ εὐγενὴς καὶ καταλλήλως διαπεπλασμένη δύναται ἐπιτυχῶς νὰ ἐξασκήσῃ ».

Ἡ Ἦὼς τοῦ 1911.

ΤΟ

Ἄε' Ὅλα

ΣΤΕΛΛΕΙ ΤΑΣ ΔΙΑΠΥΡΟΥΣ ΕΥΧΑΣ ΤΟΥ
 Πρὸς ὅλους τοὺς φίλους του,

Πρὸς ὅλους τοὺς συνεργάτας του,

Πρὸς ὅλους τοὺς ἀναγνώστῃς του

ἘΠΙ ΤΩ, ΝΕΩ, ἘΤΕΙ

Ο ΧΡΟΝΟΣ

Ἄε' Ὅλος εἶν' ἓνα ποτάμι,
 ποῦ τρέχει ἀδιάκοπα κι' αἰώνια,
 χωρὶς ἀρχὴ καὶ χωρὶς τέλος
 κι' ἀντι νερὰ κυλάει χρόνια.

Ἄε' Ὅλος εἶν' ἓνα καράβι,
 ποῦ στάση κι' ἄγκυρα δὲν ἔχει
 κι' οὐδὲ λιμάνι γιὰ ν' ἀράξη
 καὶ τρέχει ἔμπρὸς καὶ αἰώνια τρέχει.

Ἄε' Ὅλος εἶν' ἓνα γεφύρι
 ποῦ ὅλος ὁ κόσμος τὸ περνάει
 καὶ πάει ἀπ' τὸ μηδὲν στὸ εἶναι
 κι' ἀπέκει στὸ μηδὲν γυρνάει.

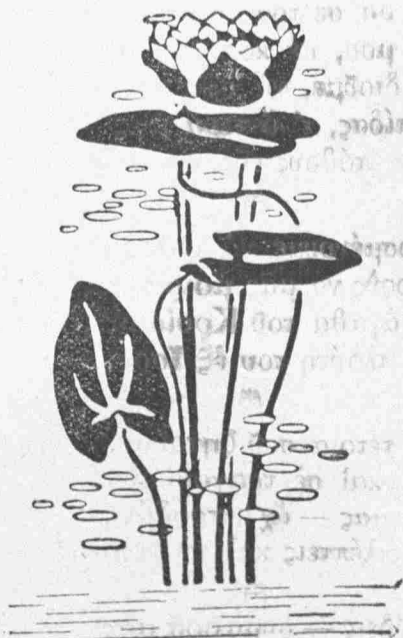

Ἄε' Ὅλος εἶν' ἓνα θηρίο,
 ποῦ καταστρέφει ὅ,τι ἔχει κάνει,
 ζωὲς γεννᾷ, ζωὲς σκοτώνει
 κι' ὅ,τι χαλᾷ τὸ ξαναφτιάχνει.

Ἄε' Ὅλος εἶναι μαῦρος μύλος,
 ποῦ ἀλέθει πάντα, νύχτες, μέρες,
 ἐβδομάδες, μῆνες, χρόνια, αἰῶνες
 καὶ τὰ σκορπίζει στοὺς ἀγέρες.

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

ΠΡΟΣ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

“Ἐν ἔτος ἀκόμη ρίπτεται εἰς τὴν ἄδυsson τοῦ παρελθόντος, ἐν ἔτος ἀκόμη, ὡς μικρὸν κέλυφος ἐν τῇ δίνῃ, ἀκολουθεῖ τὸν καταρράκτην αὐτὸν τῆς ζωῆς καὶ πίπτει διὰ νὰ μὴ ἐπανέλθῃ, θνήσκει διὰ νὰ μὴ ἀναζήσῃ ποτέ!

Τὸ συνοδεύουσιν ὡς προπομποὶ τοῦ αἰ ἀναμνήσεις μας, τὸ ἀκολουθοῦσιν αἱ λεγεῶνες τῶν σβεννυμένων πόθων μας καὶ τὸ ἀποχαιρετώσιν αἱ ἐλπίδες μας, αἱ ὁποῖαι τὸ ὑπεδέχθησαν ὅταν ἐγεννήθη.

Μαζί του συναπέρονται καὶ ἐν τεμάχιον τῆς ζωῆς μας, τεμάχιον ζυμωμένον μὲ δακρύων σταγόνας καὶ κεχρισμένον μὲ χαρᾶς μειδιάματα. Μαζί του κυλίσεται εἰς τὴν αἰωνιότητα ἐν μόριον τῆς ὑπάρξεώς μας, διὰ νὰ καταλάβῃ τὴν θέσιν, ἡ ὁποία τῷ προωρίσθη ἐκεῖ.

Τὸ ἔτος παρέρχεται· δύνει ὡς ἥλιος μεγαλοπρεπῆς, ὁ ὁποῖος πέπρωται νὰ μὴ ἐπανατείλῃ· δύνει καὶ αἱ τελευταῖαι ἀνταύγειαι τοῦ φωτίζουσι διὰ μίαν ἀκόμη στιγμὴν τὴν ἀνθρωπότητα, τὴν ὁποῖαν ἀποχαιρετᾶ.

“Οἱ στρέφομεν τὰ βλέμματα πρὸς τὴν δύσιν ἐκείνην καὶ ἐν δάκρυ ἀναδαίνει εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. Εἶναι τὸ δάκρυ, ὅπερ γεννᾶται ἐκ τῆς ἀναπολήσεως τοῦ παρελθόντος, τὸ ὁποῖον ὀλισθαίνει, εἶναι τὸ δάκρυ τῆς συμπαθείας καὶ τοῦ ἀποχωρισμοῦ.

Τὸ ἔτος παρέρχεται. Τὸ ὑπεδέχθημεν μ' ἐν μειδιάματι καὶ τὸ ἀποχαιρετῶμεν μ' ἐν δάκρυ. Κατ' αὐτὸ ὑπέστημεν βεβαίως τὰς πικρίας τῆς ζωῆς, εἶδομεν διάψευσιν τρυφερωτάτων ὀνείρων, ἐδακίμασθημεν διὰ τοῦ ἀποχωρισμοῦ ἀγαπητῶν φίλων καὶ συγγενῶν· ἡ θλίψις μᾶς ἐθώπευσεν ἴσως περισσότερο ἢ ἡ χαρὰ καὶ τὰ δάκρυά της ἦσαν σπανιώτερα τῶν δακρύων τῆς λύπης· καὶ ὅμως τὸ ἔτος, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐχάρισεν ὅλα αὐτά, τὸ ἠγαπήσαμεν καὶ τώρα, ὅτε δύνει, τὸ ἀποχαιρετῶμεν μ' ἐν δάκρυ. Ἴδου ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ.

μίαν ἀπερίγραφτον συμπάθειαν συνοδεύομεν τὴν ὑστάτην αὐτοῦ ἀναλαμπήν.

Τὸ ἔτος ἔδυσεν. Ἄλλ' ἐνῶ εἰς τὴν δύσιν ἐσβέσθησαν πλέον καὶ τὰ τελευταῖα τῆς ἀμφιλύκης χρώματα, ἰδοὺ ὅτι, χωρὶς νὰ μεσολαβήσῃ οὔτε στιγμὴ, ὁ οὐρανὸς πορφουροῦται, ἐν γλυκῷ διαχέεται φῶς. Εἶναι τὸ φῶς τοῦ νέου ἡλίου, ὁ ὁποῖος ἀνατέλλει, εἶναι τὸ φῶς τοῦ νέου ἔτους, ὅπερ μᾶς ἐπισκέπτεται.

Δὲν κρατούμεθα πλέον. “Οἱ ἀποστρέφομεν τὸ βλέμμα ἀπὸ τὴν σκοτεινὴν πλέον δύσιν, ὅλοι μᾶς προσβλέπομεν πρὸς τὸν νέον ἀνατέλλοντα ἀστέρα καὶ ἐπὶ τῇ θεᾷ τοῦ τὸ δάκρυ, τὸ ὁποῖον πρὸς στιγμὴν ἐστόλισε τοὺς ὀφθαλμούς μας, ξηραίνεται καὶ ἐν μειδιάματι διαγράφεται ἐπὶ τοῦ προσώπου· εἶναι τὸ μειδιάματι τῆς ἐλπίδος, εἶναι τὸ μειδιάματι τῆς χαρᾶς.

Νέον ἔτος ἀνέτειλε· τὰ φαιδρὰ χρώματά τοῦ κάμνουσι τὴν καρδίαν μας νὰ σκιρτᾷ ἐκ ναοῦ καὶ ἡ ἡρεμος ἀνατολὴ τοῦ συντέλει εἰς τὴν γένεσιν νέων ἐλπίδων.

“Οἱ μας ἔχομεν καὶ κατὶ νὰ ποθήσωμεν, ὅλων ἡ καρδία φυλάττει κεκρυμμένους μυστικούς τινες πόθους. Δι' αὐτὸ καὶ ὅλοι προσβλέπομεν πρὸς τὸ νεοφανὲς ἔτος μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ φανῇ πρὸς ἡμᾶς εὐτυχές, ὅτι θὰ πληρώσῃ τοὺς πόθους μας, ὅτι δὲν θὰ κρημνίσῃ ἀπηνῶς τὰς ἐλπίδας μας.

“Ο νέος προσπαθεῖ νὰ διῶδῃ ἐν αὐτῷ ἐνδοξον μέλλον, ἡ νεᾶνις ν' ἀνακαλύψῃ τὸν ἀγαπητὸν τῆς καρδίας της, ὁ βιοπαλαιστῆς οἰκογενειάρχης εὐελπιστεῖ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἄνεσιν καὶ ὁ γέρον νὰ συγκρατήσῃ τὴν διάρρέουσαν ὑγείαν του.

Αὕτη εἶναι ἡ ἀνθρωπίνη καρδία· εἰς γόνιμος καὶ μέγας ἀγρός, εἰς τὸν ὁποῖον φύονται αἰωνίως νέαι ἐλπίδες, νέοι πόθοι, νέα ὄνειρα, νέα ἰδεώδη. Εἰς τὸν τόπον ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἐμαράνθησαν, ἀναθάλλουσιν εὐθὺς ἕτερα ζωηρότερα καὶ ἐκ τῆς τέφρας τῶν μὲν ἀναδίδονται ἀμέσως ὡς φοῖνικες ἄλλα.

Ἄλλ' ἄρά γε τὸ ἔτος, τὸ ὁποῖον ὑποδεχόμεθα, θὰ φανῇ εἰς ἡμᾶς εὖνουν; Θὰ μᾶς προσφέρῃ τὴν χαρὰν; Θὰ μᾶς χαρίσῃ τὴν ἡρεμίαν τῆς καρδίας; Θὰ μᾶς ἀξιώσῃ ἄρά γε νὰ ἴδωμεν τὴν πλήρωσιν τῶν πόθων μας;

Ἄς τὸ ἐλπίσωμεν καὶ ἄς τὸ εὐχηθῶμεν.

Θ. Κ. Μ.

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

Γέρος, μὲ κάτασπρα μαλλιά,
φεύγει ὁ πέρσι χρόνος!
καὶ ὁ καινούργιος ἔρχεται
μὲ νειάτα, μὲ χαρά:
Φεύγ' ὁ παλῆος ἀγνώριστος,
τρεμούλης, ζαρωμένος,
καὶ ὁ καινούργιος ἔρχεται
μὲ διάπλατα πτερά.

Φεύγει ὁ χρόνος ὁ παλῆος!
καὶ φεύγουνε οἱ πόνοι,
κι' ὅ,τι καθ' ἓνα πότισε
φαρμάκι καὶ χολή.
Φεύγει κατσούφης κι' ἄσχημος
ὁ περσινὸς ὁ χρόνος
καὶ ὁ καινούργιος ἔρχεται
ἴστα χεῖλη μὲ φιλή.

Φεύγει ὁ χρόνος ὁ παλῆος!
μ' ὄλαις ταῖς μαύραις μέραις
ταῖς μέραις ποῦ βασίλευαν
πρὶν νὰ ἰδοῦν αὐγή,
καὶ ὁ καινούργιος ἔρχεται
χρυσοστεφανωμένος
καὶ θὰ σκορπίσῃ βάλαμον
σὲ κάθε μιὰ πληγή.

Φεύγει ὁ χρόνος ὁ παλῆος!
μὲ τρομερὰ βασιδί,
καὶ μὲ τὰ ξεκουμπίσματα
καθεὶς ξεπροβοδεῖ
τὸν ἀναθεματίζοντε
τὸν καταριῶνται ὅλοι,
καὶ νὰ μὴ σώσῃ τεύχονται
πίσω νὰ ξαναλθῇ.

Φεύγει ὁ χρόνος ὁ παλῆος!
ἀλλὰ φεύγει κ' ἐκείνη,
ἐκείνη, ποῦ μ' ἐν ὄνειρο
μὲ κοίμιζε γλυκό.
Ἄχ! χρόνε κακορίζικε!
γύρνα γιὰ μὲ ὀπίσω,
ἴσως γυρῶς ἀντάμα σου
κ' ἐκείνη π' ἀγαπῶ.

Ν. ΣΑΡΑΔΟΣ

ΤΟ ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ

Νέον ἔτος, θὰ σ' ὑμνήσω
πάλιν, θὰ σὲ τραγουδήσω.
Χρόνε μου, σὲ καρτεροῦμε
νὰ σὲ διοῦμε, νὰ σοῦ ποῦμε
τὰς ἐλπίδας, τ' ὄνειρά μας
καὶ τοὺς πόθους τῆς καρδίας μας.

Σὲ προσμένουμε νὰ φθάσῃς
θησαυροὺς νὰ μᾶς μοιράσῃς,
ὅλα τ' ἀγαθὰ τοῦ Κροίσου
καὶ τὰ πλοῦτη του ἐξ ἴσου.

Κ' ἐνῶ τέτοια σοῦ ζητοῦμε,
Χρόνε, καὶ σὲ τραγουδοῦμε,
τῇ ζωῇ μας — ἄχ! προδότη —
σὺ μᾶς κλέπτεις καὶ τὴ νεότη!

Διαψεύδεις — συμφορὰ μας —
τὰς ἐλπίδας, τὴ χαρὰ μας!
καὶ τὰ χρόνια μας περνοῦνε
ἄχ! καὶ πλέον δὲν γυρνοῦνε!

Γ. Σ. ΓΑΒΡΙΗΛΙΑΝΟΣ

Η ΠΡΟΝΟΙΑ

Μυστήριον ἄρρητον. — Ἡ πέραν τοῦ τάφου ζωή. — Ὁ ὑπερύμνητος καὶ ὑπερένδοξος. — Σοφία ἐπὶ σφραγίσιν ἐσφραγισμένη. — Λειτουργία τῆς φύσεως συνεχῆς διὰ πάντων τῶν αἰώνων.

« Τὰ πάντα ἀριθμὸς »
(Πυθαγόρας)

Εἶναι μεσονύκτιον. Ὁ οὐρανὸς μαυρὸς, ἡ θάλασσα τρικυμιώδης, τὰ νέφη βαρέα καλύπτουσι τὰς μαρμαρυγὰς τῶν ἀστέρων, τὰ δάση καταμαυρίζουσι τοὺς ὀρίζοντας, τὰ πάντα ὑπὸ θυελλώδη νύκτα κοιμῶνται τὸν ὕπνον τῆς νυκτός.

ὦ! μεγαλεῖον ἀνέκφραστον!

Πόσα κήτη εἰς τὴν θάλασσαν, πόσα ζῶα εἰς τὴν ξηράν, πόσα πτηνὰ εἰς τοὺς κλάδους τῶν δένδρων, πόσα στρουθία εἰς τὰς τρύπας τῶν ἀποτόμων βράχων, πόσα ἕντομα εἰς τὰς σχισμάδας τῆς γῆς! πάντα κοιμῶνται ἐν ἀσφαλείᾳ!

Ὁ ἥλιος, ὁ μέγας αὐτὸς πύρινος ὄγκος, περὶ ὃν τσοαυτὰ στρέφονται ἄστρα, τὴν στιγμὴν ταύτην φωτίζει ἄλλους κόσμους.

Μετὰ 5—6 ὥρας βαθὺς ὄρθρος, γαλακτώδες πρὸς Ἀνατολὰς χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ, θέλει ἀναγγεῖλη τὴν ἐμφάνισίν του.

Τὰ πάντα θὰ ἐξυπνήσωσι, θὰ ἐργασθῶσι, θὰ ὑμνήσωσι τὸ ὄνομα τοῦ Πλάστου καὶ κεκμηκότα θέλουσι ζητήσῃ ἀνάπαυσιν μετὰ τοῦ πληρωθῆ ὁ τεταγμένος χρόνος, καθ' ὃν θέλουσι κοιμηθῆ διὰ νὰ μὴ ἐξυπνήσωσι πλέον καὶ τοῦτο χωρὶς οὐδὲ τὸ παράπαν ἢ φύσιν νὰ αἰσθανθῆ τὴν ἔλλειψιν αὐτῶν.

Συνεχῆς δημιουργία, συνεχὲς ἐργαστήριον τῆς θείας Προνοίας ἐργάζεται ἀδιακόπως, διὰ τῆς φθορᾶς παρασκευάζον ζωὴν καὶ διὰ τῆς ζωῆς προετοιμάζον τὴν φθοράν, τὸν θάνατον.

Ἡ ἀλλοίωσις τῆς καταστάσεως, ἡ ἀλλοίωσις τῆς ὕλης, εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ πλανήτου· κλαίει ἡ μήτηρ διὰ τὸ τέκνον, κλαίει ποιοῦσα καρδία διὰ τὸν φίλον· τί πρὸς τοῦτο;

Ἡ Μεγάλῃ Μητῆρ, ἡ Γῆ, δὲν κλαίει· ἔχει ἀνάγκην εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων, ὅπως κινήσῃ καὶ ζωογονήσῃ τὸ Μέγα τῆς Δημιουργίας ἐμπόριον!

Ὅ,τι δι' ἡμᾶς φαίνεται θάνατος, εἶναι ζωὴ μυρίων ἄλλων ὄντων, καὶ ὅ,τι φαίνεται ζωὴ, εἶναι φαινομενικὴ κατάστασις ὀρισμένης διάρκειας, ἀσφαλῶς ὀδηγοῦσα εἰς τὸν θάνατον.

Ἡ ὠραία νεότης, ἡ ὠραία κόρη, ὁ πλήρης ζωῆς νεανίας εἶναι ἀσυνείδητα ὄργανα τοῦ μεγάλου χημείου τοῦ Μεγάλου Δημιουργοῦ· μετὰ τὴν συνένωσιν τούτων ἢ ἐκείνων τῶν στοιχείων θὰ συνεχίσωσι τὸ ἔργον τῆς Δημιουργίας καὶ θὰ καταβῶσιν εἰς τὸν τάφον,

ὅπως ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ βίου νέα ἀνέλθωσι πρόσωπα, καὶ ἐκ νέου τὰς αὐτὰς παίξωσι πράξεις.

Πρὸ ὀλίγων στιγμῶν ἐμαίνεται πανδαιμόνιον, ἡ νεότης καὶ τὸ γῆρας διασκεδάζουσα ἐν ὀρισμένη αἰθούσῃ.

Φιλοσοφῶν ἔβλεπον τὸ μέγα ἔργον τῆς θείας Προνοίας. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἐκείτης ὑπῆρχεν ὁ θάνατος καὶ ὁ ἐκείτης, ὡς αἰώνιος, ἐχόρευε καὶ ἐπήδα, αὐτὸς σκεπτόμενος ὡς παροδότης τὸ βραχὺ τοῦ βίου. Καὶ μήπως εἶχον ἄδικον; ἀντ' αὐτῶν θὰ ἔλθωσιν ἄλλοι, ἄρρενες καὶ θήλειες, ἡ ὕλη εἶναι αἰώνιος!

Τί σημαίνουν καὶ ποῖαν σημασίαν ἔχει ἡ προσωπικότης τῆς ὕλης ἀπέναντι τοῦ ἀπείρου Νοῦ τῆς θείας Προνοίας; Τί σημασίαν ἔχει τὸ γένος ἢ ἡ οἰκογένεια;

Σημασίαν ἔχει τὸ ἐν τῇ ὕλῃ πνεῦμα, ὅπερ οὕτως ἢ ἄλλως διαμορφούμενον κατορθοῖ νὰ ἀνέλθῃ βαθμίδας τινὰς τῆς ἀπεράντου κλίμακος. ἤτις, στηριζομένη εἰς τὰ γνωστά, διὰ τῆς σοφίας φθάνει ἢ κατανοεῖ τὰ ἄγνωστα.

Ἡ θεία Πρόνοια, ἡ Ἀθανασία τοῦ πνεύματος, τὸ αἰώνιον τῆς ὕλης, τὸ σκόπιμον τῆς Δημιουργίας, ἰδοὺ τὰ θέματα, περὶ ἃ ἀσχολεῖται τὸ ἔξοχον καὶ εὐγενὲς πνεῦμα, ὅπερ ἐνεκλείσθη εἰς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ σῶμα, ὅπερ κατὰ συνθήκην καλοῦμεν ἄνθρωπον.

Τί θὰ γίνῃ τὸ πνεῦμα μετὰ θάνατον; Βεβαίως θὰ ζήσῃ καὶ θὰ χρησιμοποιηθῆ πρὸς ἀναζωογόνησιν ἐτέρας ἀδρανούς ὕλης. Ἄν ἡ ὕλη, τὸ πρόστυχον, τὸ ἄλογον, τὸ ἀναίσθητον τοῦτο μέρος τῆς κτίσεως δὲν ἀπόλλυται, ἀλλ' ὁ πλανήτης ἐξακολουθεῖ ζυγίζων ὀρισμένως τόσας χιλιάδας ὀκάδων ἑκατομμυρίων βάρους, ὅσας ἐζύγιζε καὶ κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς Δημιουργίας αὐτοῦ· ἂν ἡ ἀναίσθητος λοιπὸν ὕλη δὲν ἀπόλλυται, εἶναι ποτε δυνατὸν νὰ ἀπωλεσθῇ τὸ πνεῦμα, ἢ δύναμις αὕτη ἢ ζωογονοῦσα καὶ διαμορφοῦσα τὴν ὕλην! καὶ ἰδοὺ χωρὶς νὰ θέλωμεν ἐφθάσαμεν πρὸ τοῦ μεγάλου μυστηρίου τῆς μετὰ θάνατον ὑπάρξεως τῶν ψυχῶν.

Ἄλλ' ἐγὼ δὲν βλέπω τὸ πνεῦμα, λέγει ὁ ἀμαθής, ἀλλὰ διὰ τοῦτο (τῷ ἀπαντῶμεν ἡμεῖς) δὲν ὑπάρχει;

Οὔτε ἡμεῖς δὲν βλέπομεν τὸν ἠλεκτρισμὸν ἢ τὸν πόνον, ἀλλὰ διὰ τοῦτο δὲν ὑπάρχει ἠλεκτρισμὸς οὐδὲ πόνος;

Μόνον νοῦς ἀσπάλακος θὰ ἠδύνατο οὕτως ἀμαθῶς οὕτως ἐπιπολαίως νὰ σκεφθῆ περὶ τοῦ μεγάλου ἔργου τῆς θείας Προνοίας· οὐδὲν ἐν τῇ φύσει ἄλογον, οὐδὲν ἀσκοπον, οὐδὲν τυχαῖον! πάντα ἐργάζονται πρὸς ἓνα σκοπὸν, καὶ πάντα εἶναι λειτουργικὰ πνεύματα καὶ ὄντα, διὰ τῆς ἐνεργείας αὐτῶν αἰνοῦντα τὸν Κύριον, τὸν καθήμενον ἐπὶ τῶν Χερουβίμ, τὸν ἐπιβλέποντα ἀδύσσοις, τὸν ὑπερύμνητον καὶ ὑπερένδοξον!

Ἡ ἈΡΚΟΥΔΑ

Κουρελιάρης περνᾷ ὁ γύφτος καὶ μὲ χονδρὴ ἀλυσίδα τραβᾷ ἀπὸ τὴν μύτη τὴν ἀρκουδα. Τὴν τραβᾷ μὲ τόση ἀδιαφορία ὅση δίνει ἢ συνήθεια εἰς κάθε πρᾶγμα. Καὶ τὸ θηρίο ποῦ ἔχει φωληὰ τὰ ἀγαπημένα χιόνια καὶ τὰ μεγάλα βουνὰ σέρνεται στοὺς δρόμους χωρὶς ἀντίστασι, χωρὶς καμμιὰ δύναμι. Νομίζετε πῶς κάποιος ἐξερρίζωσε τὰ νεῦρά του καὶ ἐχάλασε τὴν ψυχικὴν ὀρμὴν του.

— Δὲν εἶναι πιὰ θηρίο. Εἶναι φάντασμα, εἶναι ἄψυχη εἰκόνα.

†

Στὸν δρόμον γαυγίζουσι ὀλόγουρα οἱ σκύλοι. Τρέχουσι τὰ παιδιὰ κατόπιν τῆς μὲ γέλοια, μὲ φωνές. Καὶ ἡ ἀρκουδα περνᾷ συμμαζεμένη μὲ ἀνατριχίλα. Μόνον κάποτε στὸ χύμισμα κανενὸς σκύλου ἢ στὸ πετροδόλημα παιδιοῦ γυρίζει πίσω τὸ κεφάλι καὶ θεωρεῖ μὲ μάτι βλακωμένο, ποῦ δὲν ἐκφράζει τίποτε οὔτε κἂν τὸν φόβον.

— Ὅταν γεννιέσαι στὴν σκλαβιά δὲν βλέπεις οὔτε μὲ τὰ μάτια!

†

Καμμιὰ φορὰ ὁ γύφτος σταματᾷ. Παίζει τὸ ντέφι του καὶ τραγουδεῖ. Τραγουδοῖ μονότονον καὶ ἐξαρθρωμένο. Καὶ ἡ ἀρκουδα μαθημένη σηκώνεται στὰ δύο πόδια καὶ χορεύει. Γελά ὁ κόσμος μὲ τὸ βάνουσο θηρίο, μὲ τὰ βαρεῖα τὰ βήματα καὶ μὲ τὴν ἀχαρτί τῆς κίνησι. Ἄφοβα γελά καὶ ξεκαρδίζεται στὰ γέλοια.

— Οἰκτος καὶ γέλοιο εἶναι παιδιὰ τοῦ ξεπεσμοῦ.

†

Καὶ τώρα ἀρχίζει πάλεμα. Ὁ γύφτος καὶ τὸ θηρίο. Ἀντίκρυ μ' ἀντίκρυ, νῶμο μὲ νῶμο, χέρια μὲ χέρια. Καὶ στὰ τραδήγματα τοῦ παλαιμοῦ, στὸ ζύγισμα τῆς δυνάμης, τὰ νεῦρα τοῦ θηρίου ἠλεκτρίζονται. Σὴν νὰ ἐξυπνᾷ ἡ ἀγρία φύσις. Καὶ ἓνα μούγκρισμα βαρὺ βγαίνει ἀπὸ τὰ σπλάγγνα τῆς ἀρκουδας. Τόσο βαρὺ ποῦ γιὰ μιὰ στιγμὴ ἀνατριχιάζουσι οἱλοι.

— Τίποτε! Ἡ σκλαβιά ὀλα τὰ ἐξευτελίζει. Τὴν ψυχὴν πιὸ πολὺ ἀπὸ τὸ σῶμα.

†

Καὶ τὸ θηρίον μὲ τὸν χαλκᾷ στὴν μύτη σέρνεται πάλι μὲ τὴν ἀλυσίδα ποῦ κρατεῖ ὁ γύφτος στὸ ἀδύνατό του χέρι.

Τί σκέψεις μὲ γεννᾷ — Θεέ μου — ἡ ἀρκουδα! Νάχης βασιλικὴ καταγωγή. Βασίλισσα νὰ ἦνε τῶν βουνῶν, τῶν πάγων, τῶν ἐρήμων. Καὶ ἦ φοβερὴ στὴν δύναμι, στὰ δόντια, στὰ χέρια, στὸ κορμὶ νὰ ἦνε παιχίδι γύφτου καὶ περίγελως τοῦ κόσμου.

— Ἄχ! Σκλαβιά καταραμένη!

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

Τῇ φίλῃ μου Ε. Α.

Φίλη μου,

Σ' ἀφιερῶ τὴν φθινοπωρινὴν αὐτὴν εἰκόνα, ἐπειδὴ ἀγαπᾷς τὴν φύσιν.

Σ' ἀφιερῶ τὴν εἰκόνα αὐτὴν, ἐπειδὴ ἔννοεις ὅσον ὀλίγοι τὴν ἀγωνίαν αὐτῆς διὰ τὴν συντηρήσῃ τὸν σπινθῆρα τῆς ζωῆς, ὅταν ὄλαι αἱ δυνάμεις τῆς φθίνουσι.

Σὲ τὴν ἀφιερῶ ἀκόμη, διότι ἀντιλαμβάνεσαι τὴν μυστικὴν τῆς Γῆς ὀδύνην, ὅποια διαφαίνεται εἰς ὅλην τὴν ἐπ' αὐτῆς διεξαγομένην πάλην· καὶ ἀκόμη, διότι ἐκτιμᾷς τοὺς κόπους τῆς, ὅταν μᾶς ἐπιδεικνύῃ θριαμβευτικῶς τὰς νικηφόρους δυνάμεις τῆς εἰς τὸ μυριανθὲς τῆς ἀνοίξεως τρόπαιον.

*

Ὁ χυμὸς καταβιβάζει ἤδη πρὸς τὰς ρίζας τὰ μυελώδη ρεῦματά του· ἡ ζωὴ, ἐκ τῶν ἄκρων ἀποχωροῦσα, μεταβαίνει ρευσταλέα πρὸς τὰ κέντρα, εἰς ἃ προετοιμάζεται διὰ τῆς θέρμης ν' ἀντεπεξέλθῃ κατὰ τῆς φθορᾶς, ἣν τὸ ψῦχος ἀδιαφόρως ἀπεργάζεται.

Καὶ τὰ ἄκρα ἀτροφουσίν, ἡ καρδιά τοῦ φυτοῦ πάλαι ἀργὰ-ἀργὰ, διότι οἱ πνεύμονες ἀσφυκτοῦν.

Τὸ στέμμα τὸ θαλερόν, τὸ ὑψικαρήνους περιστεφανοῦν κορμούς, φύλλον πρὸς φύλλον ἔρρευσεν κατὰ γῆς. Ἐκαστος τῶν κορμῶν, πρὸς τοὺς ἰδίους ἀτενίζων πόδας, νεκρὰ τὰ ἴδια φύλλα, δόξαν ἑνὸς θέρους, ὡς παμμεγέθη νεκρικὴν στεφάνην ἀπὸ κεφαλῆς πρὸς πόδας διαφυλλοῦσαν, θεωρεῖ ἐκτάδην ἐστρωμένα.

Σεμνὴ ἢ ἀγράμπελος ἐρυθριᾷ καὶ περιπτυσσομένη διὰ τῶν λεπτῶν τῆς βραχιόνων, προστατεύει τὴν ριγηλὴν τῶν κορμῶν γυμνότητα, ἀπλοῦσα ἀδιστακτικῶς τὰ πλούσια κύματα τῆς πυρροχόσου κόμης τῆς. Καὶ ἡ ἄμπελος ἢ χλωρὰ, λησμονηθεῖσα εἰς τὰ κατώτερα τοῦ δάσους στρώματα, φιλοτιμεῖται νὰ περιπλέξῃ αὐτὴ τοὺς πλοκάμους τῆς ἐκεῖ, ἔνθα δὲν θὰ διεισδύσῃ τὸ ὄμμα τὸ ἀνθρώπινον.

Τὰ ῥίγη κατέλαβον τοὺς γυμνωθέντας κλάδους. Ἐλαφρὰ ἢ τεφρόχρους ὀμίχλη, ὑπὸ τοῦ ψύχους, τὸ ὅποιον ἢ αἰθρία συντηρεῖ, ἀπὸ χαμαὶ ἐγειρομένη, καλύπτει μὲ λεπτὴν ἀχλύδα τὴν ὑπεράνω ἀτμόσφαιραν καὶ τὰς ἀτμίδας τῆς συγκεντροῦσα εἰς τὰ τελευταῖα χλωμά τῶν δένδρων φύλλα, σταλάζει τόσα δάκρυα, προδίδοντα τὴν μυστικὴν τῆς φύσεως ὀδύνην. Ὁ ἄνεμος ἐνέτεινε τὸ ῥίγος. Φυσεῖ καὶ σείει ἐν ὀργῇ τοὺς κλώνους τοὺς λεπτούς.

Ὁ φόβος συνέχει τὸ δάσος. Ὁ φόβος τῆς ἐγκαταλείψεως. Φωνὴ πτηνοῦ δὲν ἀκούεται πουθενά. Γυμνότης, πένθος καὶ σιγή.

Ἐκαστον τῶν ἀπογυμνωθέντων τῆς φυτείας ἀτόμων φυλάττει εἰσέτι ἐσπιλωμένην τὴν εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἀπεριμένῃ πλουσίαν θερινὴν στολήν, ἣν μειδιῶν τὸ ἔαρ εἶχεν εἰς αὐτὸ προσφέρει.

Πλὴν, ὡς ἄγγελος κακοῦ, συριστικὸν ἐγείρεται τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνέμου. Ὑπὸ τὰς πλατάνους τὸ κασιανὸν τῶν φύλλον στρώμα παρέμεινε πλησίον τῆς ἀρχῆς του· ἀλλ' ὁ ἄνεμος πνέει δυνατὰ.

Ὑπὸ τὰς ἐπιτεθειμένας λεπίδας τῶν φύλων εἰσχωρῶν, κινεῖ τὸ βαθὺ στρώμα ὑποκώφως, πλὴν συνηνωμένα τὰ φύλλα προβάλλουν εἰσέτι ἀντοχῆν.

Ἡ γῆ ἐμποτίζεται τὰ νωπὰ δάκρυα τῆς ἀτμοσφαιρας, ἀπορροφᾷ τὴν ὑγρασίαν καὶ ἐπιλαμβάνεται βραδέως μὲν, ἀλλ' ἀσφαλῶς τοῦ ἀφανοῦς τῆς ἀποσυνθέσεως ἔργου. Τὰ ἀέρια ἤδη ἀνέδωκαν ὠχρὰν λαμπηδόνα, ὅποταν τῆς νυκτὸς τὸ πυκνὸν σκότος, ἀδίκως τοῦ φωτὸς ὑπερισχύον, διεδέχθη τὴν ἡμέραν εἰς τὴν ἀμετάτρεπτον τοῦ ἡλίου πορείαν.

Τὸ στρώμα διατηρεῖ εἰσέτι τὴν πρώτην ὄψιν του, πλὴν ὅμως κρυφίως ὑπὸ τῆς σήψεως ὑπονομεῖται καὶ ἀναδίδει τώρα τὴν ὁσμὴν τὴν ἰδιαίτουσαν, τὴν ὁποῖαν, ἀναρριπίζουσα προδοτικῶς τοῦ ἀνέμου ἢ πνοῆς διαχέει εἰς ὅλας τὰς δάσους τὰς διευθύνσεις, αὐτὸ δὲ πανταχόθεν ὑπὸ τῶν ἀναθυμιάσεων κυριευθὲν, περιήλθεν ἤδη εἰς καταληπτικὴν προθανάτιον ἔκστασιν.

Ἡ Περσεφόνη διαβαίνει τώρα μόνη τὰς νεκρὰς συστάδας καὶ ναρκωμένη ἐκ τῆς νοσηρᾶς πνοῆς, σῦρει βαρεῖς τοὺς πόδας τῆς πρὸς τὸ ζοφερόν τοῦ Πλούτωνος μέλαθρον.

Ἡ Δήμητρα διὰ στόματος τῆς ὑαίνης, τοῦ λύκου, τοῦ θωός, βοεῖ καὶ ὀλολύζει, εἰς τὸν Βορρᾶν ἐμπιστευομένη τὸν θρηῖνόν της. Ὅταν κατόπιν θὰ διέλθῃ, τὰ ἴχνη τῆς θυγατρὸς τῆς ἀναζητοῦσα, τὰ φύλλα σχεδὸν ὅλα θὰ ἔχουν ἀποσκελετωθῇ. Οἱ σκελετοὶ των, ἐφ' ὧν προσκολλήθη τὸ τελευταῖον χλωροφύλης ῥάκος, εἰς οὓς οὐδὲν θὰ καταφαίνεται πλέον εἶδος κἂν δρυὸς εἶναι ταῦτα, κἂν πλατάνου, κἂν τινος ἄλλου, θὰ χορεύουν τότε εἰς τὰς ἀνοικτὰς τοῦ δάσους ἀτραποὺς τὸν κύκλειον τῶν φασμάτων στρόβιλον, κροτούσης τῆς σταγόνας, τοῦ ἀνέμου συρίζοντος ἐμπαικτικῶς.

ΝΟΕΜΗ Η. ΖΩΗΡΟΥ

ΕΛΑ...

Χαϊδεύουν παιχιδιάρικα νερά,
Χαϊδεύουν καὶ φιλοῦνε

Τ' ἀκρογιαλί,

Κοιμοῦνται τὰ πουλάκια
Στῆς φωλιᾶς

Καὶ μόνο δυὸ

Γλυκιᾶς φωνοῦλες ἀηδονιῶν

Σκορποῦν—ἀκούς;

Ἐρωτικὸ τραγοῦδι.

Χρυσώνει τὸ φεγγάρι τὰ νερά,
Στῆ λάμψη του Νεραΐδες

Ἀνεβαίνουν

Καὶ λούζουν τὰ κορμιά τους

Τὰ ἀφρόπλαστα

Στὸ μαγικὸ τὸ φῶς

Τοῦ φεγγαριοῦ.

Ἐλα, ἀγάπη μου γλυκειά,

Στῆς θάλασσας τῆς διάπλατης

Ἀγκάλῃ

Ν' ἀφίσουμε τὴ βάρκα νὰ κυλᾷ

Καὶ νὰ μᾶς πάῃ

Πέρα-μακρὰ

Σὲ ἄγνωστο κι' ἀπάνεμο

Λιμάνι.

Ἄμυσος

ΥΠΑΤΙΑ

ΩΡΑΙΟΝ ΔΩΡΟΝ

Ὁ κύριος Κωνσταντῖνος Εὐθίδης ἦτο μεγαλοκτηματίας εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Τὴν περιουσίαν του, ἀρκετὰς χιλιάδας λίρας, τὴν εἶχεν ἀποκτήσει εἰς τὴν Ρωσίαν, ἐμπορευόμενος σιτηρὰ καὶ ὅταν εἶδεν ὅτι ἐκεῖνα ποῦ ἐκέρδισε τὸν ἤρκειον, ἐπῆρε τὴν οἰκογένειάν του καὶ ἐγκατεστάθη ὀριστικῶς στὴν Πόλιν.

— Δὲν εἰμποροῦσα, ἔλεγε, νὰ λησμονήσω τὴν πατρίδα μου. Ἡ ξενιτειὰ εἶναι πολὺ καλὴ γιὰ τοὺς νέους, ἀλλὰ γιὰ μᾶς ποῦ μᾶς πῆρε πλέον τὸ ὄριον...

Ἐν τούτοις δὲν ἦτο γέρων ὁ κύριος Εὐθίδης, μόλις πενήντα χρονῶν, τὰ ὅποια δὲν ἐφαίνοντο διόλου εἰς τὸ χαρούμενον πρόσωπό του. Ἦτο πάντοτε γελαστός καὶ καλόκαρδος.

Ἄλλ' ἐκτὸς αὐτοῦ, ὁ Εὐθίδης εἶχε καὶ ἄλλα προτερήματα· πτωχὸ παιδί, ἐκέρδισεν ὅσα εἶχε κερδίσει μὲ τὸν κόπον του καὶ τὴν ὑπομονὴν του· δὲν ὠμοιάζεν ὅπως διόλου μὲ τοὺς ὀφιλοῦτους, οἱ ὅποιοι γίνονται ὑπερήφανοι, ἀλλάζουν ἀμέσως τρόπους καὶ λησμονοῦν τὴν χθεσινὴν τους θέσιν. Ὅχι, ὁ Εὐθίδης δὲν ἦτο τέτοιος ἄνθρωπος· καλὸς εἰς ὅλους, ταπεινὸς ὅσον ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ φαντασθῇ, ἦτο πολὺ ἀγαπητὸς ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι καὶ μέσα στὸν εἰκοστὸν αἰῶνά μας καταδέχονται ν' ἀγαποῦν ἀκόμη τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν πατριαρχικὴν ζωὴν.

Τὰ ἴδια αἰσθήματα εἶχε καὶ ἡ οἰκογένεια τοῦ Εὐθίδου· ἡ γυναῖκά του, ἡ κυρία Ἀλεξάνδρα, κόρη μᾶς πολὺ καλῆς Φαναριώτικης οἰκογενείας, ἦτο τὸ παράδειγμα οἰκοκυρᾶς ἀληθινῆς. Εὐγενῆς εἰς τὸν ἄνδρα τῆς, περιποιητικὴ εἰς τοὺς ξένους, εἶχε καύχημά της νὰ ὑποδέχεται στὸ σπίτι τῆς τοὺς οἰκογενειακοὺς φίλους καὶ νὰ περιποιητῆται μὲ τὴν ἀφέλειαν καὶ τὴν χάριν ἐκείνην, τὴν ὁποῖαν βλέπομεν σιγὰ-σιγὰ νὰ σβύνεται εἰς τὰ σαλόνια μας.

Κατόπιν τοιούτων ἀρχῶν τῆς κυρίας καὶ τοῦ κυρίου Εὐθίδου, δὲν ἦτο παράξενος καὶ ἡ διαγωγή τῆς κόρης των Ἰουλίας, τὴν ὁποῖαν ὠνειρεύοντο νὰ τὴν σπουδάσουν καλά, νὰ τῆς δώσουν μίαν ἐθνικὴν ἀνατροφὴν, ἀλλὰ πρὸ πάντων νὰ μὴ τῆς ἐμπνεύσουν τὴν ἀπέχθειαν πρὸς τὸ σπίτι καὶ πρὸς τὴν οἰκογένειαν, πράγματα ποῦ βλέπομε πολὺ συχνὰ στῆς λουσαρισμένες κοιλίας τοῦ Σταυροδρομιοῦ.

Αὐτοὶ ἦσαν οἱ πόθοι των, τοὺς ὁποίους πολὺ καλὰ συνεμερίζετο καὶ ἡ Ἰουλία, ἡ ὁποῖα μᾶζι μὲ ὅλα αὐτὰ τὰ προτερήματα τῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς καρδίας εἶχε καὶ μίαν γλυκεῖαν ὠραιότητα ποῦ θέλγει τὰ μάτια καὶ σκλαβώνει τὴν ψυχὴν.

Τὰ δεκαεξέ χρόνια τῆς ἡλικίας τῆς εἶχαν πλέξει ἐν θαυμάσιον στεφάνι γύρω εἰς τὴν εὐγενῆ τῆς εὐμορφίαν.

Εἶναι βέβαια πολὺ περιττὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι ὅλα αὐτὰ, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἡ ἀρκετὰ στρογγυλὴ προῖκα τῆς κόρης, ἔκαμναν πολλοὺς κασιτερωμένους νέους νὰ βλέπουν μὲ πολὺ γλυκὸ μάτι τὴν Ἰουλίαν, ἡ ὁποῖα ὅμως ἐφαίνετο πολὺ ἐπιφυλακτικὴ εἰς τὰ εὐθηνά των αἰσθήματα, διότι ἐφοβεῖτο ὅτι αὐτὰ ἦσαν περισσότερο λιθαινωτὸς εἰς τὴν προῖκά της, παρά ἐνθουσιασμοὺς διὰ τὰς χάριτάς της.

Ἐν τούτοις, θὰ ἤρχετο μία στιγμή ποῦ ἔπρεπε νὰ ἐκλέξῃ ἀπὸ αὐτοὺς κάποιον διὰ σύζυγόν της.

Ἐπλησίαζεν ἡ πρωτοχρονιά τοῦ 19 . . . καὶ ὁ Κωνσταντῖνος μὲ τὴν Ἀλεξάνδραν ὠμιλοῦσαν διὰ τὰ δῶρα καὶ διὰ τὸ γέφυμα ποῦ θὰ ἔδιδον τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Εἶχον κάμει τὸν κατάλογον τῶν πειρὸ γνωστῶν προσώπων ποῦ θὰ προσεκάλουν διὰ τὴν ἑορτὴν τῆς βασιλόπηττας, ὅτε ὁ Εὐθίδης λέγει εἰς τὴν γυναῖκά του :

— Δὲν πρέπει, Ἀλεξάνδρα, νὰ ξεχάσωμεν νὰ φωνάξωμεν καὶ τὸν Ἰάκωβον· τὸ καὶμένο τὸ παιδί πρώτη φορὰ κάμνει πρωτοχρονιά στὴ Πόλι . . .

Ἐν τούτοις ἦτο νέος 18 περίπου χρόνων, υἱὸς ἐνὸς ὑπαλλήλου τοῦ Εὐθίδου ποῦ εἶχε εἰς τὸ γραφεῖόν του. Πρὸ ὀλίγων μηνῶν εἶχε ἔλθει εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν μὲ μίαν ἐπιστολὴν τοῦ πατέρα του πρὸς τὸν Εὐθίδην, μὲ τὴν ὁποίαν τὸν παρακαλοῦσε νὰ φροντίσῃ διὰ τὸ παιδί του, νὰ τὸ βάλῃ εἰς μίαν καλὴν θέσιν καὶ νὰ τὸ ἐπιβλέπῃ.

Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ ἀγαποῦσε τὸν ἀρχαῖον ὑπάλληλόν του, ἐφρόντισε διὰ τὸ παιδί του, ὅσον ἤμποροῦσε καλλίτερον. Τὸν ἐφιλοξένησε στὸ σπίτι του ἀρκετὰς ἡμέρας, τοῦ εὔρεν ἐν καλὸν κατάστημα, ὅπου τὸν ἐσύστησε διὰ γραμματέα, δὲν παρέλειπε δὲ ἀπὸ καιροῦ κίτριον νὰ πηγαίνει εἰς τὸν καταστηματαρχίον, νὰ ἐρωτᾷ διὰ τὴν διαγωγὴν καὶ ἐπιμέλειαν τοῦ νέου.

— Εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος, κύριε Εὐθίδη, ἀπὸ τὸν προστατευόμενόν σας, τοῦ ἔλεγε πάντοτε ὁ διευθυντής.

Ἐν τούτοις ὁ Ἰάκωβος πολλὰς φορὰς ἐπήγαινε εἰς τὸ σπίτι τοῦ Εὐθίδου διὰ νὰ μάθῃ διὰ τὴν υἰεὶαν τῆς οικογενείας του. Ἐτρέφε μεγάλον σεβασμὸν διὰ τὸν προστάτην του καὶ πολλὴν εὐχαρίστησιν.

Ἐν τούτοις, ὡς εὐγνώμων, τὸν κ. Εὐθίδην καὶ τὴν γυναῖκά του, διὰ τὴν κόρην των ὅμως ἠσθάνετο ἄλλο εἶδος συμπαθείας, μίαν διάφορον ἔλξιν, κάτι τι ποῦ τὸν ἔκαμνε νὰ ὠχρῆσθαι ὅταν τῆς ὠμίλει καὶ νὰ τρέμῃ ὅταν τὴν ἐχαιρέτα.

— Μήπως τὴν ἀγαπᾷ; ἐσκέπτετο μὲ τὸν νοῦν του.

Ἐν τούτοις ἀμέσως ἀνετινάσσετο καὶ κῶμα ἀίματος ἀνέβαινε εἰς τὸ πρόσωπόν του.

— Ὅχι, δὲν ἔχω δικαίωμα ν' ἀγαπήσω μίαν κόρην τόσο πλουσίαν, τόσο εὐγενῆ ἐγὼ, ὁ υἱὸς πτωχοῦ ὑπαλλήλου.

Ἐν τούτοις ἡ ἐλπίς εἶναι μάγος θεᾶ, ἀδύνατον ὅσον δήποτε ἐπιμελῶς καὶ ἂν τῆς κλείσῃ κανεὶς τὴν εἴσοδον, αὐτὴ κατορθώνει καὶ ἐμβαίνει.

— Ποιὸς ξεύρει, ἔλεγε πάλιν μὲ τὸν ἑαυτὸν του . . ., ποιὸς ξεύρει . . . ἀλλὰ πρὶν τελειώσει τὴν φράσιν του ἐν πικρὸν εἰρωνικὸν μειδίαμα ἀνέβαινε εἰς τὰ χεῖλη του.

— Ὅχι, ὄχι, δὲν πρέπει οὔτε νὰ στρέφω τὰ μάτια μου εἰς τὴν κόρην τοῦ Εὐθίδου, πρᾶγμα ἀδύνατον . . .

Ἐν τούτοις ἔλεγε αὐτὰ, πάλιν δὲν ἔπαυε νὰ μισῇ ὅλους τοὺς νέους ποῦ ἔβλεπε νὰ τρέχουν στὸ σπίτι τοῦ Εὐθίδου καὶ νὰ τοὺς ζηλεύῃ φοβερά.

¶

Τὴν βραδυὰν ἐκείνην τῆς πρωτοχρονιάς, ὁ Ἰάκωβος ἐπῆγε καὶ αὐτὸς εἰς τὸ φιλόξενο τοῦ Εὐθίδου σπίτι, πάντοτε ντροπαλὸς ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ὀμιλήσῃ πρὸς ἐκείνην, τὴν ὁποίαν τόσο ἠγάπα. Προσεπάθει μὲ κάθε τρόπον νὰ φαίνεται ἀπαθής, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωνεν· ὁ ἔρωσ δὲν εἶναι πρᾶγμα ποῦ κρύπτεται εὐκολά.

Ἀλλὰ καὶ ἡ κόρην κάτι ἠσθάνετο ὅταν ἔβλεπε τὸν νέον ἐκείνον, κάποια ἑλαφρὰ συμπάθεια ἤρχισε νὰ γεννᾶται εἰς αὐτὸν καὶ ὅταν τὸν ἔβλεπε νὰ ἔρχεται εἰς τὸ σπίτι των, κάτι μέσα στὴν καρδιά τῆς ἀνεπήδα. Οἱ τρόποι τοῦ νέου καὶ τὸ ὕφος του τὴν εἶχαν γοητεύσει.

Τὸ γέφυμα τῆς πρωτοχρονιάς ἐτελείωσε καὶ ἡ ὠραία βασιλόπηττα ἔφθασεν.

Ἐν τούτοις ὁ Κωνσταντῖνος ἀνέλαθε νὰ τὴν κόψῃ καὶ ὅλοι ἐπῆραν ἀπὸ ἐν κομμάτι, τὸ ὅποιον μὲ κάποια ἀνυπομονησίαν ἐκύτταξαν διὰ νὰ εὔρουν τὸ χρυσὸ φλουρί.

Ἐν τούτοις μὲ προσοχὴν ἐξήταζον τὰ κομμάτια τῆς βασιλόπηττας, μὴ φωνὴ ἀκούεται εἰς τὸ τραπέζι.

— Ὁ Ἰάκωβος, ὁ κύριος Ἰάκωβος τὸ εὔρεν· ἦτο ἡ Ἰουλίαν, ἡ ὁποία εἶχε διακρίνει μέσα εἰς τὸ μερίδιον τοῦ Ἰακώβου τὴν ἀκτινοβολίαν τοῦ χρυσοῦ νομίσματος. Ὅλοι ἔστρεψαν νὰ ἴδωσιν τὸν εὐτυχισμένον τῆς βραδυᾶς ἐκείνης καὶ νὰ τὸν συγχαροῦν.

— Κάποια μεγάλη τύχη θὰ σοῦ ἔλθῃ ἐφέτος, τοῦ εἶπεν ὁ Κωνσταντῖνος, σφίγγων τὸ χέρι τοῦ νέου.

— Ναί, ναί, θὰ κερδήσῃ παράδες, ἔλεγεν ὁ εἰς.

— Θὰ προδιδασθῇ, ἔλεγεν ἄλλος.

— Θὰ νυμφευθῇ, ἐπρόσθεσεν ὁ τρίτος.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὸ βλέμμα τοῦ Ἰακώβου καὶ τῆς Ἰουλίαν συνητηθήσαν καὶ τὰ πρόσωπα καὶ τῶν δύο κατεπορφύρωθησαν.

— Ἀρὰ γε μὲ ἀγαπᾷ; ἔλεγε μὲ τὸν νοῦν τοῦ ὁ Ἰάκωβος.

— Ἀχ! πόσον τὸν συμπαθῶ! ἀπῆντα μυστικὰ ἡ καρδιά τῆς Ἰουλίαν.

¶

Αἱ ἡμέραι περνοῦσαν· καθεὶς εἶχε λησμονήσει πλέον τὸν τυχερὸν τοῦ χρόνου ἐκείνου καὶ τὸ φλουρί τῆς βασιλόπηττας· μόνον ὁ Ἰάκωβος δὲν εἶμποροῦσε καμμιὰ φορὰ νὰ τὸ λησμονήσῃ· πολλὰς φορὰς μάλιστα μόνος εἰς τὸ δωμάτιόν του, τὸ ἀνέσυρε ἀπὸ τὸ συρτάρι του, τὸ ἔβλεπε μὲ τρυφερὸ μάτι καὶ ἐπλαττεν ὄνειρα, ὄνειρα εὐτυχίας, τὰ ὅποια ὅλοι πλάττομεν, ἀλλὰ καὶ διστάζομεν νὰ ἐκμυστηρευθῶμεν.

— Ποιὸς ξεύρει, ἴσως τὸ χρυσὸ αὐτὸ φλουρί μου φέρεται μαζί μὲ τὴν Ἰουλίαν τὴν εὐτυχίαν ποῦ ὄνειρεύομαι.

Ἐν τούτοις ὁ χρόνος ἐπλησίαζε νὰ τελειώσῃ καὶ καμμιὰ εὐτυχία δὲν ἔφθασεν εἰς τὸν Ἰάκωβον· ἠλλάξε μόνον γραφεῖον καὶ δωμάτιον· ἀπὸ τὴν νέαν του ἐργασίαν ἐκέρδιζε κάπως περισσότερα καὶ τὸ προσὸν τοῦ νέου δωματίου του ἦτο ὅτι τοῦ ἔδιδε τὴν ἀφορμὴν νὰ περναῖ συχνότερα ἀπὸ τὸν δρόμον ποῦ ἔμενε ὁ Εὐθίδης.

¶

Μία βραδυὰ Δεκεμβρίου, μεσάνυχτα ἀκριδῶς, ἐπιστρέφων ἀπὸ τὸ θέατρον ὁ Ἰάκωβος, ἐπερνοῦσεν ἀπὸ τὸν δρόμον ἐκείνον· ἀπ' ἔξω δὲ ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Εὐθίδου ἤργοπύρησεν ὀλίγον τὸ βῆμά του· αἴφνης ἐσταμάτησε. Μία διαπεραστικὴ ὄσμῃ καιομένων ξύλων ἔφθασεν ἕως αὐτόν, μία γοερὰ κραυγὴ — φωτιά! — ἠκούσθη ἀπὸ τὸ πρῶτον πάτωμα· τὸ σπίτι τοῦ Εὐθίδου ἔκαίετο.

Ἐν τούτοις ὁ Ἰάκωβος ἐστάθη μὴ στιγμὴν ν' ἀντιληφθῇ τί συνέβαινε, ἐπειτα ὁρμᾷ εἰς τὸν πλησιέστερον σταθμὸν διὰ νὰ εἰδοποιήσῃ καὶ μετὰ ταῦτα ἐμβαίνει εἰς τὸ σπίτι. Ἡ φωτιά εἶχε ἀπλώσει εἰς ὅλο τὸ δεύτερον πάτωμα

καὶ εἶχε φθάσει εἰς τὴν ξυλίνην σκάλαν. Δὲν ἔπρεπε νὰ χάσῃ στιγμὴν· δύο λεπτά μετὰ ταῦτα δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἐλπίς νὰ σωθῇ κανεὶς ἀφ' ὅσους ἐκάθηγον στὸ ἐπάνω πάτωμα καὶ ἐκεῖ ἔμενε ἡ Ἰουλίαν καὶ οἱ γονεῖς τῆς.

Ἀναβαίνει μὲ θάρρος· πρῶτον ποῦ βλέπει ἦτο ἡ Ἀλεξάνδρα λιποθυμημένη ἀπὸ τὸν καπνὸν καὶ τὴν τρομάρα· τὴν σηκώνει μὲ ὀλίγη τὴν δυνάμιν του καὶ τὴν κατεβάζει εἰς τὸν δρόμον. Πάλιν ἀναβαίνει, βλέπει τὸν πατέρα ποῦ προσπαθοῦσε νὰ σώσῃ τὴν κόρην του.

— Ἀφήστε, τοῦ λέγει, ἐγὼ φροντίζω· καὶ πραγματικῶς μὲ τὴν ἴδια τόλμη σώζει τὴν κόρην καθὼς ἔσωσε καὶ τὴν μητέρα. Ἡ σκάλα ἔκαίετο πλέον, ἀλλὰ ἐκεῖνος δὲν διστάζει νὰ γυρίσῃ ὀπίσω διὰ νὰ βοηθήσῃ καὶ τὸν πατέρα· ὅμως μόνος ἐπέρασε τὸ επικίνδυνον μέρος, ἕνα ξύλο ποῦ ἔκαίεν ἔπεσεν ἐπάνω του καὶ τὸν ἔρριψε κατὰ γῆς!

— Βοήθεια, σώσατέ τον! ἐφώναξαν δύο γυναῖκες φωναί.

Τρεῖς πυροσβέσται ἔφεραν τὸν Ἰάκωβον ἀναίσθητον εἰς τὰ γαλλικὰ νοσοκομεία.

¶

Ἐν τούτοις ἐπλησίαζεν εἰς τὰ τέλη του ἡ κατάσταση τοῦ Ἰακώβου ἐκαλλίτερε.

Τακτικὰ ὁ Εὐθίδης ἐπήγαινε καὶ τὸν ἔβλεπε, ἐζητοῦσε πληροφορίας ἀπὸ τοὺς ἰατροὺς καὶ τοῦ ἔδιδε θάρρος.

— Δὲν ἔχω τίποτε, κύριε Εὐθίδη, εἰς τὰ περᾶσον, φθάνει σεις ποῦ ἐσωθήκατε.

Ἐν τούτοις εὗρε τὸν Ἰάκωβον εἰς τὸ κρεβάτι τοῦ νοσοκομείου· ἐσυλλογίζετο ὁ νέος τὴν περασμένην πρωτοχρονιά καὶ τὸ φλουρί τῆς βασιλόπηττας, ὅποτε φθάνει ὁ Εὐθίδης μὲ τὴν γυναῖκά του καὶ τὴν Ἰουλίαν.

Ἐν τούτοις, ἐκατάλαβε τὸ αἷμά του ζωηρότερον νὰ κυκλοφορῇ στὰς φλέβας του.

— Σοῦ φέραμε τὰ δῶρά σου, Ἰάκωβε, τοῦ λέγει ὁ Κωνσταντῖνος· ἐγὼ σοῦ χαρίζω αὐτὸ τὸ χρυσὸ ρολόγι, ἡ γυναῖκά μου αὐτὸ τὸ διαμαντένιο δακτυλίδι καὶ ἡ Ἰουλίαν μου...

— . . . τὴν χεῖρά τῆς, συνεπλήρωσεν ἡ κόρην καὶ ἔβαλε τὸ χέρι τῆς εἰς τὸ χέρι τοῦ νέου... Ἐν φίλημα ἦτο ὁ ἀρραβῶν των.

¶

¶ ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ ¶

— Μετὰ χαρᾶς ἀναγγέλλομεν τοὺς ἀρραβῶνας τοῦ διαπρεποῦς ἐν Γρενόβλῃ ἰατροῦ καὶ καλλίστου νέου κ. Γεωργ. Διομ. Πινάτζη μετὰ τῆς εὐγενεστάτης καὶ πολυφύρου δεσποινίδος Εὐγενείας Ι. Ἀρβανιτίδου. Συγχαίροντες τοὺς συγγενεῖς ἀμφοτέρων, εὐχόμεθα εἰς τοὺς μνηστευθέντας ταχεῖαν τὴν στέψιν.

— Εὐχαρίστως πληροφοροῦμεθα ἐκ Καλλιπόλεως τοὺς ἀρραβῶνας τοῦ ἀρίστου ἡμῶν φίλου κ. Ἡλλιοιδώρου Ρωσσίδου μετὰ τῆς καλλίστης καὶ εὐημένης δεσποινίδος Ἀλεξάνδρας Ρήτορος. Τοῖς μνηστευθεῖσιν εὐχόμεθα ταχεῖαν τὴν στέψιν.

— Τὴν προπαρελθούσαν Κυριακὴν, 12 λήγοντος, ἐτελέσθησαν ἐν Ἡρακλείῳ τοῦ Ἰκονίου οἱ ἀρραβῶνες τῆς συμπαθεστάτης καὶ πολυθελγήτου δεσποινίδος Δημοφίλης, προσφιλοῦς θυγατρὸς τοῦ ἀγαπητοῦ μας σταθμάρχου κ. Σπύρου Παναγιωτίδου, μετὰ τοῦ ἀξιολόγου καὶ φερέλιδος νέου κ. Γεωργίου Μπουκιλίτσα, ἐκ τῶν γραμματέων τοῦ σιδηροδρόμου Βαγδάτης. Εἰς τὸ τόσο εὐάμοστον ζεύγος εὐχόμεθα ταχεῖαν καὶ τὴν τοῦ Ὑμεναίου ἔνωσιν.—Ι. Μ.

Ἡμουν γέρος...

Ἦτο παραμονή τῆς πρωτοχρονιάς. Τὸ τραπέζι, στολισμένο μὲ φρούτα, μὲ πῆ- ταις, μὲ μαντουλεύαις καὶ ἄλλα γλυκύσματα, εἶχε συγκεντρώσει τριγύρω του ὄλους τοὺς σπη- τικούς μου.

Καὶ ξεύρετε τί θέμα εἶχε;

Τὰ περασμένα.

Ναί, τὰ περασμένα.

Καθεὶς δηλαδή ἀπὸ τοὺς παρακαθημένους ἐννοοῦσε σὲ μιὰ στιγμή νὰ ἀνακεφαλαιώσῃ μιάν ὀλόκληρον ἱστορίαν ζωῆς, ποῦ εὐρίσκετο μεταξὺ ἐβδομήκοντα ἕως σαράντα χρόνια.

Τόσῃν ἡλικίαν εἶχεν ὁ νεώτερος ἐκ τῶν πα- ρακαθημένων.

Καὶ ἤκουες νὰ περνᾷ σὰν κορδέλλα κινή- ματογράφου ὁ ἱπποτισμὸς καὶ τὰ μεγαλεῖα τῆς γαργιάς, τῆς μητέρας, τοῦ θείου, τοῦ κουμπά- ρου καὶ κάποιον ἀπομάχου γείτονος διδα- σκάλου.

Καὶ ὅταν ἐκουράσθη ἢ ἐξηντλήθη κάθε ἀφήγησις, ἢ γαργιά γύρισε, μὲ εἶδε κάτω ἀπὸ τὰ γυαλιστερά ματογιάλια τῆς καὶ μὲ συμπά- θειαν πολλὴν μὲ λέγει:

— Δὲν λὲς καὶ σὺ τίποτε;

Ἐσυλλογίσθηκα πολὺ τί ἔπρεπε νὰ ἀπαν- τήσω.

Ἦ γαργιά ἐπανέλαβε τὴν ἐρώτησιν, ὅποτε πλέον μὲ ἐπεβάλλετο κάποιον ἀπάντησις.

— Μά, τί ἔχω, καλὲ γαργιά, ἐγὼ νὰ πῶ, μπρὸς σὲ τόσαις ἱστορίαις ποῦ ἀκούσαμε;

— Ὅχι, παιδί μου, δὲν εἶσαι δὰ βυζανιά-

ρικο, ἔχεις κάμποσα νὰ μᾶς πῆς, ἐκτὸς ἀν- ἔξης λόγον νὰ μᾶς τὰ κρούτης.

Ὁ τελευταῖος αὐτὸς ὑπαινιγμὸς μ' ἐπέιραξε.

Γιατί τάχα νὰ νομίζω ὅτι κάποιος λόγος μὲ κάμνει νὰ μὴ θέλω νὰ πῶ κι' ἐγὼ μερικά ἀπὸ τὸν βίον μου;

Ἦρχισα λοιπὸν μετ' ὀλίγον νὰ ἀραδειαίω κάτι ἀπὸ τὴν νεανικὴν μου τρέλλαν, τοὺς θυ- μοὺς καὶ τὰ ἄλλα ἐπεισόδια τοῦ βίου μου.

Ἄλλά, ξαφνικὰ ἔσταμάτισα.

Αὐτὴ ἡ ὀπισθοδρόμησις εἰς τὰ περασμένα μου, θαρρεῖς καὶ μ' ἐλύπησε κατάκαρδα.

Κάτι μ' ἔδωσε τὴν γλώσσαν, μὲ ἠνάγκασε νὰ μὴ προχωρήσω πλέον, διότι μ' ἔκαμε πρώτην φορὰν τὴν βραδυὰν ἐκείνην νὰ αἰσθανθῶ ὅτι ἦμουν . . . γέρος.

Ο ΡΕΠΟΡΤΕΡ

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

Πρωτοχρονιά! Πανζουρλισμός! Τρελλαινόνται μικροὶ μεγάλοι καὶ χαρτοπαίχται γίνονται κ' οἱ μὲν κ' οἱ δὲ κ' οἱ ἄλλοι!

Καὶ ὄλοι βγαίνουν τυχεροί, νέοι, γυναῖκες, κόρες. ὦ! πὼς ἀλλάζουν οἱ κισροί, ὦ! τέμπορα, ὦ μόρες!

ΤΟ ΚΟΛΥΒΡΙΟΝ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΔΙΕΘΝΗΣ ΦΙΛΟΛ. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ. — Ἀγγέλλε- ται ἡ ἀπὸ προσεχούς Ἰανουαρίου ἐκδοσις τῆς « Διε- νοῦς Φιλολ. Βιβλιοθήκης », ἣτις εἰς μηνιαία πεν- τὰ τεύχη τεύχη προτίθεται νὰ περιλάβῃ τὰ σπουδαιό- τερα ἔργα τῆς ξένης φιλολογίας. Ἐκδότης Χ. Χρη- στοβασίλης καὶ Κ. Καλλιωνίδης. Συνιστῶμεν θερ- μῶς εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας ὅπως ἐγγρα- φῶσι συνδρομηταὶ εἰς τὸ ὠραῖον τοῦτο ἔργον.

Ο ΛΟΓΙΟΣ

(Παρωδία)

Μὲ τὸν ἄσπρο μου σκούφο τῆς νύχτας Καὶ μὲ πέννα σὲ χερί ἀχαμνὸ, Μέσ' ἔς τὸ κρῦν, ἔστῃ φτώχεια, ἔς τὴ γδύμνια Πλούτη, δόξα καὶ κάλλη ὑμῶ.

Κουρασμέν' ἀπὸ σκέψεις περισσῆς, Κεφαλὴ, γύρε τώρα, σεπτῆ, Κ' ἴσως, ἴσως ὁ ὕπνος σὲ πάρη Σαλεπτοῦ πρὶν φωνὴ ἀκουστῆ.

Μαυρισμένο ταβάν' ἀπὸ πάνω, Κατεβαίνει τῆς λάμπος τὸ φῶς, Συτροφιὰ τὸ σκυλί μου, γανγίξει Κι' ἐγὼ ἄγρυπνος μένω σοφός.

Τὸν χειμῶνα τὰ ἔλατα γέρνουν, Πέφτει χιόνι, βροχὴ, χαλα μὸς, Τρικυμίες, σκοτάδια μὲ δέρνουν, Πλὴν τῆς φτώχειας τὰ πνίγ' ὁ καῦμός.

Τὰ χειρόγραφα σκόρπια, ριγμένα, Πῶχει τόσο μελάνι χυθῆ, Στὸ συρτάρι σὰς κρύβω καῦμένα, Κι' ἴσως, ἴσως ἐκδότης βρεθῆ.

Χτύπος πόρτας! Θεέ μου! ποῖος εἶνε; Μὴ ὁ ράπτης μου φεῦ! γὰ λεπτά! . . . Φέξης εἶσαι; Κ' ἐγὼ συγγραφέας; Ἐμβα φίλε, σωτήρ, λυτρωτά!

Τ' εἶν' ὁ κόσμος γὰ' ἡμᾶς τοὺς λογίους! Σκέψεις, ὄνειρα, πόθοι ἀγνοί! Σ' ἀγκυλιάς παχὺ ἴσχιον μᾶς θάρτουν Καὶ ἡ μνήμη μᾶς σβῶν' ἢ τρανή.

Κἄπου-κἄπου κανεῖς θαυμαστής μου (Τοὺς ἐπαίνους ποῖος ψεύτης μισεῖ;) Κρίσεις γράφει σὲ νέον μου ἔργο Κ' εἶν' ἡ γλώσσά του μέλι, χρυσῆ.

Ὁ μπακάλης, τί τίτλος! ὦ κίημα, Ποῖον ὄνομα, Πλάστα, ῥοκιδόν, Ταραμᾶς ποῦ δὲν ἄνοιξ' ἀκόμα; Καὶ δὲν ἔγραψε φύλλο γὰ' αὐτόν.

Κ' ἐγὼ πρῶτα σκιρτῶς περλατοῦσα Μὲ ψυχὴ δειλιασμένη, μοῦ, Μ' ἂν ὁ Ἄννης τὴν περᾶση Καὶ σὲ κείνῃ θά γράξω: Τίς εἶ!

Μόνον ὅταν κανένας διαβαίνει Μὲ τυρὶ σὲ χαρτὶ τυλιχτό, Ντροπιασμένη περνάει ἡ Μοῦσα Καὶ ποιανοῦ εἶναι, φεῦ! δὲν ρωτῶ.

Σάμος, Δεκέμβριος 1910

ΕΛΕΝΗ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

Τὴν ἐβδομάδα ταύτην κυκλοφορεῖ τὸ ΕΥΘΥΜΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΑΠ' ΟΛΑ

ΚΟΜΨΟΤΑΤΟΝ, ΕΥΦΥΕΣΤΑΤΟΝ, ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΟΝ.

ΤΙΜΑΤΑΙ 5 ΓΡ.

Τὸ εὐθυμογραφικὸν ἡμερολόγιον «ΑΠ' ΟΛΑ» πωλεῖται εἰς τὰ γραφεῖα τῆς ἐπιθεωρήσεως πρὸς 3 ΓΡΟΣΙΑ διὰ τοὺς ἐγγεγραμμένους εἰς αὐτὴν, τοὺς παρουσιάζοντας τὸ βιβλιάριον τῆς ἐγγραφῆς των.

ΚΟΣΜΟΣ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΓΕΩΡΓ. ΡΙΖΑ Σατυρικά, Λυρικά, Φιλοσοφικά, Δράματα, Κωμωδία κτλ. Ζητοῦνται ἀντιπρόσωποι εἰς τὰς ἐπαρχίας δι' ἐγγραφὴν συνδρομητῶν ἐπὶ προμηθεῖα. Διεύθυνσις: Γ. ΡΙΖΑΣ Ἀντ' Ὀθωμ. Τράπεζα, Γαλιτᾶ. Τίμαται Γρόσια 5.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ

Μεγάλῃ ὁδῷ Πέραν, 164.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν ἑορτῶν νεαὶ ὥραται ταινία.

ΟΔΟΝΤΟΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΝ ΔΡΑΜΑΙ

Ὁ ἐν Σέρραις διπλωματοῦχος ὀδοντοῖατρός! κ. Μιχαὴλ Χατζηαγγέλου σοσιάζει τῶν ἐν Δράμῃ ὀδοντοῖατρικὴν Κλινικὴν, κατὰ τὰ τελευταῖα τῆς Ἑσπερίας σοσιήματα καταρτισθεῖσαν. Ἐν τῇ τελείᾳ κλινικῇ ταύτῃ κατασκευάζονται οἱ τελειότεροι τεχνητοὶ ὀδόντες, αἱ ἐξαγωγαὶ γίνονται ἀκινδύνως δι' ἠλεκτρισμοῦ πᾶσα δὲ ἐργασία ἐκτελεῖται ἀπαράμιλλως. Ὁ κ. Χατζηαγγέλου διαμένει ἐν Δράμῃ κλινικῆς εἶναι ὁ δάδελφός τοῦ κ. Μιχαὴλ Χατζηαγγέλου καὶ πληρῆς μέλλοντος ὀδοντοῖατρός κ. Βασίλειος Χατζηαγγέλου.

ΤΟ ΠΑΣΧΑ ΤΟΥ 1911

ΕΚΔΡΟΜΗ ΕΙΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ 18 ΗΜΕΡΩΝ 18

Ἐγγραφαὶ ἀπὸ τοῦδε διὰ μηνιαίων δόσεων.

Ζητοῦνται ἀντιπρόσωποι ἐν ταῖς ἐπαρχιακαῖς πόλεσιν ὅπου δὲν ὑπάρχουν τοιοῦτοι ἐπὶ προ- μηθεῖα ἀπευθυνθέντες δι' ἐπιστολῆς τῷ ὀρ- γανωτῇ κ. Θ. ΒΑΛΛΑΔΑ.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΟΙΚΟΣ ΕΝ ΑΝΑΤΟΛΗ: ΣΤΑΪΝ